

ความคาดหวังและการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิง
อนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช

นางสาวอิงอร ยิ้มมุก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา

คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2559

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

TOURISTS' EXPECTATION AND ACTUAL EXPERIENCE PERCEPTION TOWARDS
ECOTOURISM IN KIRIWONG VILLAGE NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Science Program in Sports Science

Faculty of Sports Science

Chulalongkorn University

Academic Year 2016

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความคาดหวังและการรับรู้ประสบการณ์จริงของ
นักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรี
วง จังหวัดนครศรีธรรมราช

โดย

นางสาวอิงอร ยิ้มมุก

สาขาวิชา

วิทยาศาสตร์การกีฬา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

อาจารย์ ดร.กุลพิชญ์ โภไคยอุดม

คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีคณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันชัย บุญรอด)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันชัย บุญรอด)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(อาจารย์ ดร.กุลพิชญ์ โภไคยอุดม)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.โสเมศชัย สุนธยาธร)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์มาดา วิชาศิลป์)

อิงอร ยิ้มมุก : ความคาดหวังและการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช (TOURISTS' EXPECTATION AND ACTUAL EXPERIENCE PERCEPTION TOWARDS ECOTOURISM IN KIRIWONG VILLAGE NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: อ. ดร. กุลพิชญ์ โภโคยอุดม, 126 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคาดหวังและการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช และเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังและการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือนักท่องเที่ยวชาวไทยทั้งเพศชายและเพศหญิง ที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป ที่เข้ามาท่องเที่ยวในหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 400 คน ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีค่า IOC เท่ากับ 0.87 และมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา เท่ากับ 0.84 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า ความคาดหวังก่อนมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และการรับรู้ประสบการณ์จริงในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านกายภาพสิ่งแวดล้อม ด้านกระบวนการจัดการ และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน และเมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังของนักท่องเที่ยวกับการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกทั้ง 3 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ความคาดหวังของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีความสัมพันธ์ในเชิงบวก สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้เป็นอย่างดี สามารถตอบสนองต่อความคาดหวังการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักท่องเที่ยวได้ ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถรับรู้ประสบการณ์จริงได้ตามที่คาดหวัง และเกินสิ่งที่คาดหวังไว้

สาขาวิชา วิทยาศาสตร์การกีฬา

ลายมือชื่อนิสิต .....

ปีการศึกษา 2559

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก .....

5878339939 : MAJOR SPORTS SCIENCE

KEYWORDS: EXPECTATIONS / PERCEPTION / ACTUAL EXPERIENCE / ECOTOURISM / KIRIWONG VILLAGE

INGORN YIMMUK: TOURISTS' EXPECTATION AND ACTUAL EXPERIENCE PERCEPTION TOWARDS ECOTOURISM IN KIRIWONG VILLAGE NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE.
ADVISOR: GULAPISH POOKAIYAUDOM, 126 pp.

The purpose of this research aims to study the tourists' expectation and actual experience perception towards ecotourism in Kiriwong village Nakhon Si Thammarat province and also explore the correlation between those two aspects. The samples used in this study were 400 Thai tourists, both males and females above 20 years old, who travelled to Kiriwong village Nakhon Si Thammarat province. Questionnaires were adopted as a main method of data collection with IOC of 0.87 and coefficient alpha equal of 0.84. Data analysis was processed by statistical programmed software using a variety of patterns such as frequency, percentage, mean, standard deviation and Pearson Correlation.

The findings revealed that the expectations before the visit of tourists in ecotourism in Kiriwong village Nakhon Si Thammarat province, were in high level, meanwhile the overall actual experience perceptions towards ecotourism in Kiriwong village Nakhon Si Thammarat province, were in the highest level. Three elements were considered are physical environment, management process and community relations. With the statistical significance at 0.05, tourists' expectation had a positive correlation with actual experience perception towards ecotourism in Kiriwong village Nakhon Si Thammarat province in all three elements.

The expectations of tourists had correlation with the actual experience perception towards ecotourism in Kiriwong Village Nakhon Si Thammarat province which represented the positive relationship. Hence, the result was matched with the hypothesis. It then portrayed that the Kiriwong village Nakhon Si Thammarat province ecotourism has been managed well and able to meet the expectations of travel of tourists. Thus, visitors experience met and exceeded their expectations.

Field of Study: Sports Science

Academic Year: 2016

Student's Signature .....

Advisor's Signature .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ไปได้ด้วยความกรุณาและการได้รับความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากอาจารย์ ดร.กฤษณิษฐ์ โภไคยอุดม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาชี้แนะทางให้คำปรึกษา แนะนำตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ของการวิจัยครั้งนี้มาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันชัย บุญรอด ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.โสภณทิพย์ สุนทรยาธร กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์มาดา วิชาศิลป์ กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัยในการสอบวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ที่กรุณาให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพรัตน์ ศุทธิถกอล อาจารย์ ดร.กฤติกา สายณะรัตรชัย อาจารย์ ดร.คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา อาจารย์ ดร.วรรณพร ทองตะโก และอาจารย์ ดร.โสภณทิพย์ สุนทรยาธร ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยในครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณชาวบ้านในหมู่บ้านศิรีวัง เจ้าหน้าที่ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวหมู่บ้านศิรีวัง เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาหลวง และเจ้าหน้าที่ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของหมู่บ้านศิรีวังทุกท่านที่กรุณาคอยอำนวยความสะดวก และคอยช่วยเหลือผู้วิจัยในการให้ข้อมูลและสถานที่ในการแจกแบบสอบถาม และขอขอบคุณนักท่องเที่ยวทุกท่านที่ให้ความร่วมมือและเสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และพี่สาว ที่ได้อบรมสั่งสอน ให้ความรักดูแลเอาใจใส่ คอยสนับสนุนให้ความช่วยเหลือผู้วิจัย และผลักดันให้ประสบความสำเร็จ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ บุคลากรทุกท่าน เพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ ในคณะวิทยาศาสตร์ การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเพื่อนๆ ภายนอกที่คอยให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจกับผู้วิจัยตลอดมา

ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของทุกท่านที่กล่าวมาและมีได้กล่าวมาในที่นี้ จึงขอขอบพระคุณมาในที่นี้ด้วย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
คำจำกัดความของการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว.....	7
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	17
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพฤติกรรมนักท่องเที่ยว.....	24
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคาดหวัง.....	29
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้.....	35
แนวคิดด้านประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยว	40
การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในหมู่บ้านศิรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช	43
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	54

บทที่ 3 การดำเนินการวิจัย	61
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	61
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	63
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	64
การเก็บรวบรวมข้อมูล	65
การวิเคราะห์ข้อมูล	65
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	69
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม	70
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยวในหมู่บ้านคีรีวง จังหวัด	
นครศรีธรรมราช	73
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคาดหวังและการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้าน	
การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช	77
ตอนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน ความคาดหวังมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ประสบการณ์จริง	
ของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช	84
ตอนที่ 5 ผลการแจกแจงความถี่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	89
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	90
สรุปผลการวิจัย	91
อภิปรายผลการวิจัย	94
ข้อเสนอแนะ	99
รายการอ้างอิง	101
ภาคผนวก.....	110
ภาคผนวก ก	111
ภาคผนวก ข	113
ภาคผนวก ค	118

ณ

หน้า

ภาคผนวก ง..... 121

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์ 126

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ	70
ตารางที่ 2	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามช่วงอายุ	70
ตารางที่ 3	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด	71
ตารางที่ 4	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ	71
ตารางที่ 5	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน	72
ตารางที่ 6	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามจำนวนครั้งในการเดินทางมา ท่องเที่ยวที่หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช	73
ตารางที่ 7	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามพาหนะที่ใช้ในการเดินทางมา ท่องเที่ยวที่หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช	74
ตารางที่ 8	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเวลาพักในพื้นที่หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช	74
ตารางที่ 9	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกการเดินทางมาท่องเที่ยวใน หมู่บ้าน คีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราชในครั้งนี้นำมาท่องเที่ยวเกี่ยวกับใคร	75
ตารางที่ 10	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการได้รับข้อมูลการ ท่องเที่ยวของหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผ่านช่องทางใด (สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ).....	76
ตารางที่ 11	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการแนะนำให้ผู้อื่นเดินทาง มาท่องเที่ยวในหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช หรือไม่	77
ตารางที่ 12	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคาดหวังของนักท่องเที่ยวในด้าน การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวม	78
ตารางที่ 13	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคาดหวังของนักท่องเที่ยวในด้าน การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านกายภาพสิ่งแวดล้อม	78
ตารางที่ 14	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคาดหวังของนักท่องเที่ยวในด้าน การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านกระบวนการจัดการ	79

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคาดหวังของนักท่องเที่ยวในด้าน การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน	80
ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้ประสบการณ์จริงของ นักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวม ..	81
ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้ประสบการณ์จริงของ นักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านกายภาพ สิ่งแวดล้อม.....	81
ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้ประสบการณ์จริงของ นักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้าน กระบวนการจัดการ	82
ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้ประสบการณ์จริงของ นักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้าน ความสัมพันธ์กับชุมชน	83
ตารางที่ 20 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังของนักท่องเที่ยวกับการ รับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัด นครศรีธรรมราช โดยภาพรวม	84
ตารางที่ 21 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังของนักท่องเที่ยวกับการ รับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัด นครศรีธรรมราช ด้านกายภาพสิ่งแวดล้อม	85
ตารางที่ 22 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังของนักท่องเที่ยวกับการ รับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัด นครศรีธรรมราช ด้านกระบวนการจัดการ	86
ตารางที่ 23 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังของนักท่องเที่ยวกับการ รับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัด นครศรีธรรมราช ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน	88
ตารางที่ 24 จำนวนของผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ เพิ่มเติมของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช	89

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1	แผนที่แสดงที่ตั้งหมู่บ้านคีรีวง	43
ภาพที่ 2	ยอดเขาหลวง	44
ภาพที่ 3	แผนที่เส้นทางการเดินป่าสู่ยอดเขาหลวง	45
ภาพที่ 4	หนานหินท่าหา.....	46
ภาพที่ 5	สะพานข้ามหนานหินท่าหาและจุดลงเล่นน้ำ	46
ภาพที่ 6	สาธิตการทำผ้ามัดย้อมจากสีธรรมชาติ	49
ภาพที่ 7	ผ้ามัดย้อมที่ทำการตัดเย็บเป็นผลิตภัณฑ์เรียบร้อยแล้ว	49
ภาพที่ 8	การทอทูเรียนกวน.....	50
ภาพที่ 9	ทูเรียนกวนที่ห่อด้วยกาบหมากเรียบร้อยแล้ว	50
ภาพที่ 10	กิจกรรมลงสีผ้าบาติกผ้าเช็ดหน้าด้วยสีธรรมชาติ.....	51
ภาพที่ 11	ผ้าบาติกที่ทำการตัดเย็บเป็นเสื้อแบบต่างๆ และกระเป๋าเรียบร้อยแล้ว	51
ภาพที่ 12	สบู่มั่งคุด	52
ภาพที่ 13	ครีมเปลือกมั่งคุดพอกหน้า	52
ภาพที่ 14	ลูกสวาด ลูกหมามุย นิลสี ที่นำมาร้อยเป็นสร้อยข้อมือ แหวน และพวงกุญแจ.....	53
ภาพที่ 15	ตาข่ายดักฝิ่นที่ทำมาจากย่านลิเภา	53

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมหลักอุตสาหกรรมหนึ่งที่เกิดการขยายตัวอย่างรวดเร็ว มีบทบาททำให้เกิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นอย่างมาก ดังนั้นการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวจึงเป็นเรื่องสำคัญ โดยอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้เข้าประเทศไทยได้เป็นเงินจำนวนมากในปีพ.ศ. 2558 และสามารถสร้างงาน สร้างอาชีพ มีการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคและเป็นอุตสาหกรรมที่มีอัตราการเติบโตอย่างต่อเนื่องของนักท่องเที่ยว จากข้อมูลสถิติปี พ.ศ. 2558 พบว่ามีนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยจำนวน 29,881,091 คน ขยายตัวคิดเป็นร้อยละ 20.44 ทำให้มีรายได้จากการท่องเที่ยวเป็นเงิน 1,447,158.05 ล้านบาท ขยายตัวคิดเป็นร้อยละ 23.39 เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2557 และมีนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศไทยจำนวน 249,074,211 ครั้ง ขยายตัวคิดเป็นร้อยละ 8.95 ทำให้มีรายได้จากการท่องเที่ยวเป็นเงิน 803,073.31 ล้านบาท ขยายตัวคิดเป็นร้อยละ 14.49 เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2557 (กรมการท่องเที่ยว, 2558) หรืออาจกล่าวได้ว่าการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการสร้างรายได้ให้กับประเทศ สามารถช่วยให้เศรษฐกิจฟื้นตัวได้ในเวลาที่รวดเร็วกว่าภาคผลิตและบริการอื่นๆ อันได้แก่ การขยายตัวของ GDP เกิดการสร้างงาน เพิ่มมูลค่าการส่งออกและมูลค่าภาษี รวมทั้งการกระตุ้นการลงทุน การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ และการใช้จ่ายเงินของภาครัฐ (TAT Review Magazine, 2557) ทำให้เกิดการแข่งขันในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่สูงขึ้นทั้งในด้านการบริการและสินค้าท่องเที่ยวทั้งในระดับประเทศและระดับโลก แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติจึงให้ความสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศเพื่อสร้างความสมดุลและยั่งยืน สร้างระบบภูมิคุ้มกัน โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ด้วยกระแสความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิม กำลังได้รับความนิยมนักท่องเที่ยวและมีแนวโน้มมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554)

ปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นอีกหนึ่งในรูปแบบของการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมเพราะไม่เพียงแต่การท่องเที่ยวเพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่มุ่งเน้นเสนอขายสินค้าหรือบริการทางการท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยวอย่างเดียว แต่ยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีลักษณะทางธรรมชาติที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น โดยอาจมีเรื่องราวทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศที่เกี่ยวข้อง โดยการจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งนั้นจะต้องมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง มี

กิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศนั้น มีการจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2542) และยังเป็น การเสริมสร้างประสบการณ์ใหม่ในการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวเป็นการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อม สภาพสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งรวมไปถึงทำให้เกิดการมีความรับผิดชอบด้านคุณธรรม จริยธรรม และพฤติกรรมของตนเองที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และวัฒนธรรมในชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (อิศรัฎฐ์ รินโรสง และคณะ, 2552) จึงนับได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนให้การท่องเที่ยวพัฒนาไปอย่างมีประสิทธิภาพ คือ สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว สร้างรายได้เข้าสู่ประเทศ และในขณะเดียวกันยังคงรักษาความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติทางการท่องเที่ยวให้คงอยู่คู่กับสังคมมนุษย์ต่อไปได้อีกยาวนาน เพราะฉะนั้นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จึงมีจุดมุ่งหมายหลักในการสร้างความสมดุลให้เกิดขึ้นระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจกับการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติ ซึ่งสำหรับในประเทศไทยแม้ว่าจะพบข้อจำกัดบางประการในการท่องเที่ยวอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อาทิ ความไม่พร้อมของผู้ประกอบการในการจัดการและจัดหากิจกรรมเชิงอนุรักษ์ นโยบายที่ไม่ชัดเจน และความรู้ในด้านการอนุรักษ์อย่างจำกัด เป็นต้น แต่พบว่ามีหลายพื้นที่ที่มีการจัดการดำเนินงานให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และแนวโน้มของนักท่องเที่ยวที่ให้ความสนใจในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการผจญภัยซึ่งเน้นกิจกรรมที่ใกล้ชิดกับสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์ธรรมชาติและมุ่งเน้นนักท่องเที่ยวมีความรับผิดชอบมากขึ้นนั้นมีจำนวนมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง (TAT Review Magazine, 2556)

ในประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อยู่หลายแห่งด้วยกัน หนึ่งในสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่มีความน่าสนใจและโดดเด่นคือ หมู่บ้านคีรีวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นหนึ่งในแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ตั้งอยู่ในหุบเขาของเทือกเขานครศรีธรรมราช ซึ่งประกอบไปด้วยทรัพยากรที่หลากหลาย ทั้งด้านธรรมชาติและสภาพแวดล้อม สังคมวัฒนธรรมและประเพณี ประวัติศาสตร์ และผลผลิตทางการเกษตรที่อุดมสมบูรณ์ ได้แก่ มังคุดทุเรียนพื้นบ้าน ลางสาด ลองกอง กล้วย สะตอ หมาก ลูกเนียง เป็นต้น โดยหมู่บ้านคีรีวงมีการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยชุมชนภายใต้การบริหารจัดการของชมรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านคีรีวง (ยงยุทธ กระจ่างโลก และนิพัฒน์ บุญเพชร, 2552) ทั้งนี้การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนของหมู่บ้านคีรีวงได้รับความสนใจจากกลุ่มนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่นิยมการมาท่องเที่ยวแบบพักผ่อนและศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิตในชุมชน เนื่องจากหมู่บ้านคีรีวงมีแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวมากมาย เช่น อุทยานแห่งชาติเขาหลวง เป็นยอดเขาที่สูงที่สุดในภาคใต้ และเป็นมรดกทางธรรมชาติที่สำคัญที่สุด ประกอบด้วย “ยอดเขาหลวง” มีสภาพธรรมชาติที่สมบูรณ์และสวยงาม มีความหลากหลายทางชีวภาพที่ยังคงความสมบูรณ์ โดยเฉพาะป่าเฟิร์นโบราณ และ

กล้วยไม้หายากนานาชนิด อุทยานแห่งชาติเขาหลวงจึงได้รับการขนานนามว่า “หลังคาสีเขียวแห่งภาคใต้” “ขุนผามหาสดำ” และภายในอุทยานแห่งชาติเขาหลวงยังมีกิจกรรมเส้นทางเดินป่าสู่ยอดเขาหลวง โดยใช้เวลาในการเดินทางไปและกลับภายใน 1 วันจนถึง 3 วัน 2 คืน ระหว่างทางจะได้พบกับสภาพป่าครบทุกประเภท พรรณไม้ที่แปลกตาหายากเช่น ต้นมหาสดำ กล้วยไม้ป่า กุหลาบพันปี เป็นต้น และยังมีกิจกรรมถอดรหัสป่า เป็นโปรแกรมเดินป่ากึ่งอบรมกึ่งผจญภัย เน้นการนำเที่ยวให้ความรู้ผจญภัย และประสบการณ์เพื่อยังชีพในป่าได้แบบพรานป่าในเขตอุทยานแห่งชาติเขาหลวงสามารถเลือกวิธีการเรียนรู้เมื่ออยู่ในป่า เช่น การฟังเสียงแมลง เสียงสัตว์ สังเกตทิศทางในการเดินป่า ฝึกการดมกลิ่น รวมถึงส่งเสริมการรักษาโรคภูมิปัญญาพราน และกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตแบบการทำเกษตรผสมผสาน เป็นวิถีชีวิตของชาวสวนซึ่งปลูกไม้ผลไว้หลายชนิดในที่เดียวกัน เป็นต้น (ททท. สำนักงานนครศรีธรรมราช, 2558) ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจของหมู่บ้าน และทำให้หมู่บ้านมีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

จากการที่มีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวในหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ย่อมส่งผลดีต่อชุมชน โดยทำให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้กระตุ้นเศรษฐกิจของชุมชน รวมถึงเศรษฐกิจของประเทศ แต่สิ่งที่เกิดขึ้นตามมาจากการเพิ่มจำนวนของนักท่องเที่ยว นั่นคือ ปัญหาความเสื่อมโทรม และการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของชุมชนในท้องถิ่น ด้วยผลกระทบจากสิ่งที่เกิดขึ้นนี้อาจส่งผลต่อการรับรู้หรือประสบการณ์จริงที่นักท่องเที่ยวพึงได้รับ หากนักท่องเที่ยวเกิดความรู้สึกทางด้านลบต่อสถานที่ท่องเที่ยวแล้ว จะทำให้นักท่องเที่ยวไม่อยากกลับมาเที่ยวที่หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยที่ผ่านมามีพบว่า โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนคีรีวง (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ จังหวัดนครศรีธรรมราช, 2557) ยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับความต้องการและความรู้สึกของนักท่องเที่ยว ทำให้ไม่สามารถประเมินได้ว่าการจัดการท่องเที่ยวที่ได้กระทำไปนั้นตรงตามความคาดหวังของนักท่องเที่ยวหรือไม่ และมีการรับรู้อย่างไรต่อแหล่งท่องเที่ยวในหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช

จากความสำคัญดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยต้องการศึกษาความคาดหวังและการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช เนื่องจากหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีรูปแบบของการท่องเที่ยวเป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อยู่แล้ว แต่ยังไม่ได้ใส่ใจถึงเรื่องของความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งแวดล้อม กระบวนการจัดการ และความสัมพันธ์กับชุมชนว่าเป็นไปตามสิ่งที่นักท่องเที่ยวคาดหวังไว้หรือไม่ โดยก่อนที่นักท่องเที่ยวจะเดินทางมาเพื่อท่องเที่ยวในหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช นักท่องเที่ยวย่อมมีความคาดหวังในแหล่งท่องเที่ยวในด้านต่างๆ ที่ตนเองจะได้รับจากการเดินทางมาท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวอาจจะมีคาดหวังเกี่ยวกับหมู่บ้านคีรีวงที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การรับรู้ข้อมูลและสื่อต่างๆ (Gunn, 1988)

ของหมู่บ้านคีรีวงก่อนการเดินทางมาท่องเที่ยว แต่อย่างไรก็ตามความคาดหวังนั้นเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นก่อนการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว โดยความคาดหวังของนักท่องเที่ยวอาจจะแตกต่างกันหรือเหมือนกัน และการรับรู้ประสบการณ์จริงเป็นประสบการณ์ส่วนบุคคลที่อาจได้รับจากสิ่งแวดล้อมสถานการณ์และปัจจัยอื่นๆ ส่วนบุคคล (Page, 1995) โดยการรับรู้ประสบการณ์จริงอาจจะเป็นในด้านบวกหรือลบก็ได้ เพราะฉะนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความคาดหวังและการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในแง่มุมของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่าเป็นอย่างไร และความคาดหวังก่อนการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ประสบการณ์จริงหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนา ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และเพื่อประโยชน์ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชนในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคาดหวังและการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ของหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังและการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช

สมมติฐานของการวิจัย

ความคาดหวังมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตงานวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือประชากรที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป ที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยทั้งเพศชาย และเพศหญิงที่เข้ามาท่องเที่ยวในหมู่บ้านคีรีวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยทั้งเพศชายและเพศหญิงที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป ที่เข้ามาท่องเที่ยวในหมู่บ้านคีรีวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาในครั้งนี้จะมุ่งเน้นศึกษาความคาดหวังและประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตลอดจนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยจะทำการรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามในพื้นที่ที่ประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บริเวณหมู่บ้านคีรีวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ อุทยานแห่งชาติเขาหลวง ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวหมู่บ้านคีรีวง พื้นที่กิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มองค์กรชุมชน และศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของหมู่บ้าน

4. ขอบเขตด้านเวลา

ในการทำวิจัยครั้งนี้ทำการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลตั้งแต่เดือนมีนาคม พ.ศ. 2560 ถึง เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2560

คำจำกัดความของการวิจัย

คำจำกัดความของงานวิจัย

1. **นักท่องเที่ยว** หมายถึง ประชาชนชาวไทยที่มาท่องเที่ยวที่หมู่บ้านคีรีวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. **การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์** หมายถึง การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งท่องเที่ยว โดยมุ่งเน้นการรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมประเพณี และมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักท่องเที่ยวกับคนในหมู่บ้านคีรีวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา ภายใต้การจัดการอย่างมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศ

3. **ความคาดหวัง** หมายถึง การคาดหวังของนักท่องเที่ยวตามความรู้สึกนึกคิดของนักท่องเที่ยว ทั้งในด้านกายภาพสิ่งแวดล้อม ความสวยงามและความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ ด้านกระบวนการจัดการของแหล่งท่องเที่ยว รวมไปถึงสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภคต่างๆ ภายในแหล่งท่องเที่ยว และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ระหว่างชาวบ้านกับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว ก่อนที่นักท่องเที่ยวจะเดินทางไปท่องเที่ยว โดยที่นักท่องเที่ยวได้รับข้อมูลหรือข่าวสารในรูปแบบต่างๆ ของหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช จากการเปิดรับข่าวสารของนักท่องเที่ยว

4. **การรับรู้ประสบการณ์จริง** หมายถึง การรับรู้จากประสบการณ์จริงที่นักท่องเที่ยวมีต่อสถานที่ท่องเที่ยวตามความรู้สึกของนักท่องเที่ยวเมื่อได้ไปเที่ยวที่หมู่บ้านคีรีวง จังหวัด

นครศรีธรรมราช โดยการสัมผัส มองเห็นจากสภาพความเป็นจริงว่าเป็นอย่างไร โดยการรับรู้อาจเป็น ความรู้สึกบวกหรือลบก็ได้

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้ทราบถึงระดับความคาดหวังและการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. สามารถนำผลที่ได้รับจากการวิจัยไปเสนอแนะต่อผู้ที่ดูแลและรับผิดชอบต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เป็นแนวทางสำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนี้อย่างต่อเนื่องต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ความคาดหวังและการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูลในการศึกษาและพื้นฐานในการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคาดหวัง
5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้
6. แนวคิดด้านประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยว
7. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ความหมายของการท่องเที่ยว

ความหมายของการท่องเที่ยวจากที่องค์การสหประชาชาติได้จัดประชุมว่าด้วยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยขึ้น ณ กรุงโรม ประเทศอิตาลี (นิคม จารุมณี, 2544) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้คือ การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางที่มีค่า 3 ค่า เป็นเงื่อนไขในการท่องเที่ยว คือ

1. การท่องเที่ยวจะต้องมีการเดินทาง หมายถึง การเดินทางจากสถานที่หนึ่งไปยังสถานที่หนึ่ง โดยใช้ยานพาหนะนำไปเป็นระยะทางไกลหรือใกล้ก็ได้
2. การท่องเที่ยวจะต้องมีจุดหมายปลายทาง หมายถึง มีสถานที่ที่เลือกเดินทางไปเยือนและใช้ช่วงเวลาหนึ่งอยู่ ณ ที่นั้น มักมีสถานที่ที่มีความสวยงามทางทัศนียภาพมาก หรือเป็นสถานที่ที่มีรากฐานทางประวัติศาสตร์ที่ยิ่งใหญ่ หรือเป็นสถานที่ที่มีวัฒนธรรม ประเพณี กิจกรรมที่น่าสนใจ ซึ่ง ณ ที่นั้นมีสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการท่องเที่ยวที่เพียงพอสำหรับสนองความต้องการและความพอใจแก่ผู้มาเยือน
3. การท่องเที่ยวจะต้องมีจุดมุ่งหมาย หมายถึง มีจุดประสงค์ในการเดินทางไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือไปอยู่ประจำ แต่มีความมุ่งหมายในการเดินทางอย่างอื่น โดยผู้เดินทางอาจมีจุดมุ่งหมายในการเดินทางมากกว่า 1 อย่างก็ได้

มอร์ริสัน (Morrison, 1988) ให้ความหมายการท่องเที่ยวว่า เป็นนันทนาการรูปแบบหนึ่ง เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นในเวลาว่าง โดยผูกพันอยู่กับการเดินทางจากที่หนึ่งซึ่งเป็นบ้านของตัวเองไปสู่อีกที่หนึ่งซึ่งถือว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้ถือว่ามีวัตถุประสงค์เพื่อประสบการณ์ทำและความรู้เพื่อการพักผ่อนคลายร่างกายและจิตใจจากกิจกรรมต่างๆ เป็นการตอบสนองตนเอง

ไพฑูรย์ พงศบุตร และวิลาสวงศ์ พงศบุตร (2542) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางไปเยือนสถานที่ต่างถิ่นซึ่งไม่ใช่เป็นที่พำนักอาศัยประจำของบุคคลนั้น และเป็นการไปเยือนชั่วคราวโดยไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพหารายได้

สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว (2546) การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางเพื่อผ่อนคลายความเครียด แสวงหาประสบการณ์แปลกใหม่ โดยมีเงื่อนไขว่า การเดินทางนั้น เป็นการเดินทางเพียงชั่วคราว ผู้เดินทางจะต้องไม่ถูกบังคับให้เดินทาง

ประจักษ์ วิฑูรเศรษฐ์ (2551) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวว่า การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นชั่วคราวและเพื่อตอบสนองความต้องการด้านต่างๆ ของบุคคลนั้น

นิตา ชัชกุล (2557) นิยามการท่องเที่ยวไว้ว่า เป็นกิจกรรมเดินทางจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง ซึ่งนับตั้งแต่จุดเริ่มต้นไปยังจุดปลายทาง ประกอบด้วย 3 ปัจจัยอย่างน้อย คือ การเดินทาง การพักค้างแรม และการกินอาหารนอกบ้าน

สมบัติ กาญจนกิจ (2557) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวว่า คำว่าการท่องเที่ยวกำหนดได้โดยเงื่อนไข 3 ประการ ดังนี้

1. การเดินทางจากที่อยู่อาศัยไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว
2. การเดินทางด้วยความสมัครใจ
3. การเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตามที่ไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพ

กล่าวสรุปได้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึงการเดินทางแบบชั่วคราวจากสถานที่หนึ่งไปยังอีกสถานที่หนึ่ง ซึ่งเป็นการไปด้วยความสมัครใจ ไม่ใช่การถูกบังคับ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการพักผ่อนเพื่อเยี่ยมญาติมิตร เพื่อการเรียนรู้ และการติดต่อธุรกิจ เป็นต้น และยังเป็นการทำให้ได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ จากการเดินทางท่องเที่ยวในสถานที่ต่างถิ่นอาศัย และการท่องเที่ยวยังทำให้เกิดรายได้หมุนเวียนของเศรษฐกิจและการจ้างงานทั้งในระดับท้องถิ่นและประเทศโดยรวมด้วย

ความสำคัญของการท่องเที่ยว

สมบัติ กาญจนกิจ (2557) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นคำที่มีความหมายกว้างขวาง ทั้งการพักผ่อนหย่อนใจ ความสนุกสนานบันเทิง การเดินทางเพื่อประชุมสัมมนา การศึกษาหาความรู้ การกีฬา การติดต่อธุรกิจ รวมถึงการเดินทางเยี่ยมญาติพี่น้อง ทั้งนี้ได้ว่าเป็นการท่องเที่ยวทั้งสิ้นโดยการท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจและสังคม ดังนี้

1. ความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจของประเทศ

- 1.1 เกิดของรายได้ในรูปเงินตราต่างประเทศเข้าประเทศ
- 1.2 เพิ่มการหมุนเวียนรายได้ในระบบเศรษฐกิจ
- 1.3 ก่อให้เกิดการกระจายรายได้ไปสู่ภูมิภาค
- 1.4 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการกระตุ้นการผลิต
- 1.5 เป็นอุตสาหกรรมที่ไม่สิ้นเปลืองวัตถุดิบ ผลผลิตขายได้ทุกเวลา
- 1.6 ช่วยสร้างอาชีพและการจ้างงาน ทำให้รัฐมีรายได้ในรูปแบบของภาษี

2. ความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อสังคมของประเทศ

- 2.1 ส่งเสริมความสัมพันธ์ของมนุษยชาติ
- 2.2 ช่วยสร้างความเจริญทางสังคมให้แก่ท้องถิ่น
- 2.3 ช่วยอนุรักษ์ฟื้นฟูมรดกทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม
- 2.4 ขจัดปัญหาความแตกต่างระหว่างชนบทและเมืองลดปัญหาการอพยพย้ายถิ่น

ของชุมชนท้องถิ่น

2.5 ส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นมาประดิษฐ์เป็นสินค้าที่ระลึกจำหน่าย

3. ความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อการเมือง

3.1 การท่องเที่ยวช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับโลก เกิดองค์กรต่างๆ มีความร่วมมือกันด้านการเงิน การวิจัย การพัฒนา รวมทั้งการประชุมระหว่างประเทศอยู่เสมอ

3.2 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดสันติภาพ เพราะทุกประเทศย่อมที่จะมุ่งพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้าประเทศเพื่อให้เศรษฐกิจของประเทศดีขึ้น (นิศา ชัชกุล, 2557)

องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542) กล่าวว่าโดยสรุปว่า การที่จะให้มีนักท่องเที่ยวเข้าไปเยี่ยมชมทรัพยากรใดๆ ก็ตาม ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ 3 ประการ คือ

1. สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attraction) หมายถึง สิ่งที่สามารถดึงดูดโน้มน้าวใจให้เกิดความสนใจปรารถนาที่จะท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ แหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูด (Tourism Attraction) หมายถึง พื้นที่ที่นักท่องเที่ยวไปเยือนพื้นที่ที่นักท่องเที่ยวไปเยือนจะต้องเป็นพื้นที่ที่มีสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ดังนั้นสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวจึงเป็นจุดหนึ่งที่สำคัญของแหล่งท่องเที่ยว ในแหล่งท่องเที่ยวจะมีจุดที่เป็นแหล่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยวจุดหนึ่งหรือหลายจุดก็ได้ถ้ามีสิ่งดึงดูดใจ

ทางการท่องเที่ยวหลายจุด แหล่งท่องเที่ยวที่นั่นจะมีนักท่องเที่ยวสนใจนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวกันมาก สิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยวยังสามารถแบ่งออกได้อีกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1.1 สิ่งดึงดูดใจที่เป็นธรรมชาติ (Natural Attraction Factors) คือ ความงามของทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวไปเยือนหรือไปท่องเที่ยวยังพื้นที่นั้น เช่น ทะเล ภูเขา สภาพป่า และชีวิตสัตว์ป่า เป็นต้น

1.2 สิ่งดึงดูดใจที่มนุษย์สร้างขึ้น (Historical and Cultural Attraction Factors) เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นในแบบต่างๆ แล้วสามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวไปท่องเที่ยวยังพื้นที่นั้น เช่น สิ่งก่อสร้างที่เป็นสถาปัตยกรรม เช่น วัด วัง เมืองโบราณ เป็นต้น การจำลองวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ เช่น ตลาดน้ำ เป็นต้น ประเพณีขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมต่างๆ เช่น ประเพณีสงกรานต์ ตักบาตรดอกไม้ เป็นต้น กิจกรรมที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น งานเทศกาล อาหาร งานเทศกาลผลไม้ เป็นต้น

2. สิ่งอำนวยความสะดวก (Facility) หมายถึง สรรพสิ่งทีรองรับในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อทำให้เกิดการท่องเที่ยวเป็นไปด้วยความสะดวก สิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งถือว่าสำคัญมากที่สุด คือ เรื่องที่พักแรม ไม่ว่าจะเป็นที่พักในรูปแบบใด เช่น โรงแรม เกสต์เฮาส์ ฯลฯ สิ่งสำคัญอันดับรองลงมา คือ การบริโภค จึงต้องมีร้านอาหารบริการด้านอาหารสำหรับนักท่องเที่ยว ตลอดจนข่าวสารข้อมูลเพื่อการเดินทางไว้บริการนักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก บริการนำเที่ยวก็เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการความสะดวกสบาย การให้บริการนำเที่ยวเป็นหน้าที่ของบริษัทนำเที่ยวที่จะช่วยอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว

3. การเข้าถึงได้ (Accessibility) หมายถึง การไปถึงแหล่งท่องเที่ยวที่นั่นได้ คือจะต้องมีการคมนาคมขนส่งนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่นั่นได้อย่างสะดวก การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวมีด้วยกัน 3 ทาง คือ ทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ถ้าแหล่งท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงได้ทั้งสามทาง แหล่งท่องเที่ยวที่นั่นก็จะสามารถพัฒนาได้ดี เมื่อมีทางคมนาคมขนส่งก็ต้องมีพาหนะขนส่งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ที่จะขนส่งนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยว สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญของการเข้าถึงได้

องค์ประกอบการท่องเที่ยวที่มีผลการศึกษามากมาย อาทิ เบิร์คคาร์ทและเมดลิก (Burkart & Medlik, 1981) มิลล์และมอร์ริสัน (Mill & Morrison, 1992) และแมคอินทอชและโกเอลด์เนอร์ (McIntosh & Goeldner, 1986) ซึ่งองค์ประกอบหลักต่างๆ นั้นจะคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ มีสิ่งดึงดูดใจ (Attractions) การบริการเสริมและ/หรือสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities/Facilities) และการต้อนรับอย่างไมตรี (Hospitality) อย่างไรก็ตาม แนวคิดต่างๆ ที่ได้กล่าวมานำมาสู่องค์ประกอบหลัก

6 ประการ ซึ่งบุฮาลิส (Buhalis, 2000) ได้เพิ่มเติมไว้โดยองค์ประกอบสำคัญที่จะต้องคำนึงถึง 6 ประการ (6 As) ได้แก่

1. สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attraction) หมายถึงแหล่งท่องเที่ยวหรือทรัพยากรการท่องเที่ยว ทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น อันมีลักษณะเด่นหรือมีเอกลักษณ์เป็นที่ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวชมยังแหล่งท่องเที่ยวได้ (ศิริพร คงจินดา, 2552) แต่เดิมการท่องเที่ยวนั้นมักจะเป็นการท่องเที่ยวไปตามแหล่งท่องเที่ยวที่มีโดยธรรมชาติ ต่อมามีการพัฒนาขึ้นเรื่อยๆ เช่น มนุษย์จัดสร้างแหล่งท่องเที่ยวหรือดัดแปลงให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวแบบใหม่ขึ้นมาเพื่อสนองความต้องการ เป็นต้น (อารีย์ วรเวชชกุล, 2546) โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้จัดแบ่งแหล่งท่องเที่ยวออกเป็น 7 ประเภท คือ

- 1.1 แหล่งท่องเที่ยวประเภทโบราณสถาน
- 1.2 แหล่งท่องเที่ยวประเภทความสำคัญในทางประวัติศาสตร์ รวมทั้งอนุสาวรีย์
ต่างๆ
- 1.3 แหล่งท่องเที่ยวประเภทศาสนสถาน
- 1.4 แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ
- 1.5 แหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมและการศึกษา
- 1.6 แหล่งท่องเที่ยวประเภทสถานเริงรมย์ เช่น โรงภาพยนตร์ โรงละคร เป็นต้น
- 1.7 แหล่งท่องเที่ยวประเภทอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

2. ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) เป็นอีกปัจจัยที่สำคัญของทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ต้องมีเส้นทาง หรือโครงข่ายคมนาคมที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว นั้น โดยสะดวกสบาย ตลอดจนสามารถเชื่อมโยงกันระหว่างแหล่งท่องเที่ยวกับบริเวณใกล้เคียงได้ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2542) ได้แก่ การขนส่ง การคมนาคมที่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวกับสนามบิน ตัวเมือง สถานีขนส่ง สถานีรถไฟ รวมถึงคุณภาพของโครงสร้างพื้นฐานของพื้นที่ ได้แก่ ถนน ทางหลวง โครงข่ายคมนาคม (พยอม ธรรมบุตร, 2549) โดยการคมนาคมขนส่งใน ด้านการท่องเที่ยวมี 3 ทาง คือ

- 2.1 ทางบก การสร้างและตัดถนนเพื่อขยายเส้นทางสู่แหล่งท่องเที่ยว เช่น รถส่วนตัว รถเช่า รถนำเที่ยว เป็นต้น
- 2.2 ทางเรือ การสร้างท่าเรือและสิ่งอำนวยความสะดวกในการขึ้นลงเรือ
- 2.3 ทางอากาศ ปรับปรุงเครื่องบินให้มีประสิทธิภาพในการขนส่งสูง ประหยัดและปลอดภัย รวมทั้งการจัดเที่ยวบินให้เพียงพอต่อจำนวนผู้โดยสาร (นิตา ชัชกุล, 2557)

3. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) คือ การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะไปก่อกำขึ้นพื้นฐานทั่วไปหรือบริการอื่นๆ แก่นักท่องเที่ยว เพื่อสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว เช่น มี

บริการอำนวยความสะดวก ที่จอดรถ อินเทอร์เน็ต การสื่อสาร การขนส่ง อาหาร โปรแกรมนำเที่ยว และร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก เป็นต้น

4. การจัดโปรแกรมนำเที่ยว (Available Packages) เป็นการจัดประสบการณ์ใหม่ให้นักท่องเที่ยวโดยนำการท่องเที่ยวแบบต่างๆ ในแหล่งท่องเที่ยวมาผสมผสานกันให้มีหลากหลายรูปแบบ ผู้จัดการท่องเที่ยวจะคัดสรรรูปแบบการท่องเที่ยวมาจัดเป็นโปรแกรมท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความแตกต่างระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเกษตร การท่องเที่ยวเชิงกีฬาและสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย ประวัติศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงเกษตรและวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา เป็นต้น (วารัตน์ มัชฌิมบุรุษ, 2553)

5. กิจกรรม (Activity) คือ แหล่งท่องเที่ยวมีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมและมีหลากหลายเพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยที่กิจกรรมนั้นๆ มีโอกาสในการสร้างจิตสำนึกและการให้การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม เป็นการสร้างประสบการณ์ในการมีส่วนร่วมแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งอาจเป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต อาจเป็นกิจกรรมนันทนาการหรือกิจกรรมผจญภัย ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจในแหล่งท่องเที่ยว (พยอม ธรรมบุตร, 2549)

6. การบริการเสริม (Ancillary Services) เป็นการบริการที่นอกเหนือจากบริการขั้นพื้นฐานเพื่อสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว เช่น ธนาคาร ไปรษณีย์ โรงพยาบาล ร้านอินเทอร์เน็ต เครื่องกดเงินอัตโนมัติ (ATM) บุกแลกเงิน ปั้มน้ำมัน เป็นต้น (พยอม ธรรมบุตร, 2549)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยว

ปัจจัยภายใน

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism resource) ทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งดึงดูดใจที่ให้นักเดินทางมาเยือนถิ่นนั้นๆ อันจะมีสิ่งที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นมา รวมทั้งเทศกาล และงานประเพณีประจำปีที่อยู่ในท้องถิ่น แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ (สุวีร์ณัฐ โสภณศิริ, 2554)

1.1 แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ หมายถึง สถานที่ที่เกิดเองตามธรรมชาติทั้งทางด้านชีวภาพ และกายภาพ รวมทั้งบริเวณที่มนุษย์เข้าไปปรุงแต่งเพิ่มเติมจากสภาพธรรมชาติในบางส่วน ทรัพยากรประเภทนี้ไม่ต้องมีต้นทุนทางการผลิต แต่ยังคงต้องมีต้นทุนในการรักษา ดูแล อาทิเช่น ป่าไม้ เขื่อน ภูเขา น้ำตก ชายหาด ทะเล อุทยานแห่งชาติทั้งทางบกและทางทะเล และวนอุทยาน

1.2 แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ ศาสนสถาน โบราณสถาน โบราณวัตถุ และสิ่งก่อสร้างอื่นๆ โดยมีวัตถุประสงค์ในการสร้าง อายุรวมทั้งรูปแบบสถาปัตยกรรมที่แตกต่างกันไปแต่ท้ายที่สุดก็กลายเป็นทรัพยากรมีค่าทางการท่องเที่ยวของประเทศ

1.3 แหล่งท่องเที่ยวศิลปวัฒนธรรม หมายถึง แบบอย่างหรือวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชนแต่ละกลุ่ม ที่สามารถนำมาพัฒนาให้กลายเป็นจุดสนใจของนักท่องเที่ยวได้

2. ความปลอดภัย (Security) ในการตัดสินใจเลือกจุดหมายการเดินทางท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวจะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยต่อชีวิต และทรัพย์สินเป็นประการสำคัญ มาตรการรักษาความปลอดภัยจึงต้องมีประสิทธิภาพ และทั่วถึงทุกแหล่งท่องเที่ยว

3. โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructures) ประกอบด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกหลัก เช่น ถนน สะพาน สนามบิน สถานีรถไฟ สถานีรถโดยสาร ท่าเรือ ไฟฟ้า น้ำประปา ระบบสื่อสารที่ทันสมัย เป็นต้น โดยภาครัฐจะเป็นผู้ลงทุนจัดสร้างโครงสร้างพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกสบายของประชาชนในท้องถิ่น หรือหากมีการลงทุนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวประชาชนในท้องถิ่นก็เป็นผู้ได้รับประโยชน์อย่างถาวร

4. สิ่งอำนวยความสะดวก (Facilities) เป็นสถานที่หรือบริการที่ส่วนใหญ่เอกชนจะเป็นผู้จัดหาไว้บริการแก่นักท่องเที่ยวในรูปแบบการประกอบธุรกิจ แต่ก็มีบริการของรัฐอยู่ในบางส่วน ดังนี้

4.1 การคมนาคม ทั้งจากต่างประเทศและในประเทศจะต้องสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัยทั้ง 3ทาง คือ ทางบกมีถนนที่พาหนะต่างๆ ผ่านเข้าออกได้สะดวก หรือมีบริการรถไฟ ทางน้ำมีท่าเทียบเรือ ทางอากาศมีสายการบินมาลง

4.2 พิธีการเข้าเมืองและบริการข่าวสาร มีการผ่อนคลายเป็นระเบียบพิธีการเข้าเมืองให้สะดวก รวดเร็ว มีบริการให้ข่าวสาร บริการจองที่พัก บริการขนส่งที่พัก เป็นต้น

4.3 ที่พัก มีโรงแรมระดับต่างๆ ให้เลือก มีอัตราค่าที่พักที่เหมาะสมกับคุณภาพ และบริการตามมาตรฐานสากล

4.4 บริการนำเที่ยว มีบริการนำเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ โดยที่มัคคุเทศก์ที่มีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง มีอัธยาศัยไมตรี มีความรับผิดชอบต่อนักท่องเที่ยว

5. สินค้าของที่ระลึก (Souvenirs) จะต้องมีการควบคุมคุณภาพ กำหนดราคา รวมทั้งการส่งเสริมการใช้วัสดุพื้นบ้าน การออกแบบสินค้าให้มีเอกลักษณ์ รวมทั้งการบรรจุหีบห่อที่สวยงาม

6. การโฆษณาเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ (Advertising and Public Relation) เป็นปัจจัยสำคัญต่อการขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เป็นกรรมวิธีที่จะทำให้แหล่งท่องเที่ยวของเราเป็นที่รู้จัก และสนใจของนักท่องเที่ยวทั้งจากในประเทศและต่างประเทศ

7. ภาพลักษณ์ (Image) เป็นตัวกำหนดกลุ่มนักท่องเที่ยว เนื่องจากภาพลักษณ์การท่องเที่ยวมีผลต่อทัศนคติ พฤติกรรม การจูงใจ และการเลือกแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว การสร้างและการจัดการภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวให้มีความน่าสนใจและอยู่ในใจของนักท่องเที่ยวเป็นเป้าหมายหลักที่สำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จที่ยั่งยืนของทุกธุรกิจการท่องเที่ยว เพราะภาพลักษณ์การท่องเที่ยว

เที่ยวเป็นพื้นฐานของการสร้างความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวที่ดี ยังส่งผลต่อความยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยว (วิวัฒน์ จันทร์กิงทอง, 2557)

ปัจจัยภายนอก

1. สภาวะเศรษฐกิจและการเมือง มีส่วนสำคัญในการกำหนดกระแสการเดินทางของนักท่องเที่ยว สภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำจะทำให้การเดินทางท่องเที่ยวอ่อนตัวลงโดยเฉพาะการเดินทางท่องเที่ยวระยะไกล เช่นเดียวกับความเคลื่อนไหวทางการเมืองในบางประเทศอาจก่อให้เกิดความไม่มั่นคง เป็นผลทำให้การเดินทางออกนอกประเทศชะลอตัวในระยะเวลาสั้น ในทางตรงกันข้ามการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจและสภาพความมั่นคงทางการเมืองจะเป็นตัวกระตุ้นกระแสทางการเดินทางให้ขยายตัวอย่างกว้างขวาง

2. ค่านิยมในการท่องเที่ยว ธุรกิจท่องเที่ยวได้ปรับรูปแบบของการบริการให้มีค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดในระบบประหยัดทำให้ผู้ที่รักการเดินทางท่องเที่ยวสามารถจัดรายการได้เพื่อการท่องเที่ยวได้ดีขึ้น ความนิยมในการใช้เวลาว่างพักผ่อนด้วยการเดินทางจะไม่มีวันตกต่ำลงตราบเท่าที่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวยังสามารถจูงใจให้ผู้คนใช้จ่ายเงินเหลือใช้เพื่อการเดินทางท่องเที่ยว

3. การขยายเส้นทางคมนาคม โลกยุคใหม่ที่มีการคมนาคมขนส่งจะต้องรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดระบบเครือข่ายถนนเชื่อมต่อเพื่อการเดินทางด้วยรถยนต์ มีความยืดหยุ่นสูงกว่าตารางเดินรถไฟที่ค่อนข้างจำกัด และยังมีบริการทางสายการบินมาลงมากขึ้น ส่งผลให้การเดินทางท่องเที่ยวเป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็วปลอดภัย และประหยัด

ส่วนปัจจัยที่มีผลของการตัดสินใจในการท่องเที่ยวของแต่ละคนมีความแตกต่างกันหลายอย่างซึ่ง ฉลองศรี พิมลสมพงศ์ (2549) กล่าวว่า ปัจจัยที่ทำให้บุคคลตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวประกอบด้วย

1. เงินหรือค่าใช้จ่าย ซึ่งเป็นสิ่งแรกๆที่ผู้เดินทางท่องเที่ยวจะต้องคิดทันที เพราะการเดินทางท่องเที่ยวไม่ว่าไกลหรือใกล้จำเป็นต้องใช้เงินไม่ว่ามากหรือน้อย เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในด้านต่างๆ เช่น ค่าพาหนะ ค่าที่พัก ค่าอาหาร ค่าบริการสำหรับสิ่งอำนวยความสะดวก และการใช้จ่ายซื้อของ เป็นต้น

2. เวลา เป็นสิ่งที่มีความสำคัญสำหรับผู้เดินทาง เพราะแต่ละบุคคลย่อมอยู่ในสถานภาพทางการประกอบอาชีพที่แตกต่างกัน บางคนใช้เวลาวันหยุดสุดสัปดาห์เพื่อการท่องเที่ยว แต่บางคนอาจจะต้องรอถึงปิดภาคเรียน หรือบางคนใช้เวลาหลังช่วงชีวิตทำงานเพื่อการท่องเที่ยว เป็นต้น

3. ความตั้งใจที่จะไป ปัจจัยข้อนี้เกิดจากเหตุผล และความรู้สึกนึกคิดส่วนตัวอย่างแท้จริง การมีเงินและเวลาคงไม่สามารถกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวได้ถ้าไม่ตั้งใจที่จะไป นักท่องเที่ยวอาจจะถูกกระตุ้นได้จากสิ่งต่างๆ เช่น ความต้องการที่จะเดินทางท่องเที่ยว การเก็บรวบรวมข้อมูลการท่องเที่ยว การเสริมสร้างทัศนคติที่ดีให้เห็นคุณค่าของการท่องเที่ยว ปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ

เสถียรภาพทางการเมือง ฤดูกาล สิ่งอำนวยความสะดวก ความปลอดภัย และภาพพจน์ทางการท่องเที่ยว เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ทำให้ความตั้งใจที่เดินทางท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไปได้อยู่ตลอดเวลา

ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2556) ได้แบ่งประเภทของแหล่งท่องเที่ยวไว้ ดังนี้

1. แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่มีลักษณะทางธรรมชาติที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น โดยอาจมีเรื่องราวทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับระบบนิเวศที่เกี่ยวข้อง โดยการจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งนั้นจะต้องมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศนั้นๆ มีการจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

2. แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปะวิทยาการ หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวหรือกิจกรรมที่สามารถตอบสนองความสนใจพิเศษของนักท่องเที่ยว ซึ่งมีรูปแบบของการท่องเที่ยวที่ชัดเจนเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวแบบใหม่ที่เกิดขึ้น แหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้สามารถเพิ่มเติมได้อีกมากมายตามความนิยมของคนในแต่ละยุคสมัย เมื่อมีการระบุดูว่ากิจกรรมนั้นๆ สามารถให้ความรู้และดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ ปัจจุบันมีปรากฏอยู่หลายๆ แห่ง ตัวอย่างเช่น พิพิธภัณฑ์เฉพาะทาง แหล่งท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาทางวิทยาศาสตร์ อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี และ MICE (Meeting & Incentives & Conventions & Exhibitions) เป็นต้น

3. แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญและคุณค่าทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี และศาสนา รวมถึงสถานที่หรืออาคารสิ่งก่อสร้างที่มีอายุเก่าแก่หรือเคยมีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้นในประวัติศาสตร์ เช่น โบราณสถาน อุทยานประวัติศาสตร์ ชุมชนโบราณ กำแพงเมือง คูเมือง พิพิธภัณฑ์ วัด ศาสนสถาน และสิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่าทางศิลปะและสถาปัตยกรรม

4. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ หมายถึง สถานที่ที่เปิดใช้เพื่อการท่องเที่ยว โดยมีทรัพยากรธรรมชาติเป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเยือน ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้อาจจะเป็นความงดงามตามสภาพธรรมชาติ ความแปลกตาของสภาพธรรมชาติ สัตว์หายากทางธรรมชาติ และภูมิศาสตร์อันเป็นเอกลักษณ์หรือเป็นสัญลักษณ์ของท้องถิ่นนั้นๆ สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่มีลักษณะพิเศษ (Special Environmental Features) หรือสภาพแวดล้อมที่มีคุณค่าทางวิชาการก็ได้

5. แหล่งท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการ หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อการพักผ่อนและเสริมสร้างสุขภาพ ให้ความสนุกสนาน รื่นรมย์ บันเทิง และการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ แม้ไม่มีความสำคัญในแง่ประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศาสนาศิลปวัฒนธรรม แต่มีลักษณะเป็นแหล่งท่องเที่ยวร่วมสมัย ตัวอย่างเช่น ย่านบันเทิงหรือสถานบันเทิง สวนสัตว์ สวนสนุกและสวนสาธารณะลักษณะพิเศษ สวนสาธารณะและสนามกีฬา

6. แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางศิลปะ และขนบธรรมเนียมประเพณีที่บรรพบุรุษได้สร้างสม และถ่ายทอดเป็นมรดกสืบทอดกันมา แหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้ประกอบด้วย งานประเพณี วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คน การแสดงศิลปวัฒนธรรม สินค้าพื้นเมือง การแต่งกาย ภาษา ชนเผ่า เป็นต้น ตัวอย่างของแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศไทยในประเภทนี้ ได้แก่ ตลาดน้ำดำเนินสะดวก งานแสดงของช้างจังหวัดสุรินทร์ งานร่มบ่อสร้าง ประเพณีลอยกระทง ประเพณีสงกรานต์ เป็นต้น

7. แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพน้ำพุร้อนธรรมชาติ หมายถึง ในการจัดทำเกณฑ์มาตรฐานสำหรับแหล่งท่องเที่ยว น้ำพุร้อนธรรมชาติ มีจุดประสงค์เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำพุร้อน ธรรมชาติอย่างชัดเจน โดยเน้นในด้านการกำหนดมาตรฐานที่จำเป็นสำหรับการบริการต่างๆ เนื่องจากการท่องเที่ยวประเภทนี้จะต้องคำนึงถึงด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวเป็นสำคัญ และต้องไม่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากน้ำพุร้อนจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติประเภทหนึ่ง ซึ่งหากไม่มีการกำหนดมาตรฐานที่ชัดเจน การดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวใดๆ อาจส่งผลกระทบต่อแหล่งน้ำพุร้อนธรรมชาติได้ นอกจากนี้การจัดทำเกณฑ์มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพน้ำพุร้อนธรรมชาติ ยังมีเป้าหมายเพื่อให้หน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลแหล่งท่องเที่ยวได้นำไปใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวของตน และยังสามารถใช้เป็นข้อมูลที่สำคัญเพื่อประกอบการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว รวมทั้งเป็นการเพิ่มมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพน้ำพุร้อนธรรมชาติของประเทศไทยให้เป็นที่ยอมรับทั้งในและต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น

8. แหล่งท่องเที่ยวประเภทชายหาด หมายถึง สถานที่ที่เปิดใช้เพื่อการท่องเที่ยวโดยมีชายหาดเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเยือน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อความเพลิดเพลินและนันทนาการในรูปแบบที่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ และอาจเสริมกิจกรรมเพื่อการศึกษาหาความรู้เข้าไปด้วย ซึ่งกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นบริเวณชายหาด ได้แก่ การเล่นน้ำ การอาบแดด กีฬาทางน้ำ การนั่งพักผ่อน รับประทานอาหาร เป็นต้น

9. แหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำตก หมายถึง สถานที่ที่เปิดใช้เพื่อการท่องเที่ยวโดยมีน้ำตกเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเยือน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อความเพลิดเพลินและนันทนาการในรูปแบบที่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ และอาจเสริมกิจกรรมเพื่อการศึกษาหาความรู้เข้าไปด้วย ซึ่งกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในแหล่งน้ำตก ได้แก่ การว่ายน้ำ การนั่งพักผ่อน รับประทานอาหาร การเดินสำรวจน้ำตก การล่องแก่ง การดูนก และการตกปลา เป็นต้น

10. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทถ้ำ หมายถึง สถานที่ที่เปิดใช้เพื่อการท่องเที่ยวโดยมีถ้ำเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเยือน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อความเพลิดเพลินและนันทนาการในรูปแบบที่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ และอาจเสริมกิจกรรมเพื่อการศึกษาหา

ความรู้เข้าใจด้วย ซึ่งกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวประเภทถ้ำ ได้แก่ การเข้าชมบรรยากาศและหินงอกหินย้อยภายในถ้ำ การศึกษาด้านโบราณคดีของมนุษย์ยุคต่างๆ ที่เคยอาศัยในถ้ำ การนมัสการพระพุทธรูป การให้อาหารสัตว์ การปิกนิกและรับประทานอาหาร เป็นต้น

11. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทเกาะ หมายถึง การประเมินมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวประเภท เกาะสามารถแบ่งได้เป็น 3 องค์ประกอบ ซึ่งมีจำนวนตัวชี้วัดทั้งหมด 47 ตัวชี้วัด โดยแต่ละตัวชี้วัดมีค่าคะแนนสูงสุดเท่ากับ 5 คะแนน จึงมีค่าคะแนนรวมทั้งสิ้น 235 คะแนน โดยการให้คะแนนจะให้ความสำคัญกับองค์ประกอบคุณค่าด้านการท่องเที่ยว และความเสี่ยงต่อการถูกทำลายมากที่สุด เนื่องจากเป็นแรงดึงดูดใจสำคัญสำหรับให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว ส่วนองค์ประกอบด้านการบริหารจัดการมีความสำคัญของคะแนนรองลงมา และองค์ประกอบด้านศักยภาพในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวมีความสำคัญของคะแนนน้อยที่สุด

12. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทแก่ง หมายถึง สถานที่ที่เปิดใช้เพื่อการท่องเที่ยว โดยมีแก่งเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเยือน และมีวัตถุประสงค์เพื่อความเพลิดเพลินและนันทนาการในรูปแบบที่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ โดยมีกิจกรรมการท่องเที่ยวหลัก ได้แก่ การล่องแก่ง การพายเรือ การพักผ่อน และการเดินป่า ซึ่งอาจเสริมกิจกรรมเพื่อการศึกษาธรรมชาติ เข้าไปด้วย ได้แก่ การดูนก การสำรวจธรรมชาติ การศึกษาพันธุ์พืชต่างๆ เป็นต้น

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Ecotourism) เป็นแนวความคิดที่เพิ่งปรากฏขึ้นเมื่อไม่นาน และยังมีการใช้คำภาษาอังกฤษอื่นๆ ที่ให้ความหมายเช่นเดียวกันที่สำคัญ ได้แก่ Nature Tourism, Bio tourism, Green Tourism เป็นต้น การบัญญัติศัพท์ของ Ecotourism เป็นภาษาไทยได้มีการเสนอและประยุกต์หลายคำโดยเฉพาะคำว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ นิเวศสัญจร นิเวศท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ เป็นต้น ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นศัพท์ที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยวดังกล่าวล้วนแต่เป็นการบ่งบอกถึงการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism) ซึ่งจากการประชุม Globe 1990 ณ ประเทศแคนาดาได้ให้คำจำกัดความของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนว่า “การพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยมีการปกป้องและสงวน รักษาโอกาสต่างๆ ของอนุชนรุ่นหลังด้วย การท่องเที่ยวนี้มีความหมายรวมถึงการจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม และความงามทางสุนทรียภาพ ในขณะที่สามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศด้วย” โดยมีลักษณะที่สำคัญคือ เป็นการท่องเที่ยวที่ดำเนินการภายใต้

ขีดจำกัดความสามารถของธรรมชาติ และต้องตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของประชากร ชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณี ที่มีต่อขบวนการท่องเที่ยว อีกทั้งต้องยอมรับให้ประชาชนทุกส่วนได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาค เท่าเทียมกัน และต้องชี้ นำภายใต้ ความปรารถนาของประชาชนท้องถิ่นและชุมชนในพื้นที่ท่องเที่ยวนั้นๆ (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และ สิ่งแวดล้อมแห่งประเทศไทย, 2539) สำหรับความหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ได้มีนักวิชาการ หรือองค์กรต่างๆ ให้ความหมายและคำจำกัดความไว้มากมาย มีดังนี้

บู (Boo, 1991) ให้ความหมายว่า การท่องเที่ยวแบบอิงธรรมชาติที่เอื้อประโยชน์ต่อการ อนุรักษ์ อันเนื่องมาจากการมีเงินทุนสำหรับการปกป้องดูแลรักษาพื้นที่ มีการสร้างงานให้กับชุมชน หรือท้องถิ่น พร้อมทั้งให้การศึกษ และสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม

ลาสคูเรน (Lascurain, 1991) กล่าวว่า เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการ เดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติ โดยไม่ให้เกิดการรบกวนหรือทำความเสียหายแก่ธรรมชาติ แต่มี วัตถุประสงค์เพื่อชื่นชม ศึกษาเรียนรู้ และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ป่า ตลอดจนลักษณะทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในแหล่งธรรมชาติเหล่านั้น

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2538) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึง การเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใดแห่งหนึ่งโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา ชื่นชม และ เพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ สภาพธรรมชาติ สภาพสังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นบน พื้นฐานของความรู้ และความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศ

เสรี เวชบุษกร (2538) ให้คำจำกัดความการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่า การท่องเที่ยวที่มีความ รับผิดชอบต่อแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติและต่อสิ่งแวดล้อมทางสังคม ซึ่งหมายรวมถึงวัฒนธรรม ของชุมชนในท้องถิ่น ตลอดจนโบราณสถานโบราณวัตถุที่มีอยู่ในท้องถิ่นด้วย

กล่าวสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึง การเดินทางไปที่ท่องเที่ยวเพื่อการ พัฒนาการเรียนรู้การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้นๆ และยังเป็น การเพิ่มพูนประสบการณ์ใหม่ๆ ในการท่องเที่ยว ซึ่งรวมไปถึงทำให้เกิดการมีความรับผิดชอบต่อระบบ นิเวศ และการมีจิตสำนึกที่ดีต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มากขึ้นด้วย โดยการจัดการและการให้ ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ ทำให้ชุมชนได้รับประโยชน์ และเกิดความ ภาคภูมิใจของคนในชุมชนเอง

แนวคิดพื้นฐานและหลักการของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2542) ได้กล่าวถึงแนวคิดพื้นฐาน และหลักการของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ไว้ดังนี้

1. เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ รวมถึงแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ ซึ่งมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และทรงคุณค่าในพื้นที่นั้น

2. เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีการจัดการอย่างยั่งยืน ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบหรือส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมก่อนข้างต่ำและช่วยส่งเสริมการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวให้ยั่งยืนตลอดไป

3. เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการเรียนรู้ และการให้การศึกษาเกี่ยวกับระบบนิเวศ และสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความประทับใจ และประสบการณ์ที่มีคุณค่าเพื่อสร้างความตระหนักและจิตสำนึกที่ถูกต้องต่อนักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่นตลอดจนผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง

4. เป็นการท่องเที่ยวที่นำไปสู่การกระจายรายได้ ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในภาคบริการต่างๆ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่นมากกว่าการท่องเที่ยวที่เคยส่งเสริมกันมาตั้งแต่อดีต

หลักการของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

วรรณพร วณิชชานุกร (2540) จากรูปแบบการท่องเที่ยวแบบดั้งเดิมที่นักท่องเที่ยวมาเที่ยวกันเป็นจำนวนมากตามฤดูกาลท่องเที่ยวแล้วกลับทิ้งปัญหามากมายไว้เบื้องหลังนั้น มีนักวิชาการหลายท่านได้แสดงความคิดเห็นว่าการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ในเชิงอนุรักษ์นั้นควรมีหลักการต่างๆ เป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมทางสภาพแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นน้ำเสีย ขยะ ตลอดจนการคมนาคม สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ก่อให้เกิดประโยชน์ในระยะยาวแก่ทรัพยากรชุมชนในท้องถิ่น และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ส่วนหนึ่งของรายได้ควรย้อนไปสู่การอนุรักษ์

2. การเสริมสร้างประสบการณ์ให้นักท่องเที่ยว เป็นการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมสภาพสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้นักท่องเที่ยวมีความรับผิดชอบต่อคุณธรรมจริยธรรมและพฤติกรรมของตนเองที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และวัฒนธรรมในชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว

3. ในการสร้างหรือการจัดการใดๆ ควรยอมรับในข้อจำกัดของสภาพแหล่งท่องเที่ยวตามลักษณะที่เป็นอยู่ หากมีการพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงควรเป็นไปเพื่อให้ทัศนียภาพของท้องถิ่นดีขึ้น ตลอดจนการลงทุนทางด้านการท่องเที่ยวก็เป็นไปเพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจ และกิจกรรมต่างๆ ในท้องถิ่น ไม่พึ่งพาการลงทุนของต่างชาติ ซึ่งเป็นการลดการไหลออกของรายได้ไปยังต่างประเทศ

4. ในการวางแผน ตัดสินใจ และดำเนินงาน ตลอดจนการควบคุม ควรให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมมากที่สุด มิใช่เป็นเพียงเป้าหมายของการท่องเที่ยว และให้บุคคลภายนอกมาคิดและตัดสินใจเพียงฝ่ายเดียว เพราะจะไม่เป็นไปตามความต้องการของคนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง

5. ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการอนุรักษ์การท่องเที่ยวให้มีคุณภาพยั่งยืนหรือไม่เพียงใด การทำธุรกิจโดยมุ่งทำกำไรสูงสุดในระยะสั้นเป็นการทุบหม้อข้าวตนเอง อย่างไรก็ตาม

ก็ตามบริษัทนำเที่ยวก็สามารถเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวได้ยาวนานเท่านั้น ถ้ามีการจัดทำ ธุรกิจที่ถูกต้องเหมาะสม นับตั้งแต่การใช้วัสดุที่ไม่ทำลายสภาพแวดล้อม และสามารถนำมาใช้ใหม่ได้ การมีมีคักเทศก์ที่มีความรู้ในระบบนิเวศและวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวอย่างแท้จริง การให้การศึกษแก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่นที่เป็นจุดหมายปลายทางก่อนที่จะไปถึง เช่น เอกสารเผยแพร่

6. มีการจัดการ และควบคุมจำนวนของนักท่องเที่ยวให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม และไม่เกินความสามารถของชุมชนในท้องถิ่น และระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวจะรองรับได้ อีกทั้งมีนักท่องเที่ยวสม่ำเสมอตลอดทั้งปี ไม่ใช่มีเฉพาะฤดูกาล เพื่อสร้างความมั่นคงให้กับผู้ที่ทำงานในอุตสาหกรรมนี้

ไพฑูริย์ พงศะบุตร (2546) ได้กล่าวว่าการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มีหลักการที่สำคัญคือ

1. จะต้องมีการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ หรือทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมให้คงสภาพเดิมไว้ให้มากที่สุดไม่ถูกทำลายไป

2. กระตุ้นจิตสำนึกของคนในท้องถิ่นให้พยายามดูแลรักษาและปกป้องทรัพยากรการท่องเที่ยวเหล่านั้น โดยไม่กระทำการใดๆ ที่เป็นผลเสียต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเพียงเพื่อหวังผลประโยชน์ส่วนตน

3. ให้ความรู้ความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยว เพื่อตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวที่ตนเดินทางเข้าไปเยือน และให้ความร่วมมือแก่ชุมชนในท้องถิ่นในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอันเป็นมรดกตกทอดของคนในท้องถิ่นนั้นๆ ให้คงสภาพที่ดีต่อไปนานๆ

สมยศ โองเคลือบ (2557) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มีหลักการสำคัญดังนี้

1. เป็นพื้นที่ธรรมชาติที่มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสภาพแวดล้อม รวมถึงแหล่งวัฒนธรรมที่ปรากฏในพื้นที่นั้น

2. เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อม ธรรมชาติ และระบบนิเวศ

3. มีการเรียนรู้และปลูกจิตสำนึก โดยเน้นมีประสบการณ์หรือสัมผัสโดยตรงกับธรรมชาติ

4. ให้ประโยชน์คืนสู่ธรรมชาติ และชุมชนท้องถิ่น

5. เน้นธรรมชาติโดยเนื้อแท้ ไม่เน้นที่การเสริมแต่งหรือพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ดร.ชนิ เอมพันธุ์ และสุรเชษฐ ชาญธูมาส (2539) กล่าวว่า โดยทั่วไปการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบ 4 ประการ คือ

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เกี่ยวข้องกับธรรมชาติที่ยังดำรงไว้ซึ่งสภาพดั้งเดิมของระบบนิเวศและวัฒนธรรมท้องถิ่น ที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น

2. นักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จะต้องมีความรู้และประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติ สามารถจำแนกได้ 4 ประเภท คือ

2.1 นักท่องเที่ยวแบบหัวกระติ เป็นนักท่องเที่ยวที่เน้นความสำคัญในการศึกษาค้นคว้าขณะที่เที่ยวชมธรรมชาติ

2.2 นักท่องเที่ยวที่เน้นเจาะจงไปเที่ยวสถานที่ธรรมชาติโดยเฉพาะ เพื่อจะได้รู้ได้เข้าใจในธรรมชาติหรือประเพณีท้องถิ่น

2.3 นักท่องเที่ยวธรรมชาติเป็นหลัก เป็นนักท่องเที่ยวที่ชอบไปสถานที่แปลกๆ ที่ไม่เคยไปมาก่อน เช่น ไปเยือนลุ่มแม่น้ำอเมซอน อุทยานกอร์ลาในรวันดา หรือจุดหมายปลายทางอื่นๆ ที่เป็นการริเริ่มสำหรับโปรแกรมการท่องเที่ยวพิเศษ

2.4 นักท่องเที่ยวธรรมชาติตามโอกาส เป็นนักท่องเที่ยวที่บังเอิญต้องไปชมธรรมชาติ เพราะเป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมท่องเที่ยวที่ตนเองได้เลือกไป

3. การตลาด นับเป็นส่วนสำคัญในการชักจูงนักท่องเที่ยวให้ไปท่องเที่ยว เป็นสื่อกลางระหว่างนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และแหล่งท่องเที่ยว ในการให้ข้อมูลเพื่อเป็นการช่วยให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจว่ารูปแบบของการท่องเที่ยวในลักษณะเช่นนี้เหมาะสมกับความสนใจและตรงตามความต้องการของตนเองหรือไม่ และสามารถยอมรับกฎหรือกติกาของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้หรือไม่

4. การบริการ ต้องเน้นการให้ข้อมูลข่าวสารและบริการเพื่อให้ นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ ความรู้ ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น บริการด้านสื่อความหมายธรรมชาติ การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น การจัดที่พักที่สอดคล้องกลมกลืนกับธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น มีคัคเทศก์นำทางในการเดินป่า เป็นต้น

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) กล่าวว่า องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มี 6 ด้านดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบด้านแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ เป็นการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ (Nature-Based Tourism) ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ทั้งนี้รวมถึง แหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวนั้น ได้แก่ ป่าไม้ นก สัตว์ป่า ถ้ำ น้ำตก ทะเล เป็นต้น นอกจากนี้ยังรวมถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น กิจกรรมการเดินป่า กิจกรรมการถ้ำ อนุรักษ์ กิจกรรมศึกษาท้องฟ้า กิจกรรมปีนเขา เป็นต้น

2. องค์ประกอบด้านกระบวนการศึกษาสิ่งแวดล้อม เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการศึกษาสิ่งแวดล้อม (Environmental Education-Based Tourism) โดยมีการศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม และระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ความประทับใจ

ในการสร้างความตระหนัก และปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องทั้งต่อนักท่องเที่ยวประชาชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง

3. องค์ประกอบด้านธุรกิจท่องเที่ยว เป็นการท่องเที่ยวที่มีการให้บริการนักท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ (Service Quality-Based Tourism) เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวโดยธุรกิจท่องเที่ยวต้องเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการท่องเที่ยวพร้อมทั้งช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อมด้วย

4. องค์ประกอบด้านการตลาดท่องเที่ยว เป็นการท่องเที่ยวที่ควรคำนึงถึงการตลาดท่องเที่ยวคุณภาพ (Marketing Quality-Based Tourism) โดยแสวงหานักท่องเที่ยวคุณภาพเข้ามาท่องเที่ยว เพื่อให้ นักท่องเที่ยวคุณภาพได้เรียนรู้และรับประสบการณ์จากการท่องเที่ยวอย่างพึงพอใจ อีกทั้งช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อมด้วย

5. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่น เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน (Community Participation-Based Tourism) โดยให้ชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวเกือบตลอดกระบวนการ เพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อท้องถิ่น ซึ่งหมายถึงการกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิต การได้รับผลตอบแทนกลับมาบำรุงรักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วย และในที่สุดชุมชนท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ

6. องค์ประกอบด้านการสร้างจิตสำนึกแก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เป็นการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงการปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องทางการท่องเที่ยวแก่ผู้เกี่ยวข้อง (Consciousness-Based Tourism) โดยมีการให้ความรู้ และสื่อความหมายในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ทุกฝ่ายเกิดความรัก และความหวงแหนทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

วิมล จิโรจพันธ์ และคณะ (2548) กล่าวว่า องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ได้แก่

1. องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) โดยมีการให้การศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม และระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ความประทับใจ เพื่อสร้างความตระหนัก และปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องต่อนักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวสิ่งแวดล้อมศึกษา (Environment education-based tourism)

2. องค์ประกอบด้านพื้นที่ เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น (Identity or Authentic or Endemic or Unique) รวมถึงแหล่งวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศในพื้นที่นั้นๆ องค์ประกอบด้านพื้นที่จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีพื้นฐานอยู่กับธรรมชาติ

3. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนท้องถิ่น (Involvement of local community or People participation) ที่มีส่วนร่วมในการคิด วางแผน ปฏิบัติตามแผน ได้รับประโยชน์ ติดตามตรวจสอบ ตลอดจนร่วมบำรุงรักษาทรัพยากรท่องเที่ยวอันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ในท้องถิ่น ทั้งการกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิต และการได้รับผลตอบแทนเพื่อกลับมาบำรุงรักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วย และในที่สุดท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ ท้องถิ่นในที่นี้เริ่มต้นจากระดับรากหญ้าจนถึงการปกครองท้องถิ่น อาจรวมไปถึงการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน (Community Participation-Based Tourism)

4. องค์ประกอบด้านการจัดการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อ (Responsible travel) โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสังคม มีการจัดการที่ยั่งยืน ครอบคลุมไปถึงการอนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการสิ่งแวดล้อม การป้องกันและการกำจัดมลพิษ และควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขต จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน (Sustainable Managed Tourism) เพื่อให้เกิดเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อ สิ่งแวดล้อม และสังคม

กิจกรรมที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

กิจกรรมท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรมนับได้ว่าเป็นความหลากหลาย ซึ่งกิจกรรมบางประเภทอาจมีลักษณะที่บ่งชี้ว่าเป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในขณะที่บางกิจกรรมอาจมีความกำกวม หรือคาบเกี่ยว ซึ่งต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบ วัตถุประสงค์ในการปฏิบัติกิจกรรม และการให้บริการว่ามุ่งเน้นอะไร และอย่างไร เช่น เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ ศึกษาหาความรู้ ผจญภัย กีฬา สุนัขสวน เพื่อความบันเทิง สัมผัสองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว แลกเปลี่ยนและถ่ายทอดประสบการณ์

ดรชชนิ เอมพันธ์ และสุรเชษฐ์ เชนฐมาส (2539) กล่าวว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะต้องมีเรื่องของการเรียนรู้ และได้รับประสบการณ์เกี่ยวกับธรรมชาติเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งในปี พ.ศ. 2538 ศูนย์วิจัยป่าไม้ได้แบ่งกลุ่มกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ออกเป็น 3 กลุ่ม ซึ่งมีทั้งกิจกรรมหลัก และกิจกรรมเสริม คือ

1. กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นกิจกรรมหลัก
2. กิจกรรมท่องเที่ยวที่เน้นการได้ใกล้ชิดชื่นชมธรรมชาติ
3. กิจกรรมท่องเที่ยวที่เน้นการผจญภัยตื่นเต้นท้าทายกับธรรมชาติเป็นกิจกรรมเสริม

ซึ่งจะต้องเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องและไปด้วยกันได้ดีกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กล่าวคือ เป็นกิจกรรมที่กระทำในพื้นที่ธรรมชาติ มีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวต่อกลุ่มต่อกิจกรรม ทั้งนี้เพื่อไม่สร้างผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมธรรมชาติ

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ได้แก่ การเดินป่า (hiking/trekking) กิจกรรมศึกษาธรรมชาติ (nature education) กิจกรรมถ่ายรูปธรรมชาติ บันทึกเทปวีดีโอ เทปเสียงธรรมชาติ (nature photography videotaping and sound of nature audio taping) กิจกรรมส่องสัตว์/ดูนก (animal/bird watching) กิจกรรมศึกษา/เที่ยวถ้ำ (cave exploring/visiting) กิจกรรมศึกษาท้องฟ้าและดาราศาสตร์ (sky interpretation) กิจกรรมล่องเรือศึกษาธรรมชาติ (boat sightseeing) กิจกรรมพายเรือแคนู (canoeing)/ เรือคยัค (row boating)/ เรือใบ (sail boating) กิจกรรมดำน้ำชมปะการังน้ำตื้น (snorkel or skin diving) และกิจกรรมดำน้ำลึก (scuba diving)

กิจกรรมท่องเที่ยวประเภทชื่นชมธรรมชาติและกิจกรรมท่องเที่ยวประเภทตื่นเต้นผจญภัย
ทำทหายกับธรรมชาติ ได้แก่ กิจกรรมชมทิวทัศน์ธรรมชาติในบรรยากาศที่สงบ (relaxing) กิจกรรมขี่จักรยานตามเส้นทางธรรมชาติ (terrain/mountain biking) กิจกรรมปีน/ไต่เขา (rock/mountain climbing) กิจกรรมพักแรมด้วยเต็นท์ (tent camping) กิจกรรมเครื่องร่อนขนาดเล็ก (hang glider) กิจกรรมล่องแพยาง/ไม้ไฟ (white water rafting) กิจกรรมพักผ่อนรับประทานอาหาร (picnicking) กิจกรรมเที่ยวน้ำตก (waterfall visits/exploring) และกิจกรรมเรือใบ (wind surfing)

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

ความหมายของพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

ความหมายของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวนี้ตัดแปลงจากความหมายของ พฤติกรรมผู้บริโภค (Consumer Behavior) นั่นคือนักท่องเที่ยวเองก็เป็นผู้บริโภคกลุ่มหนึ่งเช่นกัน แต่สินค้าที่บริโภคเป็นสินค้าบริการ ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของพฤติกรรมนักท่องเที่ยว ไว้ดังนี้

ศิริ ฮามสุโตร์ (2543) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมนักท่องเที่ยวไว้ว่า พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเป็นแง่ของสังคมวิทยา เพราะพฤติกรรมหรือการแสดงออกของนักท่องเที่ยวย่อมมีความแตกต่างกัน เช่น การอบรมเลี้ยงดู การศึกษา เพศ รสนิยม วัย เชื้อชาติ ศาสนา และประสบการณ์

วาสนา อ่องเอี่ยม (2546) ให้ความเห็นว่าพฤติกรรมนักท่องเที่ยว เป็นลักษณะพฤติกรรมในการตัดสินใจ และเลือกรูปแบบที่จะเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งรูปแบบของการท่องเที่ยวจะมีอยู่หลายๆ ลักษณะที่แตกต่างกันไป และนักท่องเที่ยวจะทำการพิจารณาเลือกรูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมสอดคล้องกับลักษณะพฤติกรรมของตนเอง เพื่อให้เกิดความพึงพอใจในการท่องเที่ยว

สุกัญญา เจริญศรี (2552) ให้ความเห็นว่าพฤติกรรมนักท่องเที่ยว เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกในรูปแบบที่หลากหลายแตกต่างกันของแต่ละบุคคล ซึ่งส่งผลให้เป้าหมายของการท่องเที่ยวก็มีความแตกต่างกันไปด้วย เช่น ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่ได้รับความชื่นชอบของแต่ละบุคคลในแหล่งท่องเที่ยวแห่งใดแห่งหนึ่ง เป็นต้น

ปราโมชน์ รอดจรัส (2553) ได้ให้คำจำกัดความของพฤติกรรมนักท่องเที่ยว หมายถึง การแสดงออกของแต่ละบุคคล ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการใช้สินค้าและบริการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว รวมทั้งกระบวนการในการตัดสินใจที่มีผลต่อการแสดงออก ได้แก่

1. จำนวนครั้งของการท่องเที่ยว
2. วัตถุประสงค์หลักของการเดินทาง
3. ลักษณะการเดินทาง
4. แหล่งท่องเที่ยวซึ่งเดินทางไป
5. สถานที่พักแรม
6. ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวต่อครั้ง

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

ปัจจัยที่มีผลพฤติกรรมนักท่องเที่ยวนั้นเกิดขึ้นได้จากอิทธิพลหลายประการ ซึ่งจำแนกได้ดังต่อไปนี้ (ปราโมชน์ รอดจรัส, 2553)

1. เป้าหมาย หมายถึง พฤติกรรมนักท่องเที่ยวทุกๆ พฤติกรรม จะต้องมียุทธศาสตร์ในการกระทำ เช่น นักท่องเที่ยวกลุ่มอนุรักษ์ต้องการเกียรติยศโดยการแสดงให้ผู้อื่นเห็นว่าตนเดินทางท่องเที่ยวโดยที่สภาพแวดล้อมในสถานที่ตนเดินทางยังคงสภาพความสมบูรณ์ของระบบนิเวศดั้งเดิม

2. ความพร้อม หมายถึง ความมีวุฒิภาวะและความสามารถในการทำกิจกรรม เพื่อตอบสนองต่อความต้องการ เช่น นักท่องเที่ยวกลุ่มที่รักความผจญภัย นิยมโต้เขา ปีนหน้าผาต้องมีความพร้อมทั้งสภาพร่างกายและจิตใจแล้วสามารถจะทำกิจกรรมที่ตนชอบได้

3. สถานการณ์ หมายถึง เหตุการณ์หรือโอกาสที่เอื้ออำนวยให้เลือกกระทำกิจกรรม เพื่อตอบสนองความต้องการ เช่น การท่องเที่ยวตามหมู่เกาะ ควรกระทำในยามคลื่นลมสงบ ไม่ควรทำในขณะที่มีพายุฝนฟ้าคะนอง

4. การแปลความหมาย หมายถึง วิธีการคิดแบบต่างๆ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการที่พอใจมากที่สุด สถานการณ์หนึ่งๆ เช่น เวลาสิบสองนาฬิกา เป็นเวลาที่นักท่องเที่ยวควรหยุดพักรับประทานอาหารกลางวัน

5. การตอบสนอง คือ การตัดสินใจกระทำกิจกรรมตามที่ตนได้ตัดสินใจเลือกสรรแล้ว เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ เช่น นักท่องเที่ยวได้ตัดสินใจที่จะเดินทางท่องเที่ยวในช่วงวันหยุดเพื่อพักผ่อน ดังนั้นนักท่องเที่ยวจะต้องวางแผนการเดินทาง และจัดการดำเนินการล่วงหน้าในการกระทำกิจกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ตั้งแต่กิจกรรมการกำหนดสถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรมการเดินทาง กิจกรรมการจองที่พัก เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง

6. ผลลัพธ์ที่ตามมา คือ ผลจากการกระทำหนึ่งๆ อาจได้ผลตามที่คาดหมายไว้หรืออาจตรงกันข้ามกับความคาดหวังที่ตั้งใจไว้ เช่น นักท่องเที่ยวได้มีกำหนดการเดินทางไว้เพื่อมาพักผ่อน

วันหยุดในประเทศไทย แต่ปรากฏว่าในเวลานั้นเกิดการชุมนุมที่สนามบิน และทำให้สนามบินต้องปิดทำการ เครื่องบินไม่สามารถลงจอดได้ มีผลลัพธ์ทำให้นักท่องเที่ยวไม่สามารถบรรลุผลตามที่คาดหวังไว้ได้

7. ปฏิกริยาต่อความผิดหวัง คือ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อสิ่งที่กระทำลงไปไม่บรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ จึงต้องกลับมาแปลความหมาย ไตร่ตรองเพื่อเลือกหาวิธีใหม่ๆ มาตอบสนองความต้องการหรืออาจจะเลิกความต้องการไป เพราะเห็นว่าเป็นสิ่งที่เกินความสามารถ

นอกจากนี้ วลัยพร รวีตระกูลไพบูลย์ (2551) ได้กล่าวเรื่องปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อแนวโน้มพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในอนาคต ดังนี้

1. ระยะเวลาการวางแผนการเดินทางหรือระยะเวลาในการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวสั้นลง ลักษณะการตัดสินใจในการเดินทางจะเป็นแบบกระชั้นชิดหรือ Last minute holiday มากขึ้น เนื่องจากมีตัวเลือกในการเดินทางเพิ่มขึ้นรวมทั้งลักษณะการสำรองบริการที่สะดวกรวดเร็วขึ้น เพียงแค่ใช้บัตรเครดิตในการจอง และสามารถพิมพ์เอกสารยืนยันการจองได้ทันที

2. การซื้อแพ็คเกจทัวร์ในลักษณะที่รวมบริการทุกอย่างไว้ด้วยกันจะมีน้อยลง แต่จะเป็นการจัดแบบแยกราคามากขึ้น เนื่องจากนักท่องเที่ยวต้องการอิสระในการเดินทางมากขึ้น

3. ปัจจัยด้านราคาจะเป็นปัจจัยสำคัญอันดับต้นๆ ในการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการนักท่องเที่ยว

รูปแบบพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

การกำหนดรูปแบบพฤติกรรมนักท่องเที่ยวรูปแบบพื้นฐาน คือ การแบ่งนักท่องเที่ยวออกเป็น 2 กลุ่ม ตามลักษณะของพฤติกรรมของการเดินทาง กล่าวคือ การแบ่งว่าบุคคลนั้นเป็นนักท่องเที่ยว (Tourists) หรือ นักเดินทาง (travelers) นักท่องเที่ยว นั่นคือ บุคคลซึ่งซื้อรายการนำเที่ยวเหมาจ่ายจากบริษัทนำเที่ยว ในขณะที่นักเดินทางคือบุคคลซึ่งจัดการการเดินทางด้วยตนเอง เช่น ซื้อตัวเครื่องบินเอง จองที่พักเอง กำหนดสถานที่ท่องเที่ยวด้วยตนเอง เป็นต้น (ชวัลนุช อุทยาน, 2552)

โคเฮน (Cohen, 1979) ได้เสนอรูปแบบพฤติกรรมนักท่องเที่ยวไว้ ดังนี้

1. นักท่องเที่ยวแบบนันทนาการ (Recreational Tourists) จะเป็นนักท่องเที่ยวซึ่งเน้นความสำคัญในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนันทนาการ หรือการพักผ่อนทางร่างกาย

2. นักท่องเที่ยวแบบปลุกตัวหาความเพลิดเพลิน (The Diversionary Tourists) จะเป็นนักท่องเที่ยวที่พยายามหาแนวทางเพื่อลืมนความจำเจในชีวิตประจำวัน

3. นักท่องเที่ยวมุ่งหาประสบการณ์ (The Experiential Tourists) จะเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางเพื่อแสวงหาประสบการณ์ที่แท้จริง นักท่องเที่ยวประเภทนี้สนใจศึกษาและได้รับประสบการณ์ที่แท้จริงของแหล่งท่องเที่ยวที่ได้ไปสัมผัส ตัวอย่างเช่น เมื่อเดินทางไปประเทศสเปน ก็ต้องการสัมผัสวิถีชีวิตของผู้คนท้องถิ่นหรือวัฒนธรรมต่างๆ ที่แท้จริงเป็นของประเทศสเปน

4. นักท่องเที่ยวแบบชอบทดลอง (The Experimental Tourists) มีลักษณะที่เห็นเด่นชัดคือ ชอบติดต่อพูดคุยกับคนท้องถิ่น เพื่อเรียนรู้และทำความเข้าใจในชีวิตความเป็นอยู่ การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมของคนท้องถิ่น

5. นักท่องเที่ยวที่ใช้ชีวิตแบบคนท้องถิ่น (The Existential Tourists) นักท่องเที่ยวประเภทนี้ต้องการฝังตัวเองหรือใช้ชีวิตภายใต้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตเดียวกับคนท้องถิ่น นักท่องเที่ยวประเภทนี้จะใช้เวลาอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวนั้นเป็นเวลานาน ตัวอย่างเช่น นักท่องเที่ยวที่มาใช้เวลาอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งในประเทศไทย เช่น พัทยาหรือเชียงใหม่ และพยายามใช้ชีวิตเช่นเดียวกับคนท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นการปฏิบัติตัว การรับประทานอาหาร การพยายามพูดภาษาท้องถิ่น เป็นต้น

เพอร์รีโอลท์และดอร์เดน (Perreault and Dorden, 1979) ได้เสนอรูปแบบพฤติกรรมนักท่องเที่ยวออกเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่

1. นักท่องเที่ยวแบบประหยัด (Budget Travelers) โดยทั่วไปแล้วนักท่องเที่ยวประเภทนี้มีรายได้ปานกลาง แต่แสวงหาการหยุดพักผ่อนหรือท่องเที่ยวที่ใช้ค่าใช้จ่ายต่ำ

2. นักท่องเที่ยวชอบผจญภัย (Adventurous Travelers) เป็นนักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาดี และมีรายได้ปานกลางถึงสูง มีความชื่นชอบในกิจกรรมระหว่างการหยุดพักผ่อนหรือการท่องเที่ยวแบบผจญภัย

3. นักท่องเที่ยวประเภทเดินทางระหว่างวันหยุด (Vacationers Travelers) เป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มเล็กๆ ซึ่งมักใช้เวลาในการคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวหรือการเดินทางในครั้งต่อไปว่าจะไปที่ไหน อย่างไรก็ตามนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ค่อนข้างมีความกระตือรือร้นแต่มีรายได้ค่อนข้างน้อย

4. นักท่องเที่ยวแบบชอบเดินทางโดยใช้ระยะเวลาเดินทางยาวนาน (Moderates Travelers) เป็นนักท่องเที่ยวที่มีใจรักการเดินทางท่องเที่ยวอย่างมากแต่ไม่สนใจการท่องเที่ยวในระหว่างวันหยุดสุดสัปดาห์หรือการใช้เวลากับการเล่นกีฬา แต่จะชอบการเดินทางที่ใช้ระยะเวลาเดินทางมากกว่า

ศิริ ฮามสุโพธิ์ (2543) กล่าวว่า พฤติกรรมที่พบเห็นโดยทั่วไปไม่ว่าจะเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยหรือต่างประเทศก็มักจะมีพฤติกรรม ดังนี้

1. การชมเมืองโบราณ พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวประเภทนี้ชอบนั่งรถหรือใช้ยานพาหนะอื่นๆ เช่น รถม้า รถสามล้อ สัญจรผ่านบริเวณสำคัญต่างๆ ของเมือง

2. การเข้าชมสถานที่สำคัญและสถานที่น่าสนใจ สถานที่ที่นักท่องเที่ยวประเภทนี้ไปมักจะเป็นสถาปัตยกรรมเชิงวัฒนธรรม บ้านบุคคลสำคัญในอดีต พิพิธภัณฑ์ เป็นต้น

3. การขึ้นที่สูงเพื่อชมเมือง อาจเป็นหอคอย เจดีย์สูง เช่น ภูเขาทอง พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม หรือภูเขาที่อยู่ในเมือง เช่น เขารัง จังหวัดภูเก็ต เป็นต้น

4. การชมการเล่นพื้นเมืองหรือขบวนแห่ในงานเทศกาล เช่น เทศกาลสงกรานต์ เทศกาลงานลอยกระทง เทศกาลแข่งเรือ ฯลฯ ซึ่งจัดขึ้นตามเมืองต่างๆ หรือเทศกาลที่จัดขึ้นเฉพาะที่ เช่น เทศกาลหุ่นฟางนก จังหวัดชัยนาท เทศกาลแห่สิ่งโต จังหวัดนครสวรรค์ เป็นต้น

5. การนมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์ พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวประเภทนี้ มักจะเป็นชาวไทย กิจกรรมที่ทำ ได้แก่ การไหว้พระปิดทอง การรดน้ำมนต์ การแก้บน เป็นต้น

6. การพนัน พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวประเภทนี้มีจุดประสงค์เพื่อการพนันเป็นหลักส่วนใหญ่มักจะเป็นนักท่องเที่ยวที่มีฐานะทางการเงินดี และเป็นผู้ทรงอิทธิพล

7. การแข่งขันกีฬาและดูกีฬา พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวประเภทนี้ จะพบทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่ชอบการแข่งขันประเภทต่างๆ โดยเฉพาะการแข่งขันกอล์ฟ การแข่งเรือ และการชมขบวนไทยของชาวต่างชาติ

8. การจับจ่ายซื้อของ ส่วนใหญ่เป็นการซื้อของที่ระลึก ผลิตภัณฑ์พื้นเมืองต่างๆ เช่น ไนท์บาซาร์ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น

9. การผจญภัย พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวประเภทนี้ มักจะเดินทางไปตามสถานที่ที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อแสดงออกถึงการเสี่ยงภัยและการผจญภัย เช่น การปีนหน้าผาสูง การเล่นเรือโลนโผน และการกระโดดหอคอย เป็นต้น

สรุปได้ว่า พฤติกรรมนักท่องเที่ยว หมายถึง การแสดงออกของตัวบุคคล โดยขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ที่ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดการแสดงพฤติกรรมเหล่านั้นออกมา เพราะพฤติกรรมที่แสดงออกมาในรูปแบบที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคลเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงทิศทางและเป้าหมายของการท่องเที่ยวที่มีความคาดหวังที่แตกต่างกันไปของนักท่องเที่ยว และสิ่งนี้นักท่องเที่ยวจะได้รับจากการรับรู้ประสบการณ์จากการท่องเที่ยวก็อาจจะแตกต่างกันหรือเหมือนกัน

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคาดหวัง

ความหมายของความคาดหวัง

ความคาดหวังเป็นความเชื่อหรือความคิดอย่างมีเหตุผลในแนวทางที่เป็นไปได้ หรือเป็นความคาดหวังที่คาดการณ์ว่าต้องการจะได้ในอนาคตของบุคคล ความคาดหวังจึงเป็นสภาวะทางจิตที่บุคคลคาดคะเนล่วงหน้า แต่บางสิ่งบางอย่างควรจะมี ควรจะเป็น หรือควรเกิดขึ้นตามความเหมาะสม ซึ่งพบว่ามีผู้ให้ความหมายความคาดหวังไว้หลายท่าน ดังต่อไปนี้

สุชา จันทรเอม และสุรางค์ จันทรเอม (2529) ได้ให้ความหมายของความคาดหวังไว้ว่า ความคาดหวัง (Expectation) คือความเชื่อว่าสิ่งใดที่น่าจะเกิดขึ้นและสิ่งใดบ้างน่าจะไม่มีเกิดขึ้น ความคาดหวังจะเกิดขึ้นได้ถูกต้องหรือไม่ ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของบุคคล เช่น บุคคลเคยมีประสบการณ์ที่คล้ายคลึงกันกับประสบการณ์ใหม่ก็อาจทำการคาดหวังได้ไม่พลาดเกินไป หรืออาจจะคาดหวังได้ถูกต้อง บุคคลที่ไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อนในสิ่งใดมักจะไม่มี ความคาดหวังในสิ่งนั้นหรือหากมีการคาดหวังก็มักไม่เกิดขึ้นจริงตรงตามที่ยังคาดหวังไว้ ความคาดหวังที่ไม่ประสบความสำเร็จช่วยให้บุคคลมีทัศนคติต่อตนเองไปในทางที่ดีขึ้น

สุภักฎานี สุขสำราญ (2544) กล่าวว่า ความคาดหวัง หมายถึง สภาพการประเมินความสามารถของตนเองกับความตั้งใจในการทำงานสู่เป้าหมายที่ต้องการ หากบุคคลมีความสามารถสูง ตั้งใจสูง จะนำไปสู่ความสำเร็จของงานสูง ในทางตรงกันข้ามหากบุคคลมีความสามารถต่ำ ไม่ตั้งใจก็จะนำไปสู่ความไม่สำเร็จในการทำงานตามที่หวังผล

รัตนา สุขะนินทร์ (2547) กล่าวว่า ความคาดหวัง คือ ทัศนคติที่เกี่ยวกับความต้องการหรือความปรารถนาที่ผู้บริโภคคาดหวังจะได้รับจากการบริการนั้นๆ

วิชชุดา จิตอัคคะ (2551) กล่าวว่า ความคาดหวัง หมายถึง ความคิดเห็นหรือสิ่งที่คาดคิดไว้ว่าจะเกิดขึ้น ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้คาดหวังออกมานั้นอาจเป็นบวกหรือลบก็ได้ หรืออีกความหมายหนึ่ง หมายถึง เป็นการคาดหมายว่าจะกระทำได้ และเป็นความต้องการที่จะดำเนินการไปให้ถึงเป้าหมาย

จากการศึกษาความหมายความคาดหวังในข้างต้น สามารถนำมาประยุกต์ใช้และอธิบายความหมายของความคาดหวังได้ว่า ความคาดหวัง หมายถึง ความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว เป็นความคาดหวังต่อสภาพการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวพึงปรารถนา และได้จินตนาการไว้ก่อนที่จะได้รับการสัมผัสจากประสบการณ์จริงกับแหล่งท่องเที่ยวด้วยตนเอง โดยการจินตนาการต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวของแต่ละบุคคลก็จะแตกต่างกันออกไป ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยบุคคลและประสบการณ์ที่เคยได้รับมาก่อน ซึ่งในการศึกษาความคาดหวังของนักท่องเที่ยวในการมาท่องเที่ยวในหมู่บ้านคีรีวงในครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการจะศึกษาเกี่ยวกับความคาดหวังด้านกายภาพสิ่งแวดล้อม ความคาดหวังด้านกระบวนการจัดการ และความ

คาดหวังด้านความสัมพันธ์กับชุมชน โดยนำแนวคิดองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) ซึ่งประกอบไปด้วยองค์ประกอบด้านแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ องค์ประกอบด้านกระบวนการการศึกษาสิ่งแวดล้อม องค์ประกอบด้านธุรกิจท่องเที่ยว และองค์ประกอบด้านการตลาดท่องเที่ยว องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่น และองค์ประกอบด้านการสร้างจิตสำนึกแก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ทั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของบุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) มาประยุกต์ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

ทฤษฎีเกี่ยวกับความคาดหวัง

อีแวนส์ (Evans, 1962) ได้ให้คำอธิบายเกี่ยวกับความคาดหวังว่า “ความคาดหวังเป็นความรู้สึกที่สะท้อนให้เห็นถึงความต้องการของคนในการที่จะดีต่อสภาพแวดล้อม เพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ตนต้องการ”

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของผู้รับสาร ที่ก่อให้เกิดความคาดหวัง และพฤติกรรมในการสื่อสารที่แตกต่างกันของผู้รับสารนั้น โดยทั่วไปแล้วในการรับข่าวสารของแต่ละบุคคลนั้นจะเป็นไปเพื่อตอบสนองความต้องการของตน ประกอบด้วย

1. ต้องการข่าวสารที่เป็นประโยชน์
2. ต้องการข่าวสารที่สอดคล้องกับความเชื่อ ทศนคติ และค่านิยมของตน
3. ต้องการประสบการณ์ใหม่
4. ต้องการความสะดวก และรวดเร็วในการรับสาร

ทฤษฎีแห่งความคาดหวัง (Expectancy Theory) ของ วรูม (Vroom, 1964) หรือที่เรียกว่า ทฤษฎี V. I. E. เนื่องจากมีองค์ประกอบของทฤษฎีที่สำคัญ คือ

1. การรับรู้คุณค่า (V: Valence) หมายถึงความเข้าใจหรือการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับคุณค่าของผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับตามปริมาณความชอบ ไม่ชอบ และปริมาณความต้องการ ไม่ต้องการ ที่มีต่อผลตอบแทนนั้นๆ หรือตามภาวะที่เป็นจริง ดังนั้นการรับรู้คุณค่าจึงเป็นสิ่งที่เกิดจากการพิจารณาผลตอบแทนของบุคคล ผลตอบแทนที่จะมีคุณค่าในทางบวกสำหรับบุคคลที่ต้องการ เช่น การสนับสนุนจะมีค่าในทางบวกสำหรับบุคคลที่ต้องการได้รับ

2. ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำกับผลลัพธ์ (I: Instrumentality) หมายถึง ความเชื่อหรือความเข้าใจของบุคคลเกี่ยวกับโอกาสความเป็นไปได้ที่ผลตอบแทน หรือผลสำเร็จของงาน หรือรางวัลเช่น บุคคลที่เข้าใจว่าเขาจะได้รับเงินเพิ่มขึ้น หรือได้รับสิทธิพิเศษถ้าหากเขามีผลผลิตสูง ซึ่งได้มาจากการพยายามทำงานหนักผลผลิตจึงมีคุณค่า

3. ความคาดหวัง (E: Expectancy) หมายถึงความเชื่อและความเข้าใจของบุคคลเกี่ยวกับโอกาสของความเป็นไปได้ที่ความพยายามในการปฏิบัติงานจะส่งผลต่อระดับความสำเร็จของงาน เช่น

การที่บุคคลเชื่อว่าการทำงานหนักแล้วจะทำให้ผลผลิตสูงขึ้น เขาจะมีความคาดหวังสูงว่าการทำงานหนักทำให้มีผลผลิตสูงขึ้น แต่หากว่าเขาเชื่อว่าการทำงานหนักขึ้นไม่ได้ทำให้ผลผลิตสูงขึ้น กล่าวคือความพยายามในการปฏิบัติงานไม่มีผลต่อผลผลิต เขาจะมีความคาดหวังต่ำ หรือไม่มีมีความคาดหวังเลยว่าการทำงานหนักจะทำให้ผลผลิตสูงขึ้น นั่นคือความพยายาม

รัชนิกร เศรษฐ์ (2528) กล่าวว่า ความคาดหวังจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ 2 ประการ คือ

1. ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ
2. ผลประโยชน์ทางสังคม

สิทธิโชค วรานุสันติกูล (2547) กล่าวว่า นักจิตวิทยาในยุคที่อยู่ในกลุ่มปัญญานิยม (Cognitive) มีความเชื่ออย่างหนักแน่นว่ามนุษย์เรานั้นเป็นสัตว์โลกที่ใช้ปัญญาหรือความคิดของตนในการตัดสินใจว่าจะกระทำหรือแสดงพฤติกรรมอย่างหนึ่งอย่างไรได้ออกไปเพื่อที่จะนำไปสู่เป้าหมายที่สนองตอบความต้องการของตน ด้วยความเชื่อเช่นนี้เองจึงเกิดฐานคติ (Assumptions) ดังนี้

1. พฤติกรรมของมนุษย์เรานั้นเกิดขึ้นจากผลรวมของแรงผลักดันภายในตัวของเขาเอง และแรงผลักดันจากสิ่งแวดล้อม
2. คนแต่ละคนมีความต้องการ ความปรารถนา และเป้าหมายที่แตกต่างกัน
3. บุคคลตัดสินใจที่จะแสดงพฤติกรรมใดโดยเลือกจากพฤติกรรมหลายอย่าง ซึ่งสิ่งที่เป็นข้อมูลให้เลือก ได้แก่ ความคาดหวังในผลลัพธ์ที่จะได้ภายหลังจากการแสดงพฤติกรรมนั้นออกไปแล้ว

องค์ประกอบของความคาดหวัง

รัตนา สุขะนินทร์ (2547) กล่าวถึงองค์ประกอบของความคาดหวัง ดังนี้

องค์ประกอบของความคาดหวัง (The Component of Customer Expectations) ได้แก่

1. บริการที่พึงประสงค์ (Desired Service) เป็นสิ่งที่ลูกค้าคาดหวังว่าจะได้รับ หรือปรารถนาที่จะได้รับซึ่งระดับของความปรารถนานั้น ขึ้นอยู่กับความต้องการส่วนบุคคล และความเชื่อของลูกค้าที่มีต่อบริการที่ได้รับ
2. บริการที่เพียงพอ (Adequate Service) เป็นระดับที่ต่ำสุดของการบริการที่ลูกค้าจะยอมรับได้ โดยไม่เกิดความรู้สึกไม่พอใจ ซึ่งความคาดหวังระดับนี้เกิดจากการรับรู้ของผู้บริโภคต่อทางเลือกของผู้ให้บริการอื่นๆ
3. บริการที่คาดการณ์ (Predicted Service) เป็นระดับการให้บริการที่ลูกค้าคาดว่าจะได้รับจากผู้ให้บริการในขณะที่ลูกค้าพบปะกับผู้ให้บริการ การบริการที่คาดการณ์นี้มีผลกระทบโดยตรงต่อการกำหนดระดับการบริการที่พึงประสงค์

ลักษณะของความคาดหวังที่มีผลต่อการบริการหรือการท่องเที่ยว

เทอเนอร์ (Turner, 1982) กล่าวถึงแหล่งที่มาของความคาดหวังของผู้บริโภคว่า ผลของการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริโภคเกี่ยวกับคุณภาพของการบริการทำให้ทราบว่าความคาดหวังของผู้บริโภคเกี่ยวกับการบริการได้รับอิทธิพลมาจาก 4 แหล่งสำคัญด้วยกันคือ

1. ความต้องการส่วนบุคคล (Personal Needs) ความต้องการส่วนบุคคลของผู้บริโภคจะแตกต่างกัน ออกไปขึ้นอยู่กับลักษณะส่วนบุคคลและสภาพแวดล้อมของผู้บริโภคแต่ละบุคคล ผู้บริโภคอาจจะคาดหวังจากการบริการชนิดเดียวกันแตกต่างกันออกไปตามความต้องการของแต่ละบุคคล

2. การบอกเล่าแบบปากต่อปากเกี่ยวกับการบริการ (Word-of-Mouth Communication) คือ ข้อมูลที่ผู้บริโภคได้รับรู้จากผู้บริโภคคนอื่นๆ ที่เคยได้รับการบริการจากผู้ให้บริการมาแล้ว โดยอาจจะเป็นการให้คำแนะนำชักชวนมาใช้บริการจากข้อตำหนิหรือคำบอกเล่าต่างๆ เกี่ยวกับการบริการนั้น

3. ประสบการณ์ในอดีตของผู้บริโภค (Past Experience) การที่ผู้บริโภคเคยได้รับประสบการณ์ตรงต่างๆ เกี่ยวกับการบริการมีอิทธิพลต่อระดับของความคาดหวังของผู้บริโภคเช่นกัน เพราะประสบการณ์ในอดีตทำให้เกิดการเรียนรู้และการจดจำประสบการณ์เหล่านั้นไว้

4. การโฆษณาประชาสัมพันธ์ที่มีต่อผู้บริโภค (External Communication to Customer) การโฆษณาประชาสัมพันธ์จากองค์การผู้ให้บริการที่มีต่อผู้บริโภคในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้เกิดภาพพจน์ที่ดีหรือเพื่อส่งเสริมการขายล้วนมีบทบาทสำคัญต่อการสร้างความคาดหวังของผู้บริโภคเกี่ยวกับการบริการที่จะได้รับ

ซีแธมล์ เบอรรี่ และพาราซุรามาน (Zeithaml, Berry and Parasuraman, 1990) ได้ศึกษาความคาดหวังต่อคุณภาพบริการพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคาดหวังบริการมี 4 ปัจจัย คือ

1. ความคาดหวังที่เกิดจากคำบอกเล่าปากต่อปาก ข้อมูลที่ได้รับทราบเกี่ยวกับคุณภาพบริการจากเพื่อนหรือคนรู้จัก ซึ่งเคยได้ไปใช้บริการในสถานที่บริการแห่งนั้นมาแล้ว จะทำให้ผู้ฟังเกิดความคาดหวังว่าจะได้รับสิ่งดีๆ ที่ทราบตามมา

2. ความคาดหวังที่เกิดจากความต้องการส่วนตัวของผู้ใช้บริการ ซึ่งเป็นความต้องการที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล ซึ่งขึ้นอยู่กับภูมิฐานะหลังของบุคคลนั้น

3. ความคาดหวังที่เกิดจากประสบการณ์ในอดีต

4. ความคาดหวังที่เกิดจากการโฆษณาประชาสัมพันธ์ของผู้ให้บริการ

โดยอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความคาดหวัง คือ การสรุปตัดสินใจภายใต้อิทธิพลต่างๆ ไปของการโฆษณา คือ ราคา ปัจจัยนี้มีบทบาทในการก่อให้เกิดความคาดหวัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มของผู้ใช้บริการที่มีความคาดหวังในบริการอยู่แล้ว ความคาดหวังทั้ง 4 ประการนี้ จะเป็นตัวกำหนดคุณภาพที่ผู้ให้บริการคาดหวัง

ความเกี่ยวข้องกับสื่อและความคาดหวังในด้านการท่องเที่ยว

นักวิชาการได้เสนอทัศนะที่หลากหลายที่แสดงถึงความสำคัญของสื่อในกระบวนการสร้างภาพลักษณ์และความคาดหวังของนักท่องเที่ยวต่อสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ดังนี้

เรย์โนลด์ส (Reynolds, 1965) ได้เสนอแนวคิดที่เกี่ยวกับภาพลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวและความคาดหวังของนักท่องเที่ยวไว้ว่า การคาดหวังและสร้างภาพในใจเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวหนึ่งนั้นจะได้รับมาจากข้อมูลอันมากมายจากสื่อต่างๆ อาทิ แผ่นพับหรือโบปลิวของสถานที่ท่องเที่ยว หนังสือพิมพ์ นิตยสาร หนังสือ ภาพยนตร์ ตลอดจนการได้รับสารจากบุคคล เช่น ครอบครัว เพื่อนฝูง และบริษัททัวร์ อย่างไรก็ตามการสร้างภาพในใจยังอาจมาจากประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวเคยได้ไปเยือนสถานที่จริงๆ นั้นๆ อีกด้วย

กันน์ (Gunn, 1988) ได้อธิบายระดับของภาพลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวที่ได้รับมาจากข้อมูลและสื่อต่างๆ ได้แก่

Organic Image เป็นข้อมูลทั้งหมดของสถานที่ท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวได้รับมาโดยไม่ได้ตั้งใจ เช่น จากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือด้านภูมิศาสตร์ หรือประวัติศาสตร์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร หรือจากผู้ที่อาศัยอยู่ในสถานที่ท่องเที่ยวหนึ่งๆ

Induced Image คือข้อมูลภาพลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับการเตรียมการนำเสนอถ่ายทอดประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางการสื่อสารอย่างตั้งใจ เช่น จากองค์การการท่องเที่ยวแห่งต่างๆ

ชูและผิง (Qu and Ping, 1999) ให้ความเห็นว่าความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวหนึ่งนั้นได้รับความคาดหวังแต่แรกของนักท่องเที่ยวโดยได้รับอิทธิพลจากหลายสิ่งไม่ว่าจะเป็นสื่อโฆษณาหรือการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนฝูงและญาติในลักษณะสื่อปากต่อปาก แต่นอกจากนั้นแล้วประสบการณ์ที่เคยได้รับจากบริการที่ใกล้เคียงกันและประสบการณ์ส่วนตัวยังสามารถทำให้นักท่องเที่ยวเปรียบเทียบและตัดสินคุณภาพได้ ซึ่งสามารถสรุปได้ว่านักท่องเที่ยวบางคนนั้นมีความคาดหวังมากในเรื่องการให้บริการและมีการตั้งมาตรฐานถึงความคาดหวังไว้ระดับสูงอันเนื่องมาจากประสบการณ์จริงที่เคยได้รับและประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวหนึ่งนั้นเอามาเปรียบเทียบกับสิ่งที่เคยสัมผัสและคิดว่าใกล้เคียงกัน

ฮึงและคณะ (Heung et al, 2001) ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่าการรับรู้ของนักท่องเที่ยวหนึ่งได้รับอิทธิพลจากปัจจัยภายในด้วย เช่น ค่านิยม แรงจูงใจภายใน และประสบการณ์ในอดีต จึงทำให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจว่าจะเกิดการประทับใจหรือไม่ขึ้นกับการที่ได้รับบริการ

โกเวอร์สและคณะ (Govers et al, 2007) ได้ขยายแนวคิดของ กันน์ (Gunn) เพิ่มเติมโดยกล่าวถึงข้อมูลปากต่อปากจากคนใกล้ชิด เช่น เพื่อนและครอบครัว และข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตที่มีลักษณะเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูล โดยพบว่าข้อมูลในลักษณะแบบนี้จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวมากที่สุด

นอกจากนี้สื่อยังมีความสำคัญในกระบวนการตัดสินใจซื้อบริการทางการท่องเที่ยว ซึ่ง ศุภลักษณ์ อัครางกูร (2553) ดัดแปลงจาก คอตเลอร์และคณะ (Kotler et al, 1999) ดังนี้

ขั้นที่ 1 ตระหนักถึงความต้องการ ซึ่งอาจถูกกระตุ้นด้วยปัจจัยต่างๆ

ขั้นที่ 2 หาข้อมูล คอตเลอร์และคณะ (Kotler et al, 2010) แบ่งแหล่งข้อมูลเป็น 4 แหล่ง

1. เพื่อน ครอบครัว และคนรู้จัก (Personal Source)
2. สื่อเชิงพาณิชย์ (Commercial Source) ได้แก่ โฆษณา พนักงานขาย ตัวแทนจำหน่าย การจัดแสดง
3. สื่อสาธารณะ (Public Source) อาทิ ข่าวพระราชสำนัก รายการโทรทัศน์ การวิจารณ์ บทความเกี่ยวกับการท่องเที่ยว เป็นต้น
4. อินเทอร์เน็ต (The Internet) เช่น เว็บไซต์ของบริษัทต่างๆ และการแสดงความคิดเห็นจากผู้ที่เคยมีประสบการณ์มาก่อน เป็นต้น

ขั้นที่ 3 ประเมินทางเลือก เช่น ความคุ้มค่าของเงินที่จ่ายไป การประเมินมักเกี่ยวข้องกับการรับรู้ อคติ ประสบการณ์

ขั้นที่ 4 การตัดสินใจซื้อ ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจซื้อ เช่น เหตุการณ์ไม่คาดคิด คนใกล้ชิด ความต้องการของครอบครัว สื่อต่างๆ

ขั้นที่ 5 พฤติกรรมหลังการซื้อ คือการประเมินคุณค่าหลังจากที่ซื้อ พอใจกับที่คาดหวังไว้

สรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวจะคาดหวังในภาพลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวโดยผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ อาทิ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อบุคคล หรือสื่อใหม่เช่นอินเทอร์เน็ต ตลอดจนปัจจัยส่วนบุคคล เช่น ค่านิยม และแรงจูงใจส่วนตัว นอกจากนี้สื่อยังมีความสำคัญในการหาข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว โดยในส่วนของหมู่บ้านคีรีวง นักท่องเที่ยวจะได้รับข้อมูลการท่องเที่ยวผ่านทั้งเว็บไซต์ของชุมชน และสื่ออื่นๆ ซึ่งมีอิทธิพลต่อความคาดหวังก่อนการมาเยือนหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้

ความหมายของการรับรู้

การรับรู้เป็นกระบวนการที่มนุษย์จะเข้าใจสิ่งเร้าหนึ่งที่ปรากฏกับประสาทสัมผัสส่วนใดส่วนหนึ่งของเรา การรับรู้เป็นสิ่งที่กำหนดความต้องการ แรงจูงใจ และการกระทำในพฤติกรรมต่างๆ ให้เกิดขึ้น (พรศิริ บินนาราวิ, 2555) ทั้งนี้ได้มีการให้ความหมายของการรับรู้ไว้หลายท่าน ดังต่อไปนี้

บรยรงค์ โตจินดา (2543) ให้ความหมายการรับรู้ว่า หมายถึง การที่บุคคลได้รับ ตีความ และตอบสนองต่อสิ่งที่เกิดขึ้น การรับรู้แบ่งได้เป็น 2 กิจกรรม คือ การรับข้อมูล และการแปลข้อมูลให้เป็นข้อความตามความเข้าใจ การรับรู้จะต้องคำนึงถึงความรู้ความเข้าใจในข้อมูลข่าวสาร ความสนใจ และประสบการณ์จึงสามารถทำให้แปลความถูกต้อง

สุชา จันทรธรม (2544) ได้กล่าวว่า การรับรู้ (Perception) คือ กระบวนการที่บุคคลเข้าใจติดต่อกับสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งเร้าที่อยู่รอบๆ ตัว เช่น บุคคล สัตว์ สิ่งของ และปรากฏการณ์ธรรมชาติต่างๆ ล้วนจัดเป็นสิ่งเร้าทั้งสิ้น และบุคคลจะรับรู้โดยใช้อวัยวะสัมผัส (Sense Organ) ที่มีอยู่ ได้แก่ หู ตา ปาก จมูก ผิวหนัง เป็นต้น โดยการรับรู้จะต้องมีการตีความหมายจากการรับสัมผัสหรือต้องมีการใส่ความหมายให้กับสิ่งต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาในการรับสัมผัสนั้นด้วย

สิทธิโชค วรรณสันติกุล (2547) กล่าวว่า การรับรู้ คือกระบวนการที่อินทรีย์หรือสิ่งมีชีวิตพยายามทำความเข้าใจสิ่งแวดล้อมโดยผ่านทางประสาทสัมผัส กระบวนการนี้เริ่มต้นจากการใช้อวัยวะสัมผัสจากสิ่งเร้า และจัดระบบสิ่งเร้าใหม่ภายในระบบการคิดในสมอง จากนั้นจะแปลสิ่งเร้าที่รับสัมผัสว่าสิ่งเร้านั้นคืออะไร ชั้นแปลความหมายนี้เป็นขั้นที่มีการใช้ประสบการณ์เก่าเป็นพื้นฐานของการแปลความหมาย

อุบลวรรณ ภาวกานันท์ และคณะผู้เขียน (2554) ให้ความหมายการรับรู้และการรับรู้ คือ การที่อวัยวะรับความรู้สึกมีหน้าที่รับรู้ข้อมูลที่อยู่รอบๆ ตัวเรา ส่งผ่านเส้นประสาทขึ้นสู่สมอง ข้อมูลจะอยู่ในรูปของพลังงานต่างๆ เช่น ความร้อน แสง เสียง ฯลฯ อวัยวะรับความรู้สึกแต่ละชนิดจะรับพลังงานได้เฉพาะ เช่น ตารับแสง หูรับเสียง ผิวหนังรับอุณหภูมิสัมผัส ฯลฯ ข้อมูลเร้าอวัยวะรับความรู้สึกให้แปรพลังงานเหล่านี้เป็นกระแสประสาทเดินทางสู่สมองจะเกิดความรู้สึก เช่น มองเห็น ได้ยิน นั่นคือการรับรู้จึงเป็นกระบวนการรับรู้

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า การรับรู้ หมายถึง กระบวนการที่บุคคลได้รับความรู้สึกและตีความหมายหรือตีความจากสิ่งเร้าที่เข้ามาสัมผัส ผ่านการวิเคราะห์โดยอาศัยความจำ ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกนึกคิด ซึ่งการรับรู้จะส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกต่อการรับรู้ในสิ่งนั้นๆ ซึ่งการแสดงออกของแต่ละบุคคลอาจจะแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมที่มีอยู่

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้

พีชนี่ เซยจรรยา และคณะ (2538) กล่าวว่า เนื่องจากคนเรามีการรับรู้ต่างกัน ความล้มเหลวของการสื่อสารจึงอาจเกิดขึ้นได้ถ้าเราไม่ยอมรับความแตกต่างในเรื่องการรับรู้ของแต่ละบุคคล การรับรู้เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมกรรมการสื่อสาร ทศนคติ และความคาดหวังของผู้สื่อสาร การรับรู้จึงเป็นกระบวนการทางจิตที่ตอบสนองสิ่งเร้าที่ได้รับ เป็นกระบวนการเลือกรับสาร การจัดสารเข้าด้วยกัน และการตีความสารที่ได้รับตามความเข้าใจและความรู้สึกของตนเอง

คนเราไม่สามารถให้ความสนใจกับสิ่งต่างๆ รอบตัวได้ทั้งหมด แต่จะเลือกรับรู้เพียงบางส่วนเท่านั้น แต่ละคนมีความสนใจและรับรู้สิ่งต่างๆ รอบตัวต่างกัน ฉะนั้นเมื่อได้รับสารเดียวกัน ผู้รับสารสองคนอาจให้ความสนใจและรับรู้สารเดียวกันต่างกัน โดยทั่วไปการรับรู้ที่แตกต่างกันเกิดจากอิทธิพลหรือตัวกรอง (Filter) บางอย่าง ดังนี้ (ณ มาตา แสงนิมมวล, 2543)

1. แรงผลักดันหรือแรงจูงใจ เรามักเห็นในสิ่งที่เราต้องการเห็น และได้ยินในสิ่งที่เราต้องการได้ยิน เพื่อสนองความต้องการของตนเอง ตัวอย่างเช่น ถ้า ก. ไม่ชอบ ข. จึงมักจะขัดแย้งกับ ก. ในเรื่องต่างๆ หาก ก. ได้รับสารซึ่ง ข. แสดงท่าทีเห็นด้วยกับ ก. ก็ยังจะตีความว่า ข. ไม่ได้หมายความว่า ข. พุดจริง เป็นต้น

2. ประสบการณ์เดิม คนเราต่างเติบโตขึ้นในสภาพแวดล้อมต่างกัน ถูกเลี้ยงดูด้วยวิธีต่างกัน และคบหาสมาคมกับคนต่างกัน ทำให้มีประสบการณ์เดิมที่ต่างกันไปด้วย

3. กรอบอ้างอิง สิ่งที่เกิดจากการสั่งสมอบรมทางครอบครัว และสังคม ฉะนั้นคนต่างศาสนากันจึงมีความเชื่อ และทัศนคติในเรื่องต่างๆ ต่างกันได้

4. สภาพแวดล้อม คนที่อยู่สภาพแวดล้อมที่ต่างกัน เช่น อุณหภูมิ เวลา สถานที่ ฯลฯ จะตีความสารที่ได้รับต่างกัน

5. สภาพจิตใจและอารมณ์ ได้แก่ ความโกรธ ความกลัว ฯลฯ ตัวอย่างเช่น เรามักจะมองความผิดเล็กน้อยเป็นเรื่องใหญ่โต ขณะที่เราอารมณ์ไม่ดีหรือหงุดหงิดแต่กลับมองปัญหาหรืออุปสรรคใหญ่หลวงเป็นเรื่องเล็กน้อยขณะที่มีความรัก เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าตัวกรองทั้ง 5 นี้มีความสัมพันธ์กับลักษณะส่วนบุคคลของคนแต่ละคน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และอื่นๆ ตัวอย่างเช่น เด็กกับผู้ใหญ่ซึ่งมีวัยหรืออายุต่างกันย่อมมีประสบการณ์เดิมหรือประสบการณ์ที่ผ่านมาในชีวิตไม่เหมือนกัน แพทย์กับชาวนาซึ่งมีความแตกต่างทั้งเรื่องของระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ ต่างมีสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน มีประสบการณ์ทำงานที่ต่างกัน มีกรอบอ้างอิง รวมถึงแรงผลักดันหรือแรงจูงใจต่างกัน เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป การรับรู้ของบุคคลเป็นผลมาจากสภาพร่างกายหรือความสามารถทางกายภาพของบุคคล (Individual biology, or physical ability) การเรียนรู้ทางสังคม และวัฒนธรรม (cultural training) และลักษณะทางจิตวิทยาของบุคคล (personal psychology)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้

กันยา สุวรรณแสง (2544) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการรับรู้ไว้ว่าสิ่งเร้าอย่างเดียวกัน อาจจะทำให้คนสองคนสามารถรับรู้ต่างกันได้ การที่มนุษย์สามารถรับรู้สิ่งต่างๆ ได้ต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่าง และจะรับรู้ได้ดีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ เช่น ประสบการณ์ วัฒนธรรม การศึกษา ดังนั้นการที่บุคคลจะเลือกรับรู้สิ่งเร้าใจอย่างใดอย่างหนึ่งในขณะที่ขณะหนึ่งนั้น จึงขึ้นอยู่กับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้มี 2 ประเภท คือ

1. อิทธิพลที่มาจากภายนอก ได้แก่ ความเข้มและขนาดของสิ่งเร้า (Intensively and Size) การกระทำซ้ำๆ (Repetition) สิ่งที่ตรงกันข้าม (Contrast) การเคลื่อนไหว (Movement)

2. อิทธิพลที่มาจากภายใน ได้แก่ แรงจูงใจ (Motive) การคาดหวัง (Expectancy) ความสนใจ อารมณ์ความคิด และจิตนาการ ความรู้สึกต่างๆ ที่บุคคลได้รับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ประการแรกลักษณะของผู้รับรู้กับประการที่สองลักษณะของสิ่งเร้า ดังนี้

ปัจจัยการรับรู้มี 2 ประเภท คือ

1. ลักษณะของผู้รับรู้ลักษณะของผู้รับรู้ พิจารณาจากการที่บุคคลจะเลือกรับรู้สิ่งใดก่อนหรือหลัง มากหรือน้อยอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะของผู้รับรู้ด้วยเป็นสำคัญประการหนึ่ง ปัจจัยที่เกี่ยวกับผู้รับรู้สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ด้าน คือ ด้านกายภาพและด้านจิตวิทยา

1.1 ด้านกายภาพ หมายถึง อวัยวะสัมผัส เช่น หู ตา จมูก และอวัยวะสัมผัสอื่นๆ ปกติหรือไม่ มีความรู้สึกรับสัมผัสสมบูรณ์เพียงใด ความสมบูรณ์ของอวัยวะรับสัมผัสจะทำให้รับรู้ได้ดี การรับรู้บางอย่างเกิดจากอวัยวะรับสัมผัส 2 ชนิดทำงานร่วมกัน เช่น ลิ้นและจมูกช่วยกันรับรู้รส การรับรู้จะมีคุณภาพดีขึ้นถ้าเราได้รับสัมผัสหลายทาง เช่น เห็นภาพและได้ยินเสียงในเวลาเดียวกันทำให้เราแปลความหมายของสิ่งเร้าได้ถูกต้อง

1.2 ด้านจิตวิทยา ปัจจัยทางด้านจิตวิทยาของคนที่มามีอิทธิพลต่อการรับรู้มีหลายประการ เช่น ความจำ อารมณ์ ความพร้อม สติปัญญา การสังเกตพิจารณา ความสนใจ ความตั้งใจ ทักษะ ค่านิยม วัฒนธรรม ประสบการณ์เดิม เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เป็นผลจากการเรียนรู้เดิมและประสบการณ์เดิม

2. ลักษณะของสิ่งเร้า ลักษณะของสิ่งเร้าที่พิจารณาจากการที่บุคคลจะเลือกรับรู้สิ่งใดก่อนหรือหลัง มากหรือน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับว่าสิ่งเร้าดึงดูดความสนใจ ความตั้งใจมากน้อยเพียงใดหรือไม่ลักษณะของสิ่งเร้าที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ มีดังนี้

2.1 สิ่งเร้าภายนอกที่ดึงดูดความสนใจและความตั้งใจ ได้แก่ คุณสมบัติ และคุณลักษณะของสิ่งเร้าที่จะทำให้เกิดการรับรู้ ซึ่งถ้าสิ่งเร้ามีคุณสมบัติ และลักษณะที่สนองธรรมชาติในการรับรู้ของคนเราก็จะทำให้มีความตั้งใจในการรับรู้ดีขึ้น

2.2 การจัดลักษณะหมวดหมู่ของวัตถุที่เป็นสิ่งเร้า

นอกจากปัจจัยสำคัญดังกล่าวแล้วยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้อีก ได้แก่ สมรรถภาพของอวัยวะสัมผัส ความสามารถของสมอง และประสาทสัมผัสที่จะได้รับเลือกจัดหมวดหมู่ และตอบสนอง รวมทั้งขนาดและชนิดของสิ่งเร้า ดังเช่น บุคคลจะรับรู้สิ่งเร้าได้ดีและรวดเร็วถ้าสิ่งเร้านั้นมีความเข้มมากขนาดของสิ่งเร้านั้นใหญ่มากและสะดุดตา โดยเฉพาะสิ่งเร้าใหม่ๆ ที่เราไม่คุ้นเคย บุคคลจะใส่ใจและเกิดการรับรู้หากพบว่าความแตกต่างกันของสิ่งเร้าเกิดขึ้นและสิ่งเร้านั้นเกิดขึ้นซ้ำๆ และมีการเคลื่อนไหวบุคคลจะรับรู้ต่อสิ่งเร้านั้นได้ดีและรวดเร็ว

ตัวแปรที่มีต่อการรับรู้

1. ตัวแปรความต้องการและแรงจูงใจ (Need and Motivation Factor) เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้อีกประการหนึ่งคือความต้องการ และแรงจูงใจ คนเรามักจะเลือกให้ความสำคัญต่อสิ่งเร้าที่เกี่ยวกับแรงจูงใจหรือความต้องการของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสิ่งที่ไม่ได้รับการตอบสนอง

2. ตัวแปรประสบการณ์เดิม (Early Experience) เป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่มีผลต่อการตีความหมายของสิ่งที่เรารับรู้ คือ ประสบการณ์เดิม และสิ่งเร้าที่เราสนใจมีอิทธิพลต่อการรับรู้จำแนกได้ 2 ประเภทคือ (จำเนียร ช่วงโชติ, 2525)

2.1 คุณสมบัติภายในจิตใจของผู้รับรู้ ได้แก่ ความสนใจ ความต้องการ ทศนคติ และความใส่ใจ เป็นต้น

2.2 คุณสมบัติของสิ่งเร้าภายนอกที่มีต่อความสนใจ คุณสมบัติของสิ่งเร้าภายนอกที่สำคัญมาก คือ

2.2.1 การเปลี่ยนแปลงสิ่งเร้า (Change of Stimulus) สิ่งเร้าที่มีการเปลี่ยนแปลงแบบทันทีทันใดหรือเปลี่ยนแปลงเพื่อดึงดูดความสนใจมากกว่าสิ่งเร้าที่อยู่กับที่ เช่น ภาพยนตร์

2.2.2 ขนาดของสิ่งเร้า (Size of Stimulus) วัตถุขนาดใหญ่หรือเล็กกว่าวัตถุธรรมดา ย่อมดึงดูดความสนใจได้มากกว่า เช่น ป้ายโฆษณาขนาดใหญ่

2.2.3 ความเคลื่อนไหวของสิ่งเร้า (Movement of Stimulus) สิ่งเร้าที่มีการเคลื่อนไหวย่อมดึงดูดความสนใจของผู้รับมากกว่าสิ่งเร้าที่อยู่กับที่ เช่น ไฟวิ่งตามป้ายชื่อห้าง

2.2.4 การเกิดซ้ำๆ กันของสิ่งเร้า (Repetition of Stimulus) สิ่งเร้าที่เกิดซ้ำๆ และบ่อยๆ ย่อมทำให้ผู้รับจดจำ และสนใจต่อสิ่งเร้านั้น เช่น การโฆษณาทางวิทยุ การโฆษณาทางโทรทัศน์

องค์ประกอบของการรับรู้

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ ของบุคคลมีดังต่อไปนี้ (ลักษณะ สรวิวัฒน์, 2549)

1. ความตั้งใจ (Attention) คือการเอาใจใส่ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ดังนั้นการรับรู้จะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ สิ่งที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจของคนแยกได้ดังนี้

1.1 สิ่งเร้าภายนอก คุณสมบัติของสิ่งเร้าภายนอกที่ดึงดูดความตั้งใจหรือความสนใจ คือ สิ่งของที่มีขนาดใหญ่ ระดับความเข้มหรือความหนักเบาของสิ่งเร้า การกระทำซ้ำๆ การเคลื่อนที่หรือการเปลี่ยนระดับการเคลื่อนย้ายไปมา เป็นต้น

1.2 สิ่งเร้าภายใน ได้แก่ ความสนใจ ความต้องการ หรือความหวัง แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

1.2.1 ความสนใจชั่วขณะ (Momentary Interest) ได้แก่ ความสนใจที่มีอยู่ขณะนั้นๆ เช่น นักกีฬารอฟังเสียงสัญญาณก่อนการออกตัว

1.2.2 ความสนใจที่ติดเป็นนิสัย (Habitual Interest) ได้แก่ ความสนใจเดิมที่บุคคลติดเป็นนิสัย คนที่มีความพร้อมที่จะเลือกสนใจสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามความสนใจเดิมของตน

2. การเตรียมพร้อมที่จะรับ (Preparatory Set) หมายถึง สภาพของจิตใจที่สงบและแน่วแน่ในสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพียงสิ่งเดียว การรับรู้พร้อมที่จะเกิดขึ้นได้

3. ความต้องการ หมายถึง สภาพะจิตใจที่อยากได้สิ่งใดสิ่งหนึ่งเมื่อเป็นความอยากได้การรับรู้ที่เกิดขึ้นก็จะมีประสิทธิภาพ

วิภากร มาพบสุข (2540) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของการรับรู้ มีดังนี้

1. มีสิ่งเร้าที่จะรับรู้ เช่น รูป รส กลิ่น เสียง
2. ประสาทสัมผัส และความรู้สึกลักษณะ เช่น หู ตา จมูก ลิ้น สำนกน ผิวหนัง
3. ประสบการณ์เดิม หรือความรู้เดิมเกี่ยวกับสิ่งเร้าที่ได้สัมผัส
4. การแปลความหมายจากสิ่งที่สัมผัส เช่น ขับรถเห็นสัญญาณไฟแดงที่สี่แยก หมายถึงให้รถหยุด เป็นต้น

ความสำคัญของการรับรู้

ความสำคัญของการรับรู้แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ (สิทธิโชค วรรณสุนติกุล, 2547)

1. การรับรู้มีความสำคัญต่อการเรียนรู้โดยที่การรับรู้ทำให้เกิดการเรียนรู้ถ้าไม่มีการรับรู้จะเกิดการเรียนรู้ไม่ได้ในทำนองเดียวกันการเรียนรู้มีผลต่อการรับรู้ครั้งใหม่ เนื่องจากความรู้ ประสบการณ์เดิม จะแปลความหมายให้ทราบว่าคืออะไร

2. การรับรู้มีความสำคัญต่อเจตคติ อารมณ์ และแนวโน้มพฤติกรรม เมื่อรับรู้แล้วย่อมเกิดความรู้สึก และมีอารมณ์พัฒนาเป็นเจตคติ แล้วเกิดพฤติกรรมตามมาในที่สุด

สรุปได้ว่า ตัวนักท่องเที่ยวและสิ่งเร้า มีอิทธิพลต่อการรับรู้ต่อสิ่งเร้าในภายหลัง กล่าวคือ เมื่อนักท่องเที่ยวเกิดการรับรู้ก็จะเกิดการคาดหวังหรือเป็นการสรุปผลที่จะได้รับรู้ไว้ล่วงหน้าว่าสิ่งที่ตนเองจะได้รับนั้นมีอะไรบ้าง โดยความคาดหวังและการรับรู้จะมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางใดนั้นขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล ซึ่งหากนักท่องเที่ยวได้รับข้อมูล ข่าวสาร การบอกเล่าหรือบอกต่อให้มีความคาดหวังต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวที่หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช และเมื่อเดินทางมาท่องเที่ยวและได้รับรู้ในทางที่ดีตามความคาดหวังก็จะเกิดการรับรู้ในทางบวกหรือถ้าได้รับรู้ในทางที่ไม่ดีก็จะเกิดการรับรู้ในทางลบได้ ซึ่งนักท่องเที่ยวแต่ละคนจะมีความคาดหวังต่อสิ่งที่ตนเองต้องการแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ของแต่ละบุคคลด้วย

แนวคิดด้านประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยว

ความหมาย แนวคิดและความสำคัญของประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยว

ประสบการณ์จากการท่องเที่ยวสามารถเกิดขึ้นได้หลากหลายสาเหตุ อาทิเช่น กิจกรรมการท่องเที่ยว ประสบการณ์จากการเดินทาง ประสบการณ์ในการบริโภคอาหารในสถานที่ท่องเที่ยวหรือจากสภาพแวดล้อม และบริบททางสังคมที่แฝงอยู่ในกิจกรรมการท่องเที่ยว นอกจากนี้ในงานวิจัยของนักวิจัยหลายท่านได้กล่าวครอบคลุมไปถึงปฏิภณที่ตอบสนองต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว ความรู้สึกด้านอารมณ์ การเรียนรู้และความเข้าใจ รวมถึงการแสดงออกด้านพฤติกรรม (Ooi, 2003) โดยมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว ไว้ดังนี้

มาธิสันและวอลล์ (Mathieson and Wall, 1982) อธิบายความสำคัญของประสบการณ์ที่แท้จริงของนักท่องเที่ยวว่าอยู่ในกระบวนการตัดสินใจเดินทางไปท่องเที่ยว โดยในขั้นแรกนั้นเมื่อนักท่องเที่ยวรู้สึกมีความต้องการหรืออิทธิพลทางการเดินทาง ก็จะนำไปสู่ขั้นที่สองคือการรวบรวมและประมวลผลข้อมูล โดยมีการรวบรวมจากข้อมูลที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ จากนั้นก็จะพัฒนาไปขั้นที่สามนั่นคือการตัดสินใจเดินทางไปท่องเที่ยว โดยที่การตัดสินใจนั้นๆ จะเกี่ยวข้องกับตัวสถานที่เอง วิธีการเดินทาง ประเภทของที่พัก และประเภทของกิจกรรมที่ทำขณะท่องเที่ยว ขั้นที่สี่นี้จะเป็นการเตรียมตัวเดินทางเพื่อไปท่องเที่ยวและค้นหาประสบการณ์ โดยขั้นตอนนี้เกี่ยวข้องกับการยืนยันในการจองการเดินทางและเริ่มต้นของการเดินทางท่องเที่ยวที่แท้จริง โดยขั้นตอนสุดท้ายนั่นคือการประเมินผลความพึงพอใจในการเดินทางท่องเที่ยวซึ่ง ประสบการณ์ที่แท้จริงจะอยู่ในขั้นตอนนี้ โดยจะมีการประเมินและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการท่องเที่ยวครั้งถัดไป

กราฟฟีและวาสกี (Graefe and Vaske, 1987) นิยามความหมายของประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวว่าเป็นประสบการณ์ส่วนบุคคลที่อาจได้รับจากสิ่งแวดล้อม สถานการณ์และปัจจัยอื่นๆ ส่วนบุคคล เช่นเดียวกับการสื่อสารกับบุคคลอื่นๆ

กันน์ (Gunn, 1988) กล่าวถึงประสบการณ์จริงในกระบวนการสร้างภาพลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวว่าอาจเกิดขึ้นก่อนและหลังกระบวนการท่องเที่ยว โดยหากเกิดขึ้นก่อนนั้นคือนักท่องเที่ยวได้เคยมาเที่ยวยังสถานที่ท่องเที่ยวนั้นๆ และได้ประสบการณ์จริงที่ทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่คาดคิดไว้ก่อนหรือหากเกิดขึ้นระหว่างที่เดินทางมาท่องเที่ยวภาพลักษณ์นั้นๆ จะส่งผลให้เกิดกระบวนการสร้างภาพลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวในใจใหม่ที่แตกต่างจากข้อมูลที่ได้รับก่อนมาและหากเป็นประสบการณ์ที่ดีก็ทำให้ภาพลักษณ์ที่ดีก็จะส่งผลต่อการเดินทางกลับมายังสถานที่ท่องเที่ยวใหม่หรือการแนะนำบอกต่อให้ผู้อื่น

เพจ (Page, 1995) กล่าวถึงความสำคัญของประสบการณ์จริงในการท่องเที่ยว (Actual Tourism Experience) ว่าเป็นสิ่งที่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต้องการสร้างให้อยู่ในจุดที่นักท่องเที่ยวคาดหวังว่าจะได้รับจากแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ

มิทเชลล์และคณะ (Mitchell et al, 1997) กล่าวถึงประสบการณ์จริงของการท่องเที่ยวว่าในบางครั้งอาจเป็นไปได้ในทางลบเนื่องจากนักท่องเที่ยวมีการคาดหวังและมีการรวบรวมข้อมูลจากกิจกรรมต่างๆ ทำให้เกิดการคาดหวังสูงและเมื่อไม่เป็นไปตามสิ่งที่คาดคิดทำให้ประสบการณ์ที่แท้จริงเป็นเชิงลบ

นอกจากนี้แล้ว อโฮ (Aho, 2001) กล่าวถึงความสำคัญของประสบการณ์ที่แท้จริงผ่านการพัฒนาองค์ประกอบสี่แบบที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์การท่องเที่ยว ได้แก่ ประสบการณ์ทางอารมณ์ การเรียนรู้ ประสบการณ์ที่แท้จริง และประสบการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม อย่างไรก็ตามโฮแสดงความเห็นว่าขณะที่ประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวนั้นระเหยหายไปในช่วงเวลาสั้นๆ แต่ในระยะยาวแล้ว ประสบการณ์ที่แท้จริงนั้นจะเป็นสิ่งที่ยังคงอยู่ในระยะยาว ซึ่ง โอและคณะ (Oh et al, 2007) สรุปไว้ว่าดังนั้นแล้วประสบการณ์ที่แท้จริงซึ่งเป็นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นมาก่อนนั้นจะมีความสำคัญในการคาดหวังสร้างภาพในใจและอารมณ์โดยมาจากประสบการณ์ที่ได้รับมากกว่าลักษณะทางกายภาพของสถานที่ท่องเที่ยวนั้นๆ

โคลและสก๊อตต์ (Cole and Scott, 2004) กล่าวว่า การลำดับขั้นตอนของประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย

1. มิติของการประเมินคุณภาพของสถานที่ท่องเที่ยว
2. มิติของคุณภาพของประสบการณ์ที่ได้รับ
3. ความพึงพอใจโดยรวม
4. ความตั้งใจกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ

มิคาลโก้และรัทซ์ (Michalko and Ratz's, 2005) กล่าวว่า ประสบการณ์การท่องเที่ยวที่สามารถเกิดขึ้นจากหลากหลายเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าว

อาจจะพบมากกว่าหนึ่งเหตุการณ์ ส่วนหนึ่งมีผลต่อความทรงจำทั้งในด้านบวกและลบของนักท่องเที่ยวในระยะยาว ได้แก่

1. ความน่าตื่นเต้น ผจญภัย เช่น ประสบการณ์ที่ได้จากกิจกรรมล่องแก่ง ปีนเขาและไต่หน้าผา
2. การประสบการณ์จริงเหตุการณ์นักท่องเที่ยวประสบมาด้วยตนเอง เช่น การรอดชีวิตมาจากการเดินทางที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงอันตราย
3. การเรียนรู้และทักษะใหม่ เช่น การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการปรุงอาหารท้องถิ่น การทดลองฝีมือด้านงานหัตถกรรม
4. ความงามและสุนทรียภาพ เช่น ประสบการณ์จากการชมและสัมผัสภูมิทัศน์ที่งดงาม
5. การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในกลุ่มนักท่องเที่ยว เช่น ประสบการณ์จากการเดินทางท่องเที่ยวฮันนีมูนสุดโรแมนติก
6. ประสบการณ์ที่เกิดจากการแสวงหากิจกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่
7. ความแปลกใหม่ เช่น ประสบการณ์ที่สร้างขึ้นโดยการเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมที่แตกต่าง

ลาเซ็น (Larsen, 2007) กล่าวว่า การรับรู้ประสบการณ์ที่ดีของนักท่องเที่ยวนั้นหมายความถึงประสบการณ์ในด้านบวกสำหรับการเดินทางที่ผ่านมาในอดีตของนักท่องเที่ยวซึ่งในความทรงจำในระยะยาวและนักท่องเที่ยวสามารถถ่ายทอดประสบการณ์ไปยังนักท่องเที่ยวรายอื่นหรืออาจจะเป็นประสบการณ์ในการเดินทางซ้ำในครั้งต่อไป

คัตเลอร์และคาร์มิเชล (Cutler and Carmichel, 2010) กล่าวว่า รูปแบบพื้นฐานของแนวคิดเกี่ยวกับประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวส่งผลกระทบและเป็นผลลัพธ์ที่นักท่องเที่ยวได้รับจากการสัมผัสประสบการณ์ในการเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งรูปแบบประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว เช่น การเดินทางไปยังสถานที่ปลายทาง กิจกรรมที่ถูกจัดขึ้นเพื่อความเพลิดเพลิน ผ่อนคลายหรือทำท่ายและผจญภัยในสถานที่ปลายทางและการเดินทางกลับมาท่องเที่ยวซ้ำหรือในโอกาสต่อไป

ซาโตริ (Zátori, 2013) กล่าวว่า ประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวได้รับการยอมรับว่าเป็นองค์ประกอบที่ทำให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงจุดสำคัญของการท่องเที่ยว เช่น การสัมผัสความงามของศิลปวัฒนธรรมและประเพณีของสถานที่ท่องเที่ยวปลายทาง รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกที่รับรองประสบการณ์ให้กับนักท่องเที่ยว ได้แก่ ที่พักและโรงแรม การขนส่งและคมนาคม ร้านค้า สิ่งบันเทิงและสถานบันเทิงต่างๆ ซึ่งทั้งสองปัจจัยที่กล่าวมานั้นเป็นสิ่งเติมเต็มซึ่งกันและกันในการสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยว อย่างไรก็ตามในการดำเนินการตลาดท่องเที่ยวให้เกิดความคล่องตัว

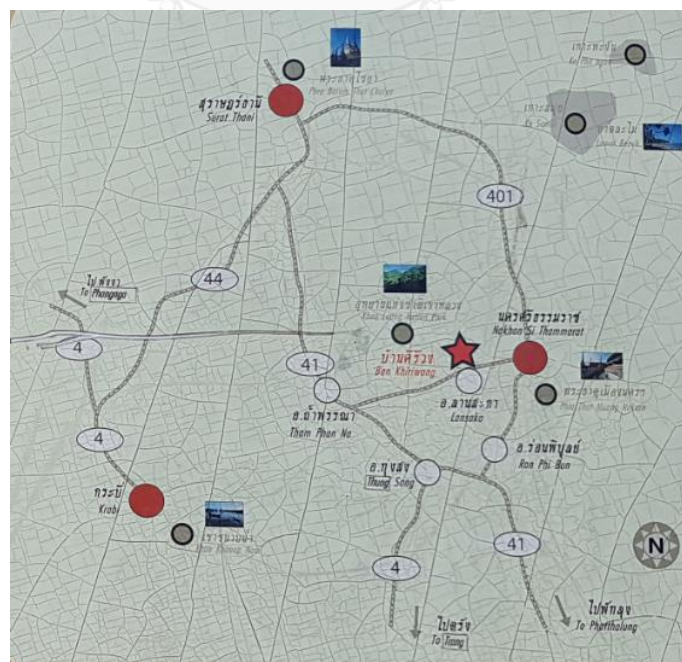
นักการตลาดหรือผู้ดูแลการท่องเที่ยวสามารถเปลี่ยนแปลงลักษณะของกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีความแปลกใหม่เหมาะสมสำหรับประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวได้

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยว คือสิ่งที่นักท่องเที่ยวรู้สึกและได้รับจริงๆ ระหว่างการเดินทางมาท่องเที่ยว โดยอาจเกิดขึ้นก่อนเป็นภาพลักษณ์ในใจสำหรับนักท่องเที่ยวที่เคยมาเยือนสถานที่นั้นๆ หรือเป็นข้อมูลภาพลักษณ์ใหม่ๆ โดยการรับรู้ประสบการณ์จริงที่นักท่องเที่ยวได้รับนั้น อาจจะขัดแย้งกับสิ่งที่นักท่องเที่ยวคาดหวังไว้หรือเป็นไปตามที่คาดหวังไว้ก็ได้ โดยถ้านักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยว ณ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช แล้วเกิดประสบการณ์ที่ดีที่ตรงกับความคาดหวังที่ตั้งไว้ ย่อมทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจที่ดีและทำให้เกิดการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำอีกครั้งหรือการบอกต่อให้กับผู้อื่นให้เดินทางมาท่องเที่ยวยังหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช

สภาพที่ตั้ง

หมู่บ้านคีรีวง ตั้งอยู่ในตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอลานสกา มีระยะทางจากที่ว่าการอำเภอลานสกาประมาณ 12 กิโลเมตร ระยะห่างจากอำเภอเมืองจังหวัดนครศรีธรรมราช 21 กิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพมหานคร 780 กิโลเมตร

ภาพที่ 1 แผนที่แสดงที่ตั้งหมู่บ้านคีรีวง

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

อุทยานแห่งชาติเขาหลวง มีความสูง 1,835 เมตร จากระดับน้ำทะเล ที่ยังคงความสมบูรณ์ของพืชพันธุ์ไม้ ไม่ว่าจะเป็นกล้วยไม้ต่างๆ เช่น สิงโตอาจารย์เต็ม บัวแฉก บีโกเนีย สิงโตพัดใบเหลือง หรือแม้แต่ต้นมหาสดำที่ยังคงพบเห็นได้ในเฉพาะเทือกเขาแห่งนี้ นอกจากนี้เป็นต้นน้ำลำธารที่ใช้หล่อเลี้ยงราษฎรของจังหวัดนครศรีธรรมราชอีกด้วย

ภาพที่ 2 ยอดเขาหลวง

(ที่มา: <http://nps.dnp.go.th>)

CHULALONGKORN UNIVERSITY

เส้นทางเดินป่ายอดเขาหลวง ชาวบ้านในชุมชนคีรีวงได้จัดบริการเดินป่าศึกษาธรรมชาติเขาหลวงตามระยะเวลาในการเดินทางไว้ 3 เส้นทาง ได้แก่

1. เส้นทางที่ใช้เวลาเดินทางไปและกลับภายใน 1 วัน ตลอดเส้นทางเดินจะผ่านสวนสมรม ป่า และน้ำตกจำนวนมาก โดยเริ่มเดินเท้าจากสวนห้วยน้ำ – สวนใน – พรุก่า – น้ำตกวังอ้ายยางล่าง – ป่าใสใน – น้ำตกวังอ้ายยางบน – น้ำตกพรุก่า – น้ำตกสอยดาว – น้ำตกท่าแร่ จนถึงน้ำตกท่าหา
2. เส้นทางที่ใช้เวลาเดินทางไปและกลับ 2 วัน 1 คืน ช่วงแรกจะใช้เส้นทางเดินเท้าเดียวกับเส้นทางที่ใช้ระยะเวลา 1 วัน แต่เดินต่อจากวังอ้ายยางบน ผ่านดงดาวดินไปจนถึงลานไทรในป่าดิบทึบของอุทยานแห่งชาติเขาหลวง แล้วพักแรม 1 คืน จึงเดินเท้ากลับในเส้นทางเดิม
3. เส้นทางที่ใช้เวลาเดินทางไปและกลับยอดเขาหลวง 3 วัน 2 คืน เป็นเส้นทางเดียวกับ ข้อ 2. แต่เดินต่อจากลานไทรผ่านสันไม้แดง – ดงกุหลาบขาวพันปีเขาหลวง - ลาน ฮ. – หุบผามหาเสด้า

ภาพที่ 4 หนานหินท่าหา

ภาพที่ 5 สะพานข้ามหนานหินท่าหาและจุดลงเล่นน้ำ

(ที่มา: <https://th.foursquare.com>)

น้ำตกวังไม้ปัก ต้นน้ำอยู่บนยอดเขาหลวง มี 4 วัง คือ วังปราง วังไม้ปัก วังฝาแฝด และวังหัวเหว มีแอ่งน้ำตกลักษณะคล้ายจากูซซี่ มีร่องน้ำและแอ่งน้ำเล็กๆ โดยรอบน้ำตกวังไม้ปักเป็นสวนสมรม

น้ำตกสอยดาว เป็นน้ำตกขนาดใหญ่บริเวณสายคลองท่าแร่ มีความสูงประมาณ 100 เมตร ไหลมาจากยอดเขาหลวง กระแทกก้อนหินใหญ่แล้วไหลลดหลั่นมาตามชั้นหิน รวมตัวกันเป็นแอ่งน้ำเล็กๆ ก่อนจะไหลลงสู่น้ำตกท่าแร่ เหมาะสำหรับเล่นน้ำและปีนป่ายก้อนหินใหญ่ไปตามสายน้ำ สามารถเดินเท้าเลียบคลองท่าหาและผ่านสวนสมรมไปจนถึงน้ำตกได้ไม่ลำบาก

น้ำตกกินรี เดิมชื่อน้ำตกคลองท่าชาย เมื่อครั้งมีการประกวดหมู่บ้านอาสาพัฒนาป้องกันตนเอง เมื่อปี พ.ศ. 2528 และหมู่บ้านได้รับรางวัลกินรี คุณประวัติ เจริญยิ่ง จึงได้เปลี่ยนชื่อมาเป็นน้ำตกกินรี ซึ่งไหลมาจากคลองท่าชาย มี 5 วัง คือ วังกุ่ม วังอ้ายโยง วังตง วังหน้าสวนหญ้าแพรก และวังทัพสมพาน

น้ำตกคลองลำงา เป็นน้ำตกยาวต่อเนื่องมาจากคลองลำงา ไหลผ่านร่องหินแกรนิตที่สูงและยาวจากภูเขาสูง มีแอ่งเล่นน้ำเป็นระยะๆ เส้นทางไปยังน้ำตกจะผ่านสวนสมรม ซึ่งมีไม้ใหญ่มากมาย โดยเฉพาะต้นทุเรียนใหญ่กว่า 3 เมตร ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมาก

กิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมประเพณี และวิถีชีวิต

การเรียนรู้วิถีชีวิต

1. การพักแรมแบบ Home Stay เป็นการเรียนรู้วิถีชีวิตของชาวบ้านชุมชนคีรีวง โดยให้นักท่องเที่ยวใช้ชีวิตร่วมกับชาวบ้านที่เข้าร่วมโครงการ ชาวบ้านทำหน้าที่จัดหาที่พักหรือนำเที่ยวในบางโปรแกรม เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชน และเกิดความสำนึกในการเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน

2. การทำเกษตรผสมผสาน/สวนสมรม เป็นวิถีชีวิตของชาวสวนซึ่งปลูกไม้ผลไว้หลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน เช่น มังคุด ทุเรียน สะตอ ลูกเนียง ลางสาด เป็นต้น ใช้หลักการพึ่งพาธรรมชาติ และใช้เทคโนโลยีการผลิตในระดับต่ำ มีประวัติความเป็นมายาวนาน สามารถดูได้ทั่วไปภายในหมู่บ้าน และเหมาะแก่การศึกษาระบบนิเวศ

3. สำหรับอาหารชาวคีรีวง เนื่องจากคีรีวงเป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์ซึ่งมีวัตถุดิบจากธรรมชาติที่ใช้ประกอบอาหารอยู่มาก ประกอบกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และความคิดสร้างสรรค์ของชาวบ้านทำให้เกิดการถนอมอาหารรูปแบบต่างๆ ที่มีรสชาติดี และเป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่นมากมาย เช่น ยำผักกูด แกงหยวกกล้วยเถื่อน น้ำพริกลูกประ เป็นต้น

4. ผลไม้ตามฤดูกาล ชาวบ้านในชุมชนคีรีวงส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำสวน เช่น เงาะ ทุเรียน มังคุด ลองกอง ลางสาด เป็นต้น จึงทำให้มีผลผลิตตามฤดูกาลมากมาย

การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมประเพณี

1. ทำบุญเจ้าอาวาสเป็นประเพณีทำบุญให้กับอดีตเจ้าอาวาสวัดคีรีวง พ่อท่านเถื่อน สุชาโต ซึ่งเคยมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้นำการพัฒนาชุมชน จนกระทั่งเจริญก้าวหน้าเป็นหมู่บ้านพัฒนาในปัจจุบัน จัดขึ้นในวันแรม 8 ค่ำ เดือน 3 ของทุกปี มีพิธีที่เป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่น คือ การกวาดข้าวมธุปายาสตลอดวัน และการให้ทานไฟในเวลารุ่งเช้า

2. ประเพณีสงกรานต์ ชาวคีรีวงจะจัดงานสงกรานต์ขึ้นทุกปีในวันที่ 13 เมษายน มีทั้งพิธีทางศาสนา การทำบุญตักบาตรตอนเช้า เพื่ออุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้บุพการีที่ล่วงลับไปแล้ว และมี

พิธีกรรมตามขนบธรรมเนียมไทย คือ การสรงน้ำพระ การรดน้ำขอพรจากผู้สูงอายุเป็นการแสดงความกตัญญูต่เวทีต่อบรรพบุรุษและบุพการี สอนให้รู้จักการให้อภัยกัน

3. ประเพณีเดือนสิบ เป็นประเพณีทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้กับบรรพบุรุษ มีการยกหมรับถวายวัด ทำบุญประจำปีในวันแรม 15 ค่ำ เดือนสิบของทุกปี มีจุดเด่นคือ หมรับขนาดใหญ่ที่เต็มไปด้วยผลไม้ที่คัดสรรมาจากสวนเพื่อถวายวัด

4. ประเพณีชักพระ จัดขึ้นในวันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 ของทุกปี กลางคืนมีการสมโภชพระลาก มีมหรสพการละเล่นต่างๆ เช่น เล่นจู้จี้ การเล่นดอกไม้ไฟ เล่นตรวด เล่นโคลมลอย เล่นแมงขี้ เล่นลูกประทัด ตีกลอง ตีโพน รุ่งเช้าชาวบ้านจะแต่งกายด้วยชุดสวยงาม ใส่เครื่องประดับมาร่วมตักบาตรหน้าล้อหรือตักบาตรเทโว และประกอบพิธีทางศาสนา จากนั้นจึงร่วมกันชักพระนมของวัดคีรีวง โดยใช้คานไม้ขนาดใหญ่รูปพญานาค 2 ท่อน ซึ่งเป็นแบบดั้งเดิม ไม้ใส่ล้อวางบนพื้น มีซุ้มมณฑปเรือนใหญ่ ยอดสวยงามประดิษฐาน พระลากเก่าแก่ของชุมชนมีน้ำหนักมาก ต้องอาศัยคนชักลากจำนวนมาก และมีความพร้อมเพรียงกัน มีคนแห่พระให้จิ้งหะจิ้งชักไปได้ เมื่อถึงเวลาบ่ายจึงชักพระกลับวัด ทำพิธีสรงน้ำพระลาก เป็นที่ครึกครื้น สนุกสนาน

5. งานรำลึกอุทกภัยปี พ.ศ. 2531 จัดขึ้นทุกวันที่ 22 พฤศจิกายนของทุกปี ชาวคีรีวงจะร่วมกันทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้เสียชีวิตในเหตุการณ์น้ำท่วมคีรีวงปี พ.ศ. 2531 เพื่อเป็นอุทาหรณ์เตือนใจไม่ให้ชาวคีรีวงกระทำในสิ่งที่เป็นสาเหตุของภัยพิบัติอีก ในบางปีอาจมีกิจกรรมการเรียนรู้หรือการบำเพ็ญประโยชน์เป็นกรณีพิเศษเพื่อกระตุ้น และเสริมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มองค์กรชุมชน มหาวิทยาลัย

1. กลุ่มมัตย้อมสีธรรมชาติ เป็นกลุ่มอาชีพเสริมของชาวคีรีวง มีกิจกรรมเกี่ยวกับการนำผ้ามามัดแล้วย้อมสีธรรมชาติ มีลวดลายสวยงามแปลกตาจากเทคนิคการมัดย้อมง่ายๆ ของภูมิปัญญาชาวบ้าน ทำให้ผ้ามัตย้อมมีเอกลักษณ์เฉพาะที่สวยงาม สามารถนำมาตัดเย็บเป็นเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย เครื่องใช้ เหมาะสำหรับการซื้อไปใช้สอยหรือเป็นของฝาก

ภาพที่ 6 สาธิตการทำผ้ามัดย้อมจากสีธรรมชาติ

(ที่มา: <http://kiriwonggroup.com>)

2. กลุ่มใบไม้ เป็นกลุ่มอาชีพเสริมทำผ้ามัดย้อมที่แยกตัวมาจากกลุ่มมัดย้อมและมาตั้งกลุ่มใหม่ เน้นการจัดการในเชิงธุรกิจ นำผ้าที่ผ่านการมัดย้อมแล้วมาออกแบบตัดเย็บเป็นเครื่องใช้สอยหลากหลายชนิด เพื่อสามารถนำผ้าเหล่านั้นไปใช้ประโยชน์ และทำของที่ระลึกได้มากขึ้น เป็นที่นิยมแพร่หลายเช่นเดียวกับกลุ่มมัดย้อม เช่น นำมาตัดเย็บเป็นเสื้อผ้า กระเป๋า ผ้า màn หมวก เป็นต้น

ภาพที่ 7 ผ้ามัดย้อมที่ทำการตัดเย็บเป็นผลิตภัณฑ์เรียบร้อยแล้ว

3. กลุ่มแม่บ้านทุเรียนกวน เป็นกลุ่มอาชีพเสริมอีกกลุ่มหนึ่ง ทำกิจกรรมแปรรูปทุเรียนกวน โดยนำทุเรียนบ้านซึ่งแต่ละปีให้ผลผลิตจำนวนมาก นำมากวนจนแห้งดีที่ได้ที่แล้วปรับปรุงบรรจุภัณฑ์ห่อด้วยต้อหมากนำไปย่างไฟให้หอม ซึ่งเป็นการปรับปรุงโดยอาศัยภูมิปัญญาชาวบ้านแบบดั้งเดิม ปัจจุบันเป็นที่นิยมแพร่หลายทั่วไป

ภาพที่ 8 การกวนทุเรียนกวน
(ที่มา: <http://2g.pantip.com>)

4. กลุ่มหมาต้อ เป็นการทำอุตสาหกรรมในครัวเรือน โดยนำวัสดุธรรมชาติในท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ ผลิตเป็นสินค้าออกจำหน่าย ส่วนใหญ่จะนำกาบหมาก (ต้อ) มาทำเป็น “หมา” เพื่อส่งให้กลุ่มแม่บ้านทุเรียนกวน สำหรับนำไปห่อทุเรียนกวน

ภาพที่ 9 ทุเรียนกวนที่ห่อด้วยกาบหมากเรียบร้อยแล้ว
(ที่มา: <https://pantip.com/topic/30951092>)

5. กลุ่มลายเทียนผ้าบาติกสีธรรมชาติ เป็นกลุ่มอาชีพเสริมที่แยกตัวมาจากกลุ่มมัดย้อมและมาตั้งกลุ่มใหม่ เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าบาติก มีนายแพทย์ปัญญา พงษ์พานิช เป็นผู้ตั้งชื่อกลุ่มให้ว่า “กลุ่มลายเทียน” อันหมายถึงการหล่อหลอมจิตใจคนทำงานให้เป็นหนึ่งเดียว โดยกิจกรรมหลักของกลุ่มคือ การผลิตผ้าบาติกสีธรรมชาติ และนำผ้าบาติกมาตัดเย็บเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น เสื้อผ้า กระเป๋า ผ้าเช็ดหน้า เป็นต้น

ภาพที่ 10 กิจกรรมลงสีผ้าบาติกผ้าเช็ดหน้าด้วยสีธรรมชาติ

ภาพที่ 11 ผ้าบาติกที่ทำการตัดเย็บเป็นเสื้อแบบต่างๆ และกระเป๋าเรียบร้อยแล้ว

6. กลุ่มหัตถกรรมพื้นบ้าน ทำกิจกรรมเกี่ยวกับการจักสาน โดยการนำต้นคลุ้มซึ่งเป็นพืชล้มลุก พบมากในเทือกเขาหลวงมาจักสานเป็นอุปกรณ์เครื่องใช้สอยต่างๆ เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น เช่น ตะกร้า โคมไฟ ฯลฯ

7. กลุ่มบ้านสมุนไพร เป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน มีการนำสมุนไพรที่มีอยู่ในชุมชนมาทำเป็นผลิตภัณฑ์ธรรมชาติชนิดต่างๆ เช่น สบู่มังคุด สบู่ส้มแขก เทียนตะไคร้หอม ฯลฯ กลุ่มสมุนไพรมีรูปแบบการดำเนินงานที่มีการติดต่อร้านค้าภายนอก และทำการตลาดเอง ทำให้อัตราการขายส่งผลิตภัณฑ์มีมากกว่ากลุ่มองค์กรอื่นๆ

ภาพที่ 12 สบู่มังคุด

ภาพที่ 13 ครีมเปลือกมังคุดพอกหน้า

8. กลุ่มลูกไม้ เป็นกลุ่มที่เกิดขึ้นเพื่อสร้างงานและรายได้เสริมให้กับชุมชน เป็นการทำงานแบบนางานกลับไปทำที่บ้าน โดยเน้นไปที่กลุ่มวัยรุ่นเพื่อเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และกลุ่มสตรีที่ไม่สามารถออกมาทำงานนอกบ้านได้ เช่น สตรีที่ต้องเลี้ยงดูบุตรก่อนวัยเรียน จึงคิดประดิษฐ์ของที่ระลึกเพื่อเป็นของฝากให้กับนักท่องเที่ยว โดยนำเศษวัสดุเหลือใช้จากธรรมชาติ เช่น ลูกสวาด ลูกหมามุย กล้วยาคา ย่านลิเภา และนิลสี นำมาทำเป็นเครื่องประดับสร้อยคอ สร้อยข้อมือ แหวน พวงกุญแจ ตาข่ายดักฝัน (Dream catcher) เป็นต้น

ภาพที่ 14 ลูกสวาด ลูกหมามุย นิลสี ที่นำมาร้อยเป็นสร้อยข้อมือ แหวน และพวงกุญแจ

ภาพที่ 15 ตาข่ายดักฝันที่ทำมาจากย่านลิเภา

(ที่มา: <http://www.join1s.com>)

9. ชมรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาหลวง และมีการขยายรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยเพิ่มการศึกษาวิถีชีวิตชุมชน การทำ Home Stay โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริม และกระตุ้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และการร่วมกันรักษาสิ่งแวดล้อมของชุมชน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศ

สาทิศ สุขผ่องศรี (2543) ได้ศึกษาแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนศิรีวัง อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนในปัจจุบันมี 3 รูปแบบ ได้แก่ ศึกษาวิถีชีวิตชุมชน ศึกษาธรรมชาติบนยอดเขาหลวง และศึกษาวิถีชีวิตชุมชนรวมทั้งศึกษาธรรมชาติบนยอดเขาหลวง ปัญหาในด้านต่างๆ ของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่ ปัญหาด้านกายภาพ เศรษฐกิจ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคอันเป็นข้อจำกัดขององค์การบริหารส่วนตำบลกำโลน ส่วนผลกระทบที่เกิดขึ้นโดยภาพรวมแล้วผลกระทบด้านกายภาพมีมากกว่าด้านเศรษฐกิจ สังคมและด้านวัฒนธรรม แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนศิรีวัง สรุปได้ว่า รูปแบบควรดำเนินการโดยองค์การบริหารส่วนตำบลกำโลนร่วมกับพหุภาคีที่เกี่ยวข้องจึงจะเหมาะสม โดยจัดการ 4 ด้าน ตามหลักการพื้นฐานที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่ การจัดการพื้นที่ท่องเที่ยว การจัดการกิจกรรมและกระบวนการ การจัดการการมีส่วนร่วมของชุมชน และการจัดการที่ยั่งยืนในทุกๆ ด้าน

กรวิ กั้นเงิน (2550) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดกาญจนบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคาดหวังของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดกาญจนบุรี เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดกาญจนบุรี และเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยเสริมลักษณะการท่องเที่ยว รูปแบบในการเดินทางท่องเที่ยว การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษาพบว่า ความคาดหวังของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดกาญจนบุรี เมื่อพิจารณารายด้าน ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการบริการต่างๆ ของเจ้าหน้าที่ ด้านระยะทาง ด้านที่พัก ด้านความปลอดภัย ด้านร้านอาหารและด้านสถานที่จำหน่ายของที่ระลึก ความคาดหวังของนักท่องเที่ยวชาวไทยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดกาญจนบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดกาญจนบุรี เมื่อจำแนกตามสถานที่พัก และการพักผ่อน ไม่แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา รายได้ ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง จำนวนครั้งในการเดินทาง ลักษณะในการท่องเที่ยว รูปแบบในการท่องเที่ยว การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร จำนวนคืนในการพัก และภูมิลำเนา พบว่ามีความแตกต่างกัน

อิทธิพล โกมลิล (2553) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ : กรณีศึกษา บ้านวังน้ำมอก อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และศึกษารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของบ้านวังน้ำมอก จังหวัดหนองคาย พบว่า แนวทางการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ควรดำเนินการใน 3 ด้าน คือด้านที่พักอาศัย ควรมีการปรับปรุงห้องสุขา และจัดหาที่ทิ้งขยะให้ดีขึ้น ด้านสถานที่ท่องเที่ยวและบริการ ควรจัดทำป้ายบอกทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่ต่างๆ ให้ชัดเจน และควรมีการเพิ่มบริการด้านการนวดแผนโบราณ นวดสปา และด้านบุคลากร ควรมีการจัดอบรมหรือประชุมให้ความรู้เรื่องการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง และเกิดความยั่งยืน นอกจากนี้ควรสนับสนุนและส่งเสริมให้กับกลุ่มเด็กและเยาวชนให้เข้ามามีส่วนร่วมกับชุมชนกับการจัดการท่องเที่ยวดังกล่าว เพราะเด็กจะได้สืบทอดการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์นี้ต่อไป

กนกวรรณ แก้วอุไทย นภวรรณ ฐานะกาญจน์ พงษ์เชียว และดรชนี เอมพันธ์ (2555) ได้ศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนแบบเน้นประสบการณ์ โดยการศึกษานี้มีมุ่งเปรียบเทียบประสบการณ์ที่ปรารถนาและประสบการณ์ที่ได้รับจริงจากการไปเยือนแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนแต่ละแหล่ง และศึกษาอิทธิพลของประสบการณ์ที่ได้รับจริง และความคิดเห็นต่อการจัดการพื้นที่กับคุณภาพประสบการณ์ และความต้องการกลับมาเยือนซ้ำ โดยใช้แบบสอบถามกับนักท่องเที่ยวจำนวน 425 คนที่ไปเยือนแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน 4 แหล่ง คือ ชุมชนหนองแม่เฒ่า จังหวัดเพชรบูรณ์ ชุมชนเปรี๊ตโน จังหวัดตราด ชุมชนชะชอม จังหวัดอุบลราชธานี และชุมชนลีเล็ด จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการศึกษาในครั้งนี้สรุปได้ว่านักท่องเที่ยวที่ไปเยือนแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนแต่ละแหล่งมีประสบการณ์ที่ปรารถนาแตกต่างกัน ในขณะที่ความแตกต่างในลักษณะทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนแต่ละแหล่งก็ส่งผลให้ประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวได้รับจากการไปเยือนแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแต่ละแหล่งมีความแตกต่างกันไปด้วย นอกจากนี้ผลการศึกษาที่ยืนยันว่าประสบการณ์ที่ได้รับจากการไปเยือนแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการจัดการพื้นที่ที่สะท้อนผ่านทางความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวมีอิทธิพลต่อคุณภาพประสบการณ์และความต้องการกลับมาเยือนซ้ำของนักท่องเที่ยว ดังนั้นในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนทุกแห่งจึงควรให้ความสำคัญกับประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวปรารถนาและประสบการณ์ที่จะได้รับอย่างต่อเนื่อง

ทัศนภา เกื้อเส้ง ยาวดี ศรีราม และวิฑิต บัวปรอท (2555) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวน้ำตกทรายขาว มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคาดหวังและความพึงพอใจการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัด

สภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวน้ำตกทรายขาว จังหวัดปัตตานี พบว่าปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และภูมิฐานะ ไม่มีผลแต่อย่างใดต่อความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวน้ำตกทรายขาว และความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการคมนาคม ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค ด้านสิ่งดึงดูดใจ และด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย พบว่า ความคาดหวังกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกทั้ง 5 ด้าน

พรศิริ บินนาราวิ (2555) ได้ศึกษาเรื่องความคาดหวังและการรับรู้ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวโดยเปรียบเทียบระหว่างความคาดหวังและการรับรู้ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า มีความแตกต่างในคะแนนเฉลี่ยรวมและในแต่ละด้าน ซึ่งชี้ให้เห็นว่ามีช่องว่างระหว่างความคาดหวังและการรับรู้จริง ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรปรับปรุงและพัฒนาการให้บริการท่องเที่ยวในด้านต่างๆ เพื่อลดช่องว่างระหว่างความคาดหวังและการรับรู้จริงให้น้อยที่สุด อันจะนำมาซึ่งบริการท่องเที่ยวที่เหนือกว่าความคาดหวังของนักท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจและพึงพอใจมากที่สุด

พิศมัย จารุจิตติพันธ์ (2557) ได้ศึกษาศักยภาพของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเกาะสมุย ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมเกาะสมุยมีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยมีศักยภาพสูงในองค์ประกอบด้านพื้นที่/แหล่งท่องเที่ยว ในส่วนของความโดดเด่นของแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติประเภททะเล หาดทรายและแสงแดด และมีศักยภาพในระดับปานกลางในองค์ประกอบด้านการบริหารและการจัดการด้านกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้และด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น

วศยาภาสุ์ บัวทองคำ (2557) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ป่าชายเลนบางปู จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บริเวณป่าชายเลนบางปู จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านจิตวิทยาและภายนอกทางด้านพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อยู่ในระดับมาก ปัจจัยด้านนโยบาย สังคม และสภาพแวดล้อมมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในระดับมาก ผลการวิจัยยังระบุอีกว่า โอกาสและความคุ้มค่าในการกลับมาท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก และจะแนะนำผู้อื่นให้มาเดินทางมาท่องเที่ยวอีกด้วย และเมื่อพิจารณาปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ผลวิจัย

พบว่า ระดับความคิดเห็นในแต่ละกลุ่มไม่แตกต่างกัน หมายความว่า ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

อานิสค์ โอทาทะวงค์ (2557) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ทะเลบัวแดง ในเขตเทศบาลตำบลเชียงแหว อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ในเขตเทศบาลตำบลเชียงแหว เพื่อทดสอบความแตกต่างของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ อาชีพ รายได้ ระยะทางไปยังทะเลบัวแดง สถานภาพในชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน การใช้ประโยชน์จากทะเลบัวแดง ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และความตระหนักเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งน้ำสาธารณะทะเลบัวแดง และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระยะเวลาอาศัยในชุมชน และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ณัฐนรี สมิตร (2558) ได้ทำการศึกษาเรื่องความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน และเพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังและความพึงพอใจ ระหว่างเพศ และอายุของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการศึกษาพบว่า ความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอนอยู่ในระดับมาก ส่วนความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอนอยู่ในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่านักท่องเที่ยวเพศชายและเพศหญิงมีความคาดหวังด้านชุมชนสีเขียว และผลการเปรียบเทียบความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่านักท่องเที่ยวที่มีช่วงอายุแตกต่างกัน มีความคาดหวังแตกต่างกันในด้านชุมชนสีเขียว และมีความพึงพอใจแตกต่างกันทุกด้าน

งานวิจัยต่างประเทศ

ดอร์ซีย์และคณะ (Dorsey et al, 2004) ได้วิจัยในเรื่อง “Advertising ecotourism on the internet: commodifying environment and culture” โดยมีการศึกษาบริบทของเว็บไซต์ของบริษัทต่างๆ ที่นำเสนอขายแพคเกจทัวร์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ทั้งหมด 7 เว็บไซต์ โดยข้อมูลจากเว็บไซต์ต่างๆ ถือว่าเป็นสื่อใหม่ที่สามารถเข้าถึงนักท่องเที่ยวได้มากมาย อย่างไรก็ตามพบว่า เว็บไซต์เกือบทั้งหมดในบริบทที่ศึกษาไม่ได้ครอบคลุมหลักการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยขาดการนำเสนอการเข้าร่วมของชุมชนท้องถิ่น ตลอดจนการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างนักท่องเที่ยวและชุมชน โดยที่เนื้อหาส่วนใหญ่จะนำเสนอแต่วิธีการปฏิบัติตนในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ นอกจากนี้แล้วมีเพียง 2 เว็บไซต์เท่านั้นที่อธิบายการทำงานของบริษัทว่าทำไมถึงสามารถเรียกได้ว่าเป็นการจัดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ดังนั้นข้อสรุปของงานวิจัยคือการให้ข้อมูลในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จากบริษัททัวร์ที่อ้างว่าเป็นการจัดการตามรูปแบบอนุรักษ์นั้นยังไม่เพียงพอ

คูซิคและคณะ (Cusick et al, 2010) ได้ทำวิจัยเรื่อง “Representations of ecotourism in the Hawaiian Islands: a content analysis of local media” โดยเป็นการศึกษาบริบทของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่สื่อท้องถิ่นในรัฐฮาวาย สหรัฐอเมริกาได้นำเสนอผ่านสื่อต่างๆ ผลการศึกษาพบว่า สื่อท้องถิ่นนำเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในบริบทของรูปแบบการท่องเที่ยวที่รักษาสภาพแวดล้อมตลอดจนวัฒนธรรมมรดกท้องถิ่นโดยเน้นไปที่รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร อย่างไรก็ตามจำนวนในการนำเสนอไม่ได้แตกต่างจากการให้ข้อมูลการท่องเที่ยวมวลชน และรายละเอียดยังพบว่าค่อนข้างน้อย ทำให้ผู้เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าของกิจการต่างๆ ไม่แน่ใจว่าควรต้องดำเนินรูปแบบอย่างไรให้สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ผู้วิจัยจึงให้ความเห็นว่าสื่อท้องถิ่นควรให้ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

แซมบราโนและคณะ (Zambrano et al, 2010) ได้ทำวิจัยเรื่อง “Social and environmental effects of ecotourism in the Osa Peninsula of Costa Rica: the Lapa Rios case” โดยเป็นการศึกษาบริบทของผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อมของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ใน Osa Peninsula ของคอสตาริกา: กรณีศึกษา Lapa Rios ผลการศึกษาพบว่า Lapa Rios มีการเห็นถึงประโยชน์สำหรับชุมชนในท้องถิ่นเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการพัฒนาอย่างยั่งยืนของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตั้งแต่เริ่มต้น โดย Lapa Rios เป็นตัวอย่างของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ประสบความสำเร็จเมื่อเปรียบเทียบกับผู้จัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในสภาพสังคมและสภาพแวดล้อมที่คล้ายคลึงกัน

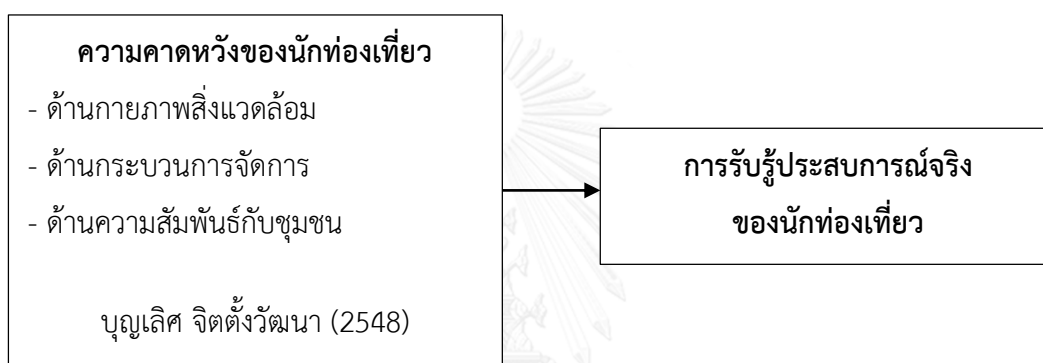
ฟิโอเรลโลและโบว์ (Fiorello and Bo, 2012) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “Community-based ecotourism to meet the new tourist’s expectations: an exploratory study” โดยเป็นการศึกษาบริบทของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชนเพื่อตอบสนองความคาดหวังของนักท่องเที่ยวแบบใหม่ โดยเป็นการศึกษาเชิงสำรวจ ซึ่งการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นถึงการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนในการให้บริการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยการวิเคราะห์ห่อภิมาณ จากกรณีศึกษา 6 กรณี ซึ่งผลการวิจัยพบว่า 5 ใน 6 กรณีที่ศึกษาแสดงให้เห็นว่าระบบจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชนได้รับการออกแบบให้มีการท่องเที่ยวแบบความยั่งยืนและต่อเนื่อง ซึ่งตอบสนองต่อความคาดหวังของนักท่องเที่ยวแบบใหม่ในการจดจำวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิตที่ยั่งยืนของคนในชุมชน

โพสติก้า (Postica, 2014) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “Current Development Level of Ecotourism and Eco-Touristic Products in Moldova” โดยเป็นการศึกษาบริบทของระดับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในมอลโดวา ผลการศึกษาพบว่า ระดับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในมอลโดวาเป็นที่รู้จักน้อย เนื่องจากมอลโดวาเป็นประเทศที่เพิ่งจะเริ่มต้นในการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในมอลโดวาจำเป็นต้องมีพัฒนาและการวางแผนในหลายๆ ด้าน ผู้วิจัยจึงให้ความเห็นในด้านยุทธศาสตร์การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในมอลโดวาว่าควรมีการกำหนดพื้นที่ของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่ามีพื้นที่ใดบ้าง การสร้างผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวในตลาดระดับชาติและนานาชาติ และการเพิ่มการไหลเวียนของการท่องเที่ยวด้วยการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

จากการศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเรื่อง ความคาดหวังและการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์นั้น ควรมีการจัดการภายใต้ขีดจำกัดความสามารถของธรรมชาติ ประเพณีและวัฒนธรรม ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ และต้องตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน อีกทั้งควรเป็นการท่องเที่ยวที่สนับสนุนและส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมกับชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว เพื่อเป็นการสร้างจิตสำนึกที่ดีต่อแหล่งท่องเที่ยว และเป็นการสืบทอดการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของแหล่งท่องเที่ยวต่อไป ในส่วนของความคาดหวังและการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยว นั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวควรจะเข้ามามีส่วนร่วมในการปรับปรุงและพัฒนาการให้บริการการท่องเที่ยวในด้านต่างๆ เพื่อเป็นการลดช่องว่างระหว่างความคาดหวังและการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวเมื่อเดินทางไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ไม่ว่าจะ

เป็นการประชาสัมพันธ์หรือให้ข้อมูลในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ผ่านสื่อต่างๆ และเพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจและความพึงพอใจที่ดี และทำให้เกิดการบอกต่อไปยังบุคคลที่รู้จัก เช่น คนในครอบครัว เพื่อน หน่วยงาน เป็นต้น ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำยังแหล่งท่องเที่ยวที่นั่นอีกครั้ง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3 การดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องความคาดหวังและการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ เพื่อศึกษาความคาดหวังและการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ของหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช และเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังและการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้าน คีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยกำหนดแนวทางการศึกษาโดยใช้วิจัยเชิงสำรวจ (Survey Method) และใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยทั้งเพศชายและเพศหญิงที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราช เนื่องจากหมู่บ้านคีรีวงไม่มีการบันทึกสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวภายในหมู่บ้าน จึงไม่สามารถนำจำนวนของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวภายในหมู่บ้านคีรีวงมาคำนวณได้ จึงใช้จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังจังหวัดนครศรีธรรมราช มาคำนวณแทน ซึ่งมีจำนวน 3,357,376 คน (กรมการท่องเที่ยว, 2558)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยทั้งเพศชายและเพศหญิง ที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป ที่เข้ามาท่องเที่ยวในหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยได้ทำการกำหนดขนาดของการวิจัยครั้งนี้ ด้วยการใช้สูตรในการคำนวณ เนื่องด้วยทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน (Finite Population) ตามวิธีของทาโร่ ยามาเน (Yamane, 1973) โดยมีระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ที่ร้อยละ 5 หรือระดับความเชื่อมั่นที่ ร้อยละ 95

สูตร

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

เมื่อ	n	=	จำนวนคน
	N	=	ขนาดประชากร
	e	=	ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง

เมื่อแทนค่าในสูตรข้างต้น ด้วยขนาดประชากร 3,357,376 คน ขนาดที่ได้จากการคำนวณเท่ากับ

$$n = \frac{3,357,376}{1 + 3,357,376(0.05)^2}$$

$$n = 399.95$$

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรการหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้เท่ากับ 400 ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้เท่ากับ 400 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience sampling) โดยเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวชาวไทย ทั้งเพศชายและเพศหญิงที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่ที่ประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บริเวณหมู่บ้านคีรีวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช แต่ไม่ใช่กลุ่มนักวิชาการที่มีจุดประสงค์มาเพื่อศึกษาดูงานเป็นหมู่คณะ โดยเจาะจงพื้นที่เก็บแบบสอบถาม คือ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวหมู่บ้านคีรีวง อุทยานแห่งชาติเขาลง พื้นที่กิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มองค์กรชุมชน และศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของหมู่บ้านคีรีวง โดยเมื่อทำการเก็บแบบสอบถามเสร็จแล้วผู้วิจัยจะทำการแบ่งกลุ่มตามช่วงอายุที่ผู้วิจัยได้กำหนด โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกที่อายุ 20 ปีเป็นต้นไป

คุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่าง

1. นักท่องเที่ยวเพศชายและเพศหญิง ที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป ที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในหมู่บ้านคีรี ฦ อุทยานแห่งชาติเขาลง ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวหมู่บ้านคีรีวง พื้นที่กิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มองค์กรชุมชน และศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของหมู่บ้าน
2. ผู้ที่สมัครใจและพร้อมให้ความร่วมมือในการวิจัย
3. ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยสามารถอ่านออก เขียนได้ และหากผู้ที่ไม่สะดวกอ่านแบบสอบถามเอง ผู้วิจัยขออนุญาตอ่านคำถามคำตอบให้ฟัง หากผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยยินดีให้ข้อมูล
4. ชาวบ้านที่อาศัยในหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช
5. เจ้าหน้าที่ที่ทำงานในอุทยานแห่งชาติเขาลง
6. กลุ่มนักวิชาการที่มีจุดประสงค์เพื่อมาศึกษาดูงานเป็นหมู่คณะ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้มีรูปแบบงานวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) เรื่องความสัมพันธ์ของการรับรู้ของนักท่องเที่ยวด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ระหว่างก่อนและหลังการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักท่องเที่ยวในหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ข้อคำถามแบบมาตราส่วน (Rating Scale) และแบบปลายเปิด (Open-ended Questions) ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่

1. เพศ
2. อายุ
3. ระดับการศึกษาสูงสุด
4. อาชีพ
5. รายได้ต่อเดือน

โดยให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงข้อเดียว และเป็นลักษณะคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวในหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่

1. จำนวนครั้งที่เดินทางมาท่องเที่ยว
2. ยานพาหนะในการเดินทางมาท่องเที่ยว
3. ระยะเวลาในการใช้พักในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว
4. บุคคลที่ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยวด้วย
5. การรับข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวผ่านช่องทางใด
6. การแนะนำบอกต่อให้ผู้อื่นมาท่องเที่ยวที่นี่หรือไม่

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคาดหวังและการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านกายภาพสิ่งแวดล้อม
2. ด้านกระบวนการจัดการ
3. ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

มีลักษณะแบบสอบถามปลายปิด เป็นการวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 10 ข้อ โดยใช้เกณฑ์การประเมินค่าเฉลี่ย (Likert Scale) โดยกำหนดค่าคะแนนที่ใช้สำหรับการประเมิน ดังนี้

ลักษณะเกณฑ์การให้คะแนนระดับความคาดหวัง 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	ระดับความคาดหวังมากที่สุด
4	หมายถึง	ระดับความคาดหวังมาก
3	หมายถึง	ระดับความคาดหวังปานกลาง
2	หมายถึง	ระดับความคาดหวังน้อย
1	หมายถึง	ระดับความคาดหวังน้อยที่สุด

ลักษณะเกณฑ์การให้คะแนนระดับการรับรู้ 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	ระดับของการรับรู้มากที่สุด
4	หมายถึง	ระดับของการรับรู้มาก
3	หมายถึง	ระดับของการรับรู้ปานกลาง
2	หมายถึง	ระดับของการรับรู้เล็กน้อย
1	หมายถึง	ระดับของการรับรู้ที่น้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของหมู่บ้านศิรีวงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended questions) ให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นของตนเองได้โดยอิสระ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มีวิธีการสร้างเครื่องมือ และหาคุณภาพเครื่องมือดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย
2. สร้างกรอบแนวคิดเกี่ยวกับความคาดหวังและการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านศิรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมืองานวิจัย
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอคำแนะนำ แล้วทำการแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ
4. การหาคุณภาพเครื่องมือ โดยนำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม

กับวัตถุประสงค์ แล้วนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) โดยค่าที่ได้ต้องใกล้เคียง 1 มากที่สุด ถือว่าข้อคำถามนั้นตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.87

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองก่อนนำไปใช้จริง (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักท่องเที่ยวในพื้นที่บางกระเจ้า จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัค (Cronbach's alpha coefficient) โดยกำหนดระดับค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา 0.7 ขึ้นไป เพราะถือว่าค่าที่ได้เพียงพอและเป็นที่ยอมรับทางสถิติ (ยุทธ ไกยวรรณ และกุสุมา ผลาพรม, 2553) โดยแบบสอบถามที่ใช้วัดมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัค เท่ากับ 0.84

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ได้รับการปรับปรุงและทดสอบเรียบร้อยแล้วกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวเพศชายและเพศหญิงที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 400 คน โดยการใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience sampling) โดยใช้เวลาในการเก็บแบบสอบถามเป็นระยะเวลา 2 เดือน คือ ตั้งแต่วันที่ 20 มีนาคม พ.ศ. 2560 ถึง วันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2560 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลในวันจันทร์-วันศุกร์ จำนวน 25 ชุด และวันเสาร์-วันอาทิตย์ จำนวน 25 ชุด รวมสัปดาห์ละ 50 ชุด ใช้เวลาในการตอบแบบสอบถามประมาณ 10-15 นาที เป็นการตอบแบบสอบถามเพียงครั้งเดียว ผู้วิจัยจะรับแบบสอบถามกลับทันทีที่กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้งหมดที่ทำการเก็บรวบรวมจากแบบสอบถามนักท่องเที่ยวเพศชายและเพศหญิง ที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่วิจัยมาตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วน ลงรหัสข้อมูล แล้วนำมาประมวลผลวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม และข้อมูลพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic Analysis) โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

2. วิเคราะห์ข้อมูลระดับความคาดหวังและการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic Analysis) โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากนั้นนำคะแนนเฉลี่ยที่ได้มาแปลความหมายโดยเทียบกับเกณฑ์ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง โดยกำหนดคะแนนแต่ละลำดับดังนี้

ลักษณะเกณฑ์การให้คะแนนระดับความคาดหวัง 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	ระดับความคาดหวังมากที่สุด
4	หมายถึง	ระดับความคาดหวังมาก
3	หมายถึง	ระดับความคาดหวังปานกลาง
2	หมายถึง	ระดับความคาดหวังน้อย
1	หมายถึง	ระดับความคาดหวังน้อยที่สุด

ระดับการให้คะแนนเฉลี่ยในแต่ละระดับใช้สูตรการคำนวณช่วงกว้างของอันตรภาคชั้นดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2538)

$$\begin{aligned} \text{จากสูตร} \quad \text{อันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{ข้อมูลที่มีค่าสูงสุด} - \text{ข้อมูลที่มีค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5-1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

ซึ่งค่าเฉลี่ยความสำคัญของความคาดหวังของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช แสดงได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ยที่วัดได้ 1.00 – 1.80 หมายถึง ระดับความคาดหวังอยู่ใน ระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ยที่วัดได้ 1.81 – 2.60 หมายถึง ระดับความคาดหวังอยู่ใน ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยที่วัดได้ 2.61 – 3.40 หมายถึง ระดับความคาดหวังอยู่ใน ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยที่วัดได้ 3.41 – 4.20 หมายถึง ระดับความคาดหวังอยู่ใน ระดับมาก

ค่าเฉลี่ยที่วัดได้ 4.21 – 5.00 หมายถึง ระดับความคาดหวังอยู่ใน ระดับมากที่สุด

ลักษณะเกณฑ์การให้คะแนนระดับการรับรู้ 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	ระดับของการรับรู้มากที่สุด
4	หมายถึง	ระดับของการรับรู้มาก
3	หมายถึง	ระดับของการรับรู้ปานกลาง
2	หมายถึง	ระดับของการรับรู้เล็กน้อย
1	หมายถึง	ระดับของการรับรู้ที่น้อยที่สุด

ระดับการให้คะแนนเฉลี่ยในแต่ละระดับใช้สูตรการคำนวณช่วงกว้างของอันตรภาคชั้นดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2538)

$$\begin{aligned} \text{จากสูตร} \quad \text{อันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{ข้อมูลที่มีค่าสูงสุด} - \text{ข้อมูลที่มีค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5-1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

ซึ่งค่าเฉลี่ยความสำคัญของการรับรู้ของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับประสบการณ์จริงในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช แสดงได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ยที่วัดได้ 1.00 – 1.80 หมายถึง การรับรู้อยู่ใน ระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ยที่วัดได้ 1.81 – 2.60 หมายถึง การรับรู้อยู่ใน ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยที่วัดได้ 2.61 – 3.40 หมายถึง การรับรู้อยู่ใน ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยที่วัดได้ 3.41 – 4.20 หมายถึง การรับรู้อยู่ใน ระดับมาก

ค่าเฉลี่ยที่วัดได้ 4.21 – 5.00 หมายถึง การรับรู้อยู่ใน ระดับมากที่สุด

3. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังและการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic Analysis) หาค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation coefficient) โดยกำหนดระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ $-1 < r < 1$ หรือ คือ r มีค่าตั้งแต่ -1 ถึง 1 โดยค่า r สามารถแปลความหมายได้ดังนี้ (อัศวิน แสงพิกุล, 2556)

กรณีค่า r เป็นบวก แสดงว่าตัวแปร 2 ตัวนั้นมีความสัมพันธ์กันทางบวก

กรณีค่า r เป็นลบ แสดงว่าตัวแปร 2 ตัวนั้นมีความสัมพันธ์กันทางลบ หรือตรงกันข้าม

กรณีค่า r เป็นศูนย์ แสดงว่าตัวแปร 2 ตัวนั้นไม่มีความสัมพันธ์กัน

โดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยทั่วไปอาจใช้เกณฑ์ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์ (r)	ระดับของความสัมพันธ์
0.81 - 1.00	มีความสัมพันธ์กันสูง
0.61 - 0.80	มีความสัมพันธ์กันในค่อนข้างสูง
0.41 - 0.60	มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
0.21 - 0.40	มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ
0.01 - 0.20	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

4. ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยทำการรวบรวมข้อมูล จัดกลุ่มตามเนื้อหา นำมาสรุปเป็นประเด็นสำคัญที่คล้ายกัน แล้วนำเสนอเป็นรายชื่อ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ความคาดหวังและการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ เพื่อศึกษาความคาดหวังและการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ของหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช และเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังและการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ซึ่งผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ และความหมายไว้ดังต่อไปนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{x}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
p	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
r	แทน	สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation coefficient)

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยวในหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคาดหวังและการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตอนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน ความคาดหวังมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตอนที่ 5 ผลการแจกแจงความถี่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 400 คน ผู้วิจัยได้นำข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถามมาแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) ได้ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	144	36.00
หญิง	256	64.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 256 คน คิดเป็นร้อยละ 64.00 และเป็นเพศชาย จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามช่วงอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
20 – 29 ปี	182	45.50
30 – 39 ปี	99	24.75
40 – 49 ปี	55	13.75
50 – 59 ปี	48	12.00
60 ปีขึ้นไป	16	4.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุ 20 - 29 ปี จำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 45.50 รองลงมา คือ อายุ 30 - 39 ปี จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 24.75 อายุ

40 - 49 ปี จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 13.75 อายุ 50 - 59 ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12.00 และอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด

ระดับการศึกษาสูงสุด	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	14	3.50
มัธยมศึกษา	52	13.00
ปวช./ปวส.หรือเทียบเท่า	70	17.50
ปริญญาตรี	233	58.25
สูงกว่าปริญญาตรี	31	7.75
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี จำนวน 233 คน คิดเป็นร้อยละ 58.25 รองลงมา คือ ปวช./ปวส.หรือเทียบเท่า จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 17.50 มัธยมศึกษา จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 13.00 สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 7.75 และต่ำกว่ามัธยมศึกษา จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
นิสิต/นักศึกษา	93	23.25
เกษตรกร	10	2.50
รับจ้างทั่วไป	30	7.50
ธุรกิจส่วนตัว	58	14.50
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	115	28.75
พนักงานบริษัทเอกชน	45	11.25
ค้าขาย	27	6.75
อื่นๆ	22	5.50
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 28.75 รองลงมา คือ นิสิต/นักศึกษา จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 23.25 ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 14.50 พนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 11.25 รับจ้างทั่วไป จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 7.50 ค้าขาย จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 6.75 อื่นๆ (พนักงานราชการ, แม่บ้าน, ครูเอกชน, มัคคุเทศก์ และข้าราชการบำนาญ) จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.50 และเกษตรกร จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท	121	30.25
10,001 – 20,000 บาท	107	26.75
20,001 – 30,000 บาท	73	18.25
30,001 บาทขึ้นไป	99	24.75
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 30.25 รองลงมา คือ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 26.75 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 30,001 บาทขึ้นไป จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 24.75 และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 – 30,000 บาท จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 18.25 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยวในหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยวในหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมาแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามจำนวนครั้งในการเดินทางมาท่องเที่ยวที่หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช

จำนวนครั้งในการเดินทางมาท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
ครั้งแรก	207	51.75
2-3 ครั้ง	124	31.00
4-5 ครั้ง	20	5.00
มากกว่า 5 ครั้ง	49	12.25
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวเป็นครั้งแรก จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 51.75 รองลงมา คือ เดินทางมาท่องเที่ยว 2-3 ครั้ง จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 31.00 เดินทางมาท่องเที่ยวมากกว่า 5 ครั้ง จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 12.25 และเดินทางมาท่องเที่ยว 4-5 ครั้ง จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามพาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาท่องเที่ยวที่หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช

พาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
รถยนต์ส่วนตัว	230	57.50
รถจักรยานยนต์	33	8.25
รถประจำทาง (รถสองแถว)	29	7.25
รถทัวร์	34	8.50
รถรับจ้าง (TAXI)	6	1.50
รถตู้	67	16.75
อื่นๆ	1	0.25
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวโดยรถยนต์ส่วนตัว จำนวน 230 คน คิดเป็นร้อยละ 57.50 รองลงมา คือ เดินทางมาท่องเที่ยวโดยรถตู้ จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 16.75 เดินทางมาท่องเที่ยวโดยรถทัวร์ จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 8.50 เดินทางมาท่องเที่ยวโดยรถจักรยานยนต์ จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 8.25 เดินทางมาท่องเที่ยวโดยรถประจำทาง (รถสองแถว) จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 7.25 เดินทางมาท่องเที่ยวโดยรถรับจ้าง (TAXI) จำนวน 6 คิดเป็นร้อยละ 1.50 และเดินทางมาท่องเที่ยวโดยอื่นๆ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.25 ตามลำดับ

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเวลาพักในพื้นที่หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช

จำนวนวันที่ใช้เวลาในการพักในพื้นที่	จำนวน	ร้อยละ
เข้าไป-เย็นกลับ	141	35.25
1 วัน	169	42.25
2 วัน	76	19.00
3 วันขึ้นไป	14	3.50
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้เวลาในการพักในพื้นที่หมู่บ้านคีรีวง 1 วัน จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 42.25 รองลงมา คือ ท่องเที่ยวแบบเช้าไป-เย็นกลับ จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 35.25 ใช้เวลาในการพักในพื้นที่หมู่บ้านคีรีวง 2 วัน จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 19.00 และใช้เวลาในการพักในพื้นที่หมู่บ้านคีรีวง 3 วันขึ้นไป จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกการเดินทางมาท่องเที่ยวในหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราชในครั้งนี้อย่างไร

บุคคลที่เดินทางมาท่องเที่ยวด้วย	จำนวน	ร้อยละ
เดินทางมาคนเดียว	7	1.75
มากับครอบครัว	173	43.25
มากับเพื่อน	135	33.75
มากับหน่วยงาน	76	19.00
อื่นๆ	9	2.25
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวเกี่ยวกับครอบครัว จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 43.25 รองลงมา คือ เดินทางมาท่องเที่ยวเกี่ยวกับเพื่อน จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 33.75 เดินทางมาท่องเที่ยวเกี่ยวกับหน่วยงาน จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 19.00 เดินทางมาท่องเที่ยวเกี่ยวกับบุคคลอื่นๆ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.25 และเดินทางมาท่องเที่ยวคนเดียว จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.75 ตามลำดับ

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการได้รับข้อมูลการท่องเที่ยวของหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผ่านช่องทางใด (สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

การได้รับข้อมูลการท่องเที่ยวของหมู่บ้านคีรีวง	จำนวน	ร้อยละ
โทรทัศน์	81	10.16
นิตยสารท่องเที่ยว	37	4.64
หนังสือพิมพ์	10	1.26
วิทยุ	2	0.25
เฟซบุ๊ก	219	27.48
ยูทูบ	37	4.64
เพื่อน คนรู้จัก	241	30.24
เว็บไซต์หมู่บ้านคีรีวง	83	10.41
เว็บไซต์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	85	10.67
อื่นๆ	2	0.25
รวม	797	100.00

จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลการท่องเที่ยวของหมู่บ้านคีรีวงผ่านเพื่อน คนรู้จัก จำนวน 241 คน คิดเป็นร้อยละ 30.24 รองลงมา คือ เฟซบุ๊ก จำนวน 219 คน คิดเป็นร้อยละ 27.48 เว็บไซต์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 10.67 เว็บไซต์หมู่บ้านคีรีวง จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 10.41 โทรทัศน์ จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 10.16 นิตยสารท่องเที่ยว จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 4.64 ยูทูบ จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 4.64 หนังสือพิมพ์ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 1.26 วิทยุ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.25 และอื่นๆ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.25 ตามลำดับ

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการแนะนำให้ผู้อื่นเดินทางมาท่องเที่ยวในหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช หรือไม่

การแนะนำให้ผู้อื่นเดินทางมาท่องเที่ยวในหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช	จำนวน	ร้อยละ
แนะนำ	391	97.75
ไม่แนะนำ	2	0.50
ไม่แน่ใจ	7	1.75
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 11 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่แนะนำให้ผู้อื่นเดินทางมาท่องเที่ยวในหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 391 คน คิดเป็นร้อยละ 97.75 รองลงมาคือ ไม่แน่ใจในการแนะนำให้ผู้อื่นเดินทางมาท่องเที่ยวในหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.75 และ ไม่แนะนำให้ผู้อื่นเดินทางมาท่องเที่ยวในหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.50 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคาดหวังและการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลการวิเคราะห์ความคาดหวังและการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านกายภาพสิ่งแวดล้อม ด้านกระบวนการจัดการ และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน โดยผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคาดหวังของนักท่องเที่ยวมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยว มาคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงดังตารางดังนี้

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคาดหวังของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวม

ความคาดหวังของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคาดหวัง
ถ่ายภาพสิ่งแวดล้อม	4.09	0.63	มาก
ด้านกระบวนการจัดการ	4.06	0.63	มาก
ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน	4.15	0.65	มาก
รวม	4.10	0.58	มาก

จากตารางที่ 12 แสดงให้เห็นว่า ความคาดหวังของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.10$, S.D. = 0.58) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีระดับความคาดหวังของนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับมากทุกด้าน ประกอบด้วย ถ่ายภาพสิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 4.09$, S.D. = 0.63) ด้านกระบวนการจัดการ ($\bar{x} = 4.06$, S.D. = 0.63) และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ($\bar{x} = 4.15$, S.D. = 0.65)

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคาดหวังของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านกายภาพสิ่งแวดล้อม

ด้านกายภาพสิ่งแวดล้อม	$\bar{x}$	S.D.	ระดับของความคาดหวัง
1. แหล่งท่องเที่ยวมีทัศนียภาพที่สวยงามและมีแหล่งธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ เช่น อุทยานแห่งชาติเขาหลวง	4.20	0.74	มาก
2. แหล่งท่องเที่ยวมีกิจกรรมที่สอดคล้องกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ เช่น กิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มองค์กรชุมชน	4.03	0.78	มาก
3. แหล่งท่องเที่ยวมีวิถีชีวิตชุมชน ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีความเป็นเอกลักษณ์ เช่น การทำเกษตรผสมผสาน	4.04	0.72	มาก
รวม	4.09	0.63	มาก

จากตารางที่ 13 แสดงให้เห็นว่า ความคาดหวังของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านกายภาพสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.09$, S.D. = 0.63) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีระดับความคาดหวังของนักท่องเที่ยวในด้านกายภาพสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมากทุกข้อ ประกอบด้วย แหล่งท่องเที่ยวที่มีทัศนียภาพที่สวยงามและมีแหล่งธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ เช่น อุทยานแห่งชาติเขาหลวง ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = 0.74) แหล่งท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมที่สอดคล้องกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ เช่น กิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มองค์กรชุมชน ($\bar{x} = 4.03$, S.D. = 0.78) และแหล่งท่องเที่ยววิถีชีวิตชุมชน ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีความเป็นเอกลักษณ์ เช่น การทำเกษตรผสมผสาน ($\bar{x} = 4.04$, S.D. = 0.72)

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคาดหวังของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านกระบวนการจัดการ

ด้านกระบวนการจัดการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับของความคาดหวัง
1. แหล่งท่องเที่ยวมีนโยบายและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เหมาะสม เช่น การประชาสัมพันธ์ การรณรงค์สร้างจิตสำนึกอนุรักษ์ ข้อห้ามต่างๆ	4.05	0.81	มาก
2. แหล่งท่องเที่ยวมีสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภคที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เช่น จักรยาน ถังขยะ ห้องน้ำ	4.01	0.80	มาก
3. แหล่งท่องเที่ยวมีการสร้างและส่งเสริมจิตสำนึกจากคนรุ่นเดิมไปยังคนรุ่นใหม่	4.02	0.80	มาก
4. แหล่งท่องเที่ยวสร้างรายได้ที่หมุนเวียนให้กับชุมชนท้องถิ่น	4.18	0.72	มาก
รวม	4.06	0.63	มาก

จากตารางที่ 14 แสดงให้เห็นว่า ความคาดหวังของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านกระบวนการจัดการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.06$, S.D. = 0.63) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีระดับความคาดหวังของนักท่องเที่ยวในด้านการจัดการอยู่ในระดับมากทุกข้อ ประกอบด้วย แหล่งท่องเที่ยวมีนโยบายและการจัดการการ

ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เหมาะสม เช่น การประชาสัมพันธ์ การรณรงค์สร้างจิตสำนึกอนุรักษ์ ข้อห้ามต่างๆ ($\bar{x} = 4.05$, S.D. = 0.81) แหล่งท่องเที่ยวมีสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภคที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เช่น จักรยาน ถังขยะ ห้องน้ำ ($\bar{x} = 4.01$, S.D. = 0.80) แหล่งท่องเที่ยวมีการสร้างและส่งเสริมจิตสำนึกจากคนรุ่นเดิมไปยังคนรุ่นใหม่ ($\bar{x} = 4.02$, S.D. = 0.80) และแหล่งท่องเที่ยวสร้างรายได้ที่หมุนเวียนให้กับชุมชนท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.18$, S.D. = 0.72)

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคาดหวังของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับของความคาดหวัง
1. ชุมชนมีจิตสำนึกในการร่วมรักษาแหล่งท่องเที่ยวในเชิงอนุรักษ์	4.16	0.75	มาก
2. ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว	4.13	0.74	มาก
3. นักท่องเที่ยวสามารถที่จะเรียนรู้และมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชนได้อย่างใกล้ชิด	4.18	0.74	มาก
รวม	4.15	0.66	มาก

จากตารางที่ 15 แสดงให้เห็นว่า ความคาดหวังของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.15$, S.D. = 0.66) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีระดับความคาดหวังของนักท่องเที่ยวในด้านความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ในระดับมากทุกข้อ ประกอบด้วย ชุมชนมีจิตสำนึกในการร่วมรักษาแหล่งท่องเที่ยวในเชิงอนุรักษ์ ($\bar{x} = 4.16$, S.D. = 0.75) ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.74) และนักท่องเที่ยวสามารถที่จะเรียนรู้และมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชนได้อย่างใกล้ชิด ($\bar{x} = 4.18$, S.D. = 0.74)

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยว
ในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวม

การรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยว ในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง	$\bar{x}$	S.D.	ระดับของการรับรู้ ประสบการณ์จริง
ถ่ายภาพสิ่งแวดล้อม	4.24	0.68	มากที่สุด
ด้านกระบวนการจัดการ	4.27	0.63	มากที่สุด
ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน	4.35	0.65	มากที่สุด
รวม	4.29	0.58	มากที่สุด

จากตารางที่ 16 แสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวมีการรับรู้ประสบการณ์จริงในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.29$, S.D. = 0.58) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีระดับการรับรู้ประสบการณ์จริงในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ประกอบด้วย ถ่ายภาพสิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 4.24$, S.D. = 0.68) ด้านกระบวนการจัดการ ($\bar{x} = 4.27$, S.D. = 0.63) และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ($\bar{x} = 4.35$, S.D. = 0.65)

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยว
ในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านถ่ายภาพสิ่งแวดล้อม

ด้านถ่ายภาพสิ่งแวดล้อม	$\bar{x}$	S.D.	ระดับของการรับรู้ ประสบการณ์จริง
1. แหล่งท่องเที่ยวมีทัศนียภาพที่สวยงามและมีแหล่งธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ เช่น อุทยานแห่งชาติเขาหลวง	4.38	0.73	มากที่สุด
2. แหล่งท่องเที่ยวมีกิจกรรมที่สอดคล้องกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ เช่น กิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มองค์กรชุมชน	4.15	0.85	มาก

ด้านกายภาพสิ่งแวดล้อม (ต่อ)	$\bar{x}$	S.D.	ระดับของการรับรู้ ประสบการณ์จริง
3. แหล่งท่องเที่ยววิถีชีวิตชุมชน ประเพณีและ วัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีความเป็นเอกลักษณ์ เช่น การทำ เกษตรผสมผสาน	4.19	0.82	มาก
รวม	4.24	0.68	มากที่สุด

จากตารางที่ 17 แสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวมีการรับรู้ประสบการณ์จริงในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านกายภาพสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.24$, S.D. = 0.68) และเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่าแหล่งท่องเที่ยวมีทัศนียภาพที่สวยงาม และมีแหล่งธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ เช่น อุทยานแห่งชาติเขาหลวง ($\bar{x} = 4.38$, S.D. = 0.73) มีระดับการรับรู้ประสบการณ์จริงในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับมากที่สุด แหล่งท่องเที่ยวมีกิจกรรมที่สอดคล้องกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ เช่น กิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มองค์กรชุมชน ($\bar{x} = 4.15$, S.D. = 0.85) และแหล่งท่องเที่ยววิถีชีวิตชุมชน ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีความเป็นเอกลักษณ์ เช่น การทำเกษตรผสมผสาน ($\bar{x} = 4.19$, S.D. = 0.82) มีระดับการรับรู้ประสบการณ์จริงในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยว ในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านกระบวนการจัดการ

ด้านกระบวนการจัดการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับของการรับรู้ ประสบการณ์จริง
1. แหล่งท่องเที่ยวมีนโยบายและการจัดการการ ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เหมาะสม เช่น การ ประชาสัมพันธ์ การรณรงค์สร้างจิตสำนึกอนุรักษ์ ข้อ ห้ามต่างๆ	4.17	0.84	มาก
2. แหล่งท่องเที่ยวมีสิ่งอำนวยความสะดวกและ สาธารณูปโภคที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์ เช่น จักรยาน ถังขยะ ห้องน้ำ	4.24	0.82	มากที่สุด

ด้านกระบวนการจัดการ (ต่อ)	$\bar{x}$	S.D.	ระดับของการรับรู้ ประสบการณ์จริง
3. แหล่งท่องเที่ยวมีการสร้างและส่งเสริมจิตสำนึก จากคนรุ่นเดิมไปยังคนรุ่นใหม่	4.18	0.76	มาก
4. แหล่งท่องเที่ยวสร้างรายได้ที่หมุนเวียนให้กับ ชุมชนท้องถิ่น	4.48	0.68	มากที่สุด
รวม	4.27	0.63	มากที่สุด

จากตารางที่ 18 แสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวมีการรับรู้ประสบการณ์จริงในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านกระบวนการจัดการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.27$, S.D. = 0.63) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า แหล่งท่องเที่ยวมีสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภคที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เช่น จักรยาน ถังขยะ ห้องน้ำ ($\bar{x} = 4.24$, S.D. = 0.82) และแหล่งท่องเที่ยวสร้างรายได้ที่หมุนเวียนให้กับชุมชนท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.48$, S.D. = 0.68) มีระดับการรับรู้ประสบการณ์จริงในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในด้านกระบวนการจัดการอยู่ในระดับมากที่สุด แหล่งท่องเที่ยวมีนโยบายและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เหมาะสม เช่น การประชาสัมพันธ์ การรณรงค์สร้างจิตสำนึกอนุรักษ์ ข้อห้ามต่างๆ ($\bar{x} = 4.17$, S.D. = 0.84) แหล่งท่องเที่ยวมีการสร้างและส่งเสริมจิตสำนึกจากคนรุ่นเดิมไปยังคนรุ่นใหม่ ($\bar{x} = 4.18$, S.D. = 0.76) มีระดับการรับรู้ประสบการณ์จริงในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในด้านกระบวนการจัดการอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยว
ในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับของการรับรู้ ประสบการณ์จริง
1. ชุมชนมีจิตสำนึกในการร่วมรักษาแหล่งท่องเที่ยวใน เชิงอนุรักษ์	4.33	0.72	มากที่สุด
2. ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว	4.32	0.77	มากที่สุด
3. นักท่องเที่ยวสามารถที่จะเรียนรู้และมีปฏิสัมพันธ์ กับชุมชนได้อย่างใกล้ชิด	4.40	0.77	มากที่สุด
รวม	4.35	0.65	มากที่สุด

จากตารางที่ 19 แสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวมีการรับรู้ประสบการณ์จริงในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.35$, S.D. = 0.65) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีระดับการรับรู้ประสบการณ์จริงในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในด้านความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ประกอบด้วย ชุมชนมีจิตสำนึกในการร่วมรักษาแหล่งท่องเที่ยวในเชิงอนุรักษ์ ($\bar{x} = 4.33$, S.D. = 0.72) ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว ($\bar{x} = 4.32$, S.D. = 0.77) และนักท่องเที่ยวสามารถที่จะเรียนรู้และมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชนได้อย่างใกล้ชิด ($\bar{x} = 4.40$, S.D. = 0.77)

ตอนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน ความคาดหวังมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช

แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน วิเคราะห์ความคาดหวังมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้วิธีวิเคราะห์สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation coefficient)

ตารางที่ 20 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังของนักท่องเที่ยวกับการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวม

ความคาดหวังของนักท่องเที่ยว	การรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยว		
	r	p	ระดับความสัมพันธ์
ถ่ายภาพสิ่งแวดล้อม	0.376	0.000*	ค่อนข้างต่ำ
ด้านกระบวนการจัดการ	0.440	0.000*	ปานกลาง
ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน	0.345	0.000*	ค่อนข้างต่ำ
รวม	0.430	0.000*	ปานกลาง

* $p \leq 0.05$

จากตารางที่ 20 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังของนักท่องเที่ยวกับการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้การทดสอบค่าทางสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson

Product Moment Correlation Coefficient) ความคาดหวังของนักท่องเที่ยวสัมพันธ์กับการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านกระบวนการจัดการ มีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันกับการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราชในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านกายภาพสิ่งแวดล้อม และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน มีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันกับการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราชในระดับค่อนข้างต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังของนักท่องเที่ยวกับการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันโดยมีระดับนัยสำคัญที่ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 21 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังของนักท่องเที่ยวกับการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านกายภาพสิ่งแวดล้อม

ความคาดหวังของนักท่องเที่ยว ด้านกายภาพสิ่งแวดล้อม	การรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยว		
	r	p	ระดับ ความสัมพันธ์
1. แหล่งท่องเที่ยวมีทัศนียภาพที่สวยงามและมีแหล่งธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ เช่น อุทยานแห่งชาติเขาหลวง	0.289	0.000*	ค่อนข้างต่ำ
2. แหล่งท่องเที่ยวมีกิจกรรมที่สอดคล้องกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ เช่น กิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มองค์กรชุมชน	0.287	0.000*	ค่อนข้างต่ำ
3. แหล่งท่องเที่ยวมีวิถีชีวิตชุมชน ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีความเป็นเอกลักษณ์ เช่น การทำเกษตรผสมผสาน	0.384	0.000*	ค่อนข้างต่ำ
รวม	0.376	0.000*	ค่อนข้างต่ำ

* $p \leq 0.05$

จากตารางที่ 21 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังของนักท่องเที่ยวกับการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านกายภาพสิ่งแวดล้อม โดยใช้การทดสอบค่าทางสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ความคาดหวังของนักท่องเที่ยวสัมพันธ์กับการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านกายภาพสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า แหล่งท่องเที่ยวที่มีทัศนียภาพที่สวยงามและมีแหล่งธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ เช่น อุทยานแห่งชาติเขาหลวง แหล่งท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมที่สอดคล้องกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ เช่น กิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มองค์กรชุมชน และแหล่งท่องเที่ยวที่มีวิถีชีวิตชุมชน ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีความเป็นเอกลักษณ์ เช่น การทำเกษตรผสมผสาน มีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันกับการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราชในระดับค่อนข้างต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังของนักท่องเที่ยวกับการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านกายภาพสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กันโดยมีระดับนัยสำคัญที่ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 22 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังของนักท่องเที่ยวกับการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านกระบวนการจัดการ

ความคาดหวังของนักท่องเที่ยว ด้านกระบวนการจัดการ	การรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยว		
	r	p	ระดับ ความสัมพันธ์
1. แหล่งท่องเที่ยวมีนโยบายและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เหมาะสม เช่น การประชาสัมพันธ์ การรณรงค์สร้างจิตสำนึกอนุรักษ์ ข้อห้ามต่างๆ	0.431	0.000*	ปานกลาง
2. แหล่งท่องเที่ยวมีสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภคที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เช่น จักรยาน ถังขยะ ห้องน้ำ	0.348	0.000*	ค่อนข้างต่ำ

ความคาดหวังของนักท่องเที่ยว ด้านกระบวนการจัดการ (ต่อ)	การรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยว		
	r	p	ระดับ ความสัมพันธ์
3. แหล่งท่องเที่ยวมีการสร้างและส่งเสริม จิตสำนึกจากคนรุ่นเดิมไปยังคนรุ่นใหม่	0.307	0.000*	ค่อนข้างต่ำ
4. แหล่งท่องเที่ยวสร้างรายได้ที่หมุนเวียน ให้กับชุมชนท้องถิ่น	0.339	0.000*	ค่อนข้างต่ำ
รวม	0.440	0.000*	ปานกลาง

* $p \leq 0.05$

จากตารางที่ 22 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังของนักท่องเที่ยวกับการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านกระบวนการจัดการ โดยใช้การทดสอบค่าทางสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ความคาดหวังของนักท่องเที่ยวสัมพันธ์กับการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านกระบวนการจัดการ มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า แหล่งท่องเที่ยวมีทัศนียภาพที่สวยงามและมีแหล่งธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ เช่น แหล่งท่องเที่ยวมีนโยบายและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เหมาะสม เช่น การประชาสัมพันธ์ การรณรงค์สร้างจิตสำนึกอนุรักษ์ ข้อห้ามต่างๆ มีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันกับการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราชในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แหล่งท่องเที่ยวมีสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภคที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เช่น จักรยาน ถังขยะ ห้องน้ำ แหล่งท่องเที่ยวมีการสร้างและส่งเสริมจิตสำนึกจากคนรุ่นเดิมไปยังคนรุ่นใหม่ และแหล่งท่องเที่ยวสร้างรายได้ที่หมุนเวียนให้กับชุมชนท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันกับการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราชในระดับค่อนข้างต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังของนักท่องเที่ยวกับการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านกระบวนการจัดการ มีความสัมพันธ์กันโดยมีระดับนัยสำคัญที่ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 23 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังของนักท่องเที่ยวกับการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

ความคาดหวังของนักท่องเที่ยว ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน	การรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยว		
	r	p	ระดับ ความสัมพันธ์
1. ชุมชนมีจิตสำนึกในการร่วมรักษาแหล่งท่องเที่ยวในเชิงอนุรักษ์	0.312	0.000*	ค่อนข้างต่ำ
2. ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว	0.272	0.000*	ค่อนข้างต่ำ
3. นักท่องเที่ยวสามารถที่จะเรียนรู้และมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชนได้อย่างใกล้ชิด	0.327	0.000*	ค่อนข้างต่ำ
รวม	0.345	0.000*	ค่อนข้างต่ำ

* $p \leq 0.05$

จากตารางที่ 23 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังของนักท่องเที่ยวกับการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน โดยใช้การทดสอบค่าทางสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ความคาดหวังของนักท่องเที่ยวสัมพันธ์กับการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ชุมชนมีจิตสำนึกในการร่วมรักษาแหล่งท่องเที่ยวในเชิงอนุรักษ์ ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวสามารถที่จะเรียนรู้และมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชนได้อย่างใกล้ชิด มีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันกับการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราชในระดับค่อนข้างต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังของนักท่องเที่ยวกับการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน มีความสัมพันธ์กันโดยมีระดับนัยสำคัญที่ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตอนที่ 5 ผลการแจกแจงความถี่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open Ended) โดยนำมาสรุปเป็นประเด็นที่คล้ายกัน และแจกแจงความถี่ ดังตารางที่ 24

ตารางที่ 24 จำนวนของผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ในอนาคต	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม (คน)
1. เนื่องจากถนนค่อยข้างแคบจึงควรมีการจัดการเกี่ยวกับการเดินทางและจุดจอดรถให้มีความเหมาะสมและปลอดภัย	13
2. ควรมีการจัดการแยกประเภทของขยะ	7
3. ควรจัดทำป้ายบอกทาง บอกสถานที่ และระยะทางให้ชัดเจนมากกว่านี้	3
4. ควรเพิ่มจุดให้บริการ (ประชาสัมพันธ์) หรือไกด์แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวในหมู่บ้านคีรีวง	3
5. อยากให้ชาวบ้านในชุมชนจัดทำบ้านพักโฮมสเตย์มากกว่านี้เพื่อที่จะได้รองรับนักท่องเที่ยว	2
6. เนื่องจากมีรถยนต์ และรถจักรยานยนต์เป็นจำนวนมากในการสัญจรในพื้นที่เป็นจำนวนมาก จึงควรจัดทำเส้นทางสำหรับปั่นจักรยานให้นักท่องเที่ยวเพื่อความปลอดภัยในการท่องเที่ยว	2
7. ควรเพิ่มห้องน้ำให้เพียงพอต่อนักท่องเที่ยวในทุกจุดที่มีให้บริการ	2
8. อยากให้เพิ่มร้านอาหารประเภทร้านอาหารอิสลาม	2

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความคาดหวังและประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวงจังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์การวิจัย คือเพื่อศึกษาความคาดหวังและการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช และเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังและการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ของหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป โดยจำนวนกลุ่มตัวอย่างใช้การคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ทราบจำนวนแน่นอน (Finite Population) ตามวิธีของทาโร่ ยามาเน (Yamane, 1973) การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวในหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคาดหวังและการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช และตอนที่ 4 ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การตรวจสอบเครื่องมือผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาและคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ได้ค่าความตรงการตรวจสอบด้วยการหาค่า IOC เท่ากับ 0.87 หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาทำการทดสอบความเที่ยง (Reliability Test) โดยทำการแจกจ่ายกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่บางกระบือ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยง โดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.84

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการแจกแบบสอบถามให้กับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยผู้วิจัยทำการแจกแบบสอบถามและจะรับแบบสอบถามกลับทันทีที่กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลวันจันทร์-วันศุกร์ จำนวน 25 ชุด และวันเสาร์-วันอาทิตย์ จำนวน 25 ชุด รวมสัปดาห์ละ 50 ชุด โดยผู้วิจัยเป็นผู้เก็บข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้งหมดที่ทำการเก็บรวบรวมจากแบบสอบถามในพื้นที่วิจัยมาตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วน ลงรหัสข้อมูล แล้วนำมาประมวลผลวิเคราะห์ข้อมูล โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการทดสอบสมมติฐาน ใช้สถิติวิธีวิเคราะห์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation coefficient) โดยกำหนดระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยผู้วิจัยสามารถสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 256 คน คิดเป็นร้อยละ 63.20 ส่วนใหญ่อายุ 20 - 29 ปี จำนวน 186 คน คิดเห็นร้อยละ 45.90 ส่วนใหญ่มีการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี จำนวน 236 คน คิดเป็นร้อยละ 58.30 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 28.40 และส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 30.90

2. ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวในหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวเป็นครั้งแรก จำนวน 209 คน คิดเป็นร้อยละ 51.60 ส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวโดยรถยนต์ส่วนตัว จำนวน 231 คน คิดเป็นร้อยละ 57.00 ส่วนใหญ่ใช้เวลาในการพักในพื้นที่หมู่บ้านคีรีวง 1 วัน จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 42.20 ส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวเกี่ยวกับครอบครัว จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 43.20 ส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลการท่องเที่ยวของหมู่บ้านคีรีวงผ่านเพื่อน คนรู้จัก จำนวน 241 คน คิดเป็นร้อยละ 27.40 และส่วนใหญ่แนะนำให้ผู้อื่นเดินทางมาท่องเที่ยวในหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 396 คน คิดเป็นร้อยละ 97.80

3. เป็นคำถามเกี่ยวกับความคาดหวังและการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช

นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราชให้ระดับของความคาดหวังก่อนมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.10$, S.D. = 0.58) ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านกายภาพ

สิ่งแวดล้อม ด้านกระบวนการจัดการ และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถจำแนกได้ดังนี้

นักท่องเที่ยวมีความคาดหวังก่อนมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านกายภาพสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.09$, S.D. = 0.63) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับความคาดหวังก่อนการมาท่องเที่ยวในระดับมากที่สุด 1 ข้อ คือ แหล่งท่องเที่ยวที่มีทัศนียภาพที่สวยงามและมีแหล่งธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ เช่น อุทยานแห่งชาติเขาหลวง และนักท่องเที่ยวมีระดับความคาดหวังก่อนการมาท่องเที่ยวในระดับมาก 2 ข้อ คือ แหล่งท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมที่สอดคล้องกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ เช่น กิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มองค์กรชุมชน และแหล่งท่องเที่ยวที่มีวิถีชีวิตชุมชน ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีความเป็นเอกลักษณ์ เช่น การทำเกษตรผสมผสาน

นักท่องเที่ยวมีความคาดหวังก่อนมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านกระบวนการจัดการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.06$, S.D. = 0.6) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับความคาดหวังก่อนการมาท่องเที่ยวในด้านการจัดการอยู่ในระดับมากทุกข้อ คือ แหล่งท่องเที่ยวมีนโยบายและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เหมาะสม เช่น การประชาสัมพันธ์ การรณรงค์สร้างจิตสำนึกอนุรักษ์ ข้อห้ามต่างๆ แหล่งท่องเที่ยวมีสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภคที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เช่น จักรยาน ถังขยะ ห้องน้ำ แหล่งท่องเที่ยวมีการสร้างและส่งเสริมจิตสำนึกจากคนรุ่นเดิมไปยังคนรุ่นใหม่ และแหล่งท่องเที่ยวสร้างรายได้ที่หมุนเวียนให้กับชุมชนท้องถิ่น

นักท่องเที่ยวมีความคาดหวังก่อนมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.15$, S.D. = 0.66) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับความคาดหวังก่อนการมาท่องเที่ยวในด้านความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ในระดับมากทุกข้อ คือ ชุมชนมีจิตสำนึกในการร่วมรักษาแหล่งท่องเที่ยวในเชิงอนุรักษ์ ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวสามารถที่จะเรียนรู้และมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชนได้อย่างใกล้ชิด

นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราชให้ระดับของการรับรู้ประสบการณ์จริงในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.29$, S.D. = 0.58) ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านกายภาพสิ่งแวดล้อม ด้านกระบวนการจัดการ และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถจำแนกได้ดังนี้

นักท่องเที่ยวมีการรับรู้ประสบการณ์จริงในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านกายภาพสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.24$, S.D. = 0.68) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับการรับรู้ประสบการณ์จริงในการท่องเที่ยวในระดับมากที่สุด 1 ข้อ คือ แหล่งท่องเที่ยวมีทัศนียภาพที่สวยงามและมีแหล่งธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ เช่น อุทยานแห่งชาติเขาหลวง และนักท่องเที่ยวมีระดับการรับรู้ประสบการณ์จริงในการท่องเที่ยวในระดับมากที่สุด 2 ข้อ คือ แหล่งท่องเที่ยวมีกิจกรรมที่สอดคล้องกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ เช่น กิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มองค์กรชุมชน และแหล่งท่องเที่ยวมีวิถีชีวิตชุมชน ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีความเป็นเอกลักษณ์ เช่น การทำเกษตรผสมผสาน

นักท่องเที่ยวมีการรับรู้ประสบการณ์จริงในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านกระบวนการจัดการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.27$, S.D. = 0.63) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับการรับรู้ประสบการณ์จริงในการท่องเที่ยวในระดับมากที่สุด 2 ข้อ คือ แหล่งท่องเที่ยวมีสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภคที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เช่น จักรยาน ถังขยะ ห้องน้ำ และแหล่งท่องเที่ยวสร้างรายได้ที่หมุนเวียนให้กับชุมชนท้องถิ่น และนักท่องเที่ยวมีระดับการรับรู้ประสบการณ์จริงในการท่องเที่ยวในระดับมากที่สุด 2 ข้อ คือ แหล่งท่องเที่ยวมีนโยบายและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เหมาะสม เช่น การประชาสัมพันธ์ การณรงค์สร้างจิตสำนึกอนุรักษ์ ข้อห้ามต่างๆ แหล่งท่องเที่ยวมีการสร้างและส่งเสริมจิตสำนึกจากคนรุ่นเดิมไปยังคนรุ่นใหม่

นักท่องเที่ยวมีการรับรู้ประสบการณ์จริงในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.35$, S.D. = 0.65) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับการรับรู้ประสบการณ์จริงในการท่องเที่ยวในด้านความสัมพันธ์กับชุมชนในระดับมากที่สุดทุกข้อ คือ ชุมชนมีจิตสำนึกในการร่วมรักษาแหล่งท่องเที่ยวในเชิงอนุรักษ์ ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวสามารถที่จะเรียนรู้และมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชนได้อย่างใกล้ชิด

4. การทดสอบสมมติฐาน ความคาดหวังมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังของนักท่องเที่ยวกับการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวม โดยใช้การทดสอบค่าทางสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านกระบวนการจัดการ มีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันกับการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในระดับปานกลาง ด้านกายภาพสิ่งแวดล้อม และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน มีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันกับการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในระดับค่อนข้างต่ำ

สรุปได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังของนักท่องเที่ยวกับการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีระดับนัยสำคัญที่ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาความคาดหวังและการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวงจังหวัดนครศรีธรรมราช มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์การวิจัย มีดังนี้

1. ความคาดหวังและการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ของหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ด้วยความคาดหวังมีส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดการสร้างภาพในใจต่อสถานที่ท่องเที่ยววนั้น ๆ (Reynolds, 1965) และนำไปสู่การสร้างมาตรฐานความคาดหวังของนักท่องเที่ยวเมื่อไปเยือนสถานที่จริง จนนำไปสู่ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวได้อีกด้วย (Qu and Ping, 1999) ความคาดหวังที่สอดคล้องกับประสบการณ์จริงเชิงบวกจึงมีความสำคัญมากเพราะจะนำไปสู่ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวได้ โดยผลวิจัยพบว่าความคาดหวังของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับมาก ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านกายภาพสิ่งแวดล้อม ด้านกระบวนการจัดการ และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน และการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 3 ด้านเช่นเดียวกัน ซึ่งทั้งนี้ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ความคาดหวังของนักท่องเที่ยวแต่ละคนอาจจะเกิดขึ้นได้จากหลายปัจจัย โดยเรย์โนลด์ส (Reynolds, 1965) ได้อธิบายถึงการคาดหวังและสร้างภาพ

ในใจเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวที่เขานั้นจะได้รับมาจากข้อมูลที่หลากหลายจากสื่อต่าง ๆ ทั้งแผ่นพับ ใบปลิว หนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ ตลอดจนการได้รับสารจากบุคคลใกล้ชิด หรือบริษัททัวร์ และรวมทั้งประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวที่เคยได้ไปเยือนสถานที่ดังกล่าวเองแล้วด้วย ตลอดจนค่านิยมหรือแรงจูงใจส่วนบุคคล (Heung et al, 2001) สำหรับในกรณีของหมู่บ้านคีรีวง ความคาดหวังของนักท่องเที่ยวแต่ละคนอาจเกิดขึ้นได้จากหลายปัจจัยเช่นกัน อาทิเช่น ความคาดหวังที่เกิดจากความต้องการส่วนบุคคล ความคาดหวังที่เกิดจากคำบอกเล่าปากต่อปาก ความคาดหวังที่เกิดจากประสบการณ์ในอดีต ความคาดหวังที่เกิดจากการโฆษณาประชาสัมพันธ์ของผู้ให้บริการ ซึ่งรวมถึงการได้รับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยจากผลวิจัยแสดงให้เห็นถึงข้อมูลนักท่องเที่ยวว่าทราบข้อมูลข่าวสารของหมู่บ้านจากเพื่อนฝูงคนรู้จักและอินเทอร์เน็ตมากที่สุด

ความคาดหวังและการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง นั้นจะอยู่ในลักษณะที่เป็นการคาดหวังสูง และเกิดการรับรู้ประสบการณ์จริงสูง ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า เนื่องด้วยหมู่บ้านคีรีวงเป็นหมู่บ้านที่มีชื่อเสียงและคนทั่วไปรับรู้ถึงการจัดการเชิงอนุรักษ์มาเป็นเวลาหลายปีผ่านสื่อข้อมูลต่างๆ ทั้งจากปากต่อปากจากเพื่อนฝูงหรือว่าเป็นสื่อทางอินเทอร์เน็ต ด้วยมีข่าวสารหรือข้อมูลการนำเที่ยวมากมายซึ่งโดยมากมีการนำเสนอถึงวิวทิวทัศน์ที่สวยงาม ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดการสร้างภาพในใจ ซึ่งเมื่อได้มาเยือนด้วยตนเองแล้วพบว่าการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวตรงกับความคาดหวังที่ตั้งไว้จากการจัดการการท่องเที่ยวที่ดีมีประสิทธิภาพของหมู่บ้าน จึงเกิดความพึงพอใจในการเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งคอตเลอร์และอาร์มตรอง (Kotler and Armstrong, 2009) ได้อธิบายถึงความสำคัญของความพึงพอใจว่า ความพึงพอใจเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเมื่อลูกค้าได้รับสินค้าหรือบริการแล้ว และมีความสัมพันธ์กับความคาดหวังของลูกค้าก่อนที่จะได้รับสินค้าหรือบริการนั้นๆ โดยที่สินค้าหรือบริการที่ลูกค้าได้รับตรงกับความคาดหวัง ลูกค้าจะเกิดความพอใจ และถ้าสินค้าหรือบริการที่ลูกค้าได้รับมากกว่าความคาดหวังก็จะส่งผลให้เกิดความพึงพอใจมาก ซึ่งในกรณีของนักท่องเที่ยวที่มาหมู่บ้านคีรีวงก็จะทำให้เกิดภาพลักษณ์เชิงบวกต่อสถานที่ท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ซีแธมล์และคณะ (Zeithaml et al, 1990) กล่าวว่า ความคาดหวังของผู้บริโภคของผู้รับบริการเป็นส่วนประกอบสำคัญในการวัดระดับความพอใจ ซึ่งระดับความพอใจได้จากความแตกต่างระหว่างผลที่มองเห็นหรือเข้าใจกับความคาดหวังของบุคคล ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นแบ่งได้ 3 แบบ คือ หากการทำงานไม่ตรงกับระดับความคาดหวังผู้มารับบริการย่อมเกิดความไม่พอใจ ถ้าการทำงานตรงกับความระดับความคาดหวังของผู้มารับบริการย่อมพอใจ แต่ถ้าเกินความคาดหวังของผู้มารับบริการก็จะมีมีความพอใจมากขึ้นหรือประทับใจ ซึ่งผลวิจัยนี้เป็นแบบที่สองคือตรงกับความคาดหวัง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรรณภา ศรีประเสริฐทรัพย์ (2550) ศึกษาเรื่อง คุณภาพบริการตามความคาดหวังและการรับรู้ของนักท่องเที่ยวชาวไทยผู้พักแรมที่โรงแรม

ชลจันทร์ พัทธา ธีรสิทธิ์ พบว่า ความคาดหวังและการรับรู้คุณภาพการบริการโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของ สุธาสิณี พัดไธสง (2547) ได้ศึกษาความคาดหวังและการรับรู้ของลูกค้าชาวไทยที่มีต่อคุณภาพการบริการของโรงแรมอิมพีเรียลแม่ปิง เชียงใหม่ พบว่าความคาดหวังและการรับรู้คุณภาพการบริการโดยรวมอยู่ในระดับเป็นจริงมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

ความคาดหวังของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัด นครศรีธรรมราช ด้านกายภาพสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก และการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านกายภาพสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ แหล่งท่องเที่ยวมีทัศนียภาพที่สวยงามและมีแหล่งธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ เช่น อุทยานแห่งชาติเขาหลวง แหล่งท่องเที่ยวมีกิจกรรมที่สอดคล้องกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ เช่น กิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มองค์กรชุมชน และแหล่งท่องเที่ยวมีวิถีชีวิตชุมชน ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีความเป็นเอกลักษณ์ เช่น การทำเกษตรผสมผสาน เนื่องจากหมู่บ้านคีรีวงยังคงสภาพความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติ ภายในหมู่บ้านมีกิจกรรมการเรียนรู้ของกลุ่มองค์กรชุมชนที่สอดคล้องกับการอนุรักษ์ธรรมชาติซึ่งมีการสาธิตกิจกรรมต่างๆ ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถที่จะเรียนรู้ได้ด้วยตนเองได้ และในหมู่บ้านยังคงมีวิถีชีวิตชุมชน ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีความเป็นเอกลักษณ์อยู่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธี ปัทมเสวี (2549) ซึ่งศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณหมู่เกาะช้าง พบว่า ความอุดมสมบูรณ์และความสวยงามตามธรรมชาติของเกาะช้างสามารถทำให้นักท่องเที่ยวพึงพอใจอย่างมาก เช่นเดียวกับ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2542) ที่ว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้ความสำคัญต่อการกิจกรรมท่องเที่ยวเป็นอย่างยิ่ง เพราะกิจกรรมต่างๆ นั้น จะเป็นสื่อกลางนำการท่องเที่ยวสู่เป้าหมายได้ กิจกรรมที่เหมาะสมจึงควรเป็นกิจกรรมที่เน้นการศึกษาหาความรู้ในระบบนิเวศ และวัฒนธรรมท้องถิ่นควบคู่กันไปกับความเพลิดเพลิน ทั้งนี้ต้องเป็นกิจกรรมที่มีผลกระทบน้อยที่สุดหรือเป็นผลกระทบที่สามารถป้องกันหรือแก้ไขได้

ความคาดหวังของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัด นครศรีธรรมราช ด้านกระบวนการจัดการ อยู่ในระดับมาก และการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านกระบวนการจัดการ อยู่ในระดับมากที่สุด คือ แหล่งท่องเที่ยวมีนโยบายและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เหมาะสม เช่น การประชาสัมพันธ์ การรณรงค์สร้างจิตสำนึกอนุรักษ์ ข้อห้ามต่างๆ แหล่งท่องเที่ยวมีสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภคที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เช่น จักรยาน ถังขยะ ห้องน้ำ แหล่งท่องเที่ยวมีการสร้างและส่งเสริมจิตสำนึกจากคนรุ่นเดิมไปยังคนรุ่นใหม่ และแหล่งท่องเที่ยวสร้างรายได้ที่หมุนเวียนให้กับชุมชนท้องถิ่น เนื่องจากเมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวตามสถานที่ต่างๆ ย่อมต้องมีความคาดหวังว่าจะมีสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภคที่พร้อม

จะให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวที่ตนเองได้ไปท่องเที่ยว และบริการที่ดีที่ตรงต่อความคาดหวัง และ ซึ่งสอดคล้องกับ ฉลองศรี พิมลสมพงศ์ (2544) กล่าวว่า ความเจริญก้าวหน้าของท้องถิ่นโดยเฉพาะเรื่อง สิ่งอำนวยความสะดวก และสาธารณูปโภคต่างๆ จะเป็นสิ่งจูงใจให้นักลงทุนสนใจมาลงทุนทางธุรกิจมากขึ้น ทั้งประชาชนและนักลงทุนก็ต่างพยายามให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวมากขึ้นเพื่อผลทางด้านรายได้ และรายได้จากการท่องเที่ยวก็สามารถกระจายไปสู่ผู้ประกอบการอาชีพในธุรกิจย่อยใน ลักษณะทวีคูณอันก่อให้เกิดรายได้ และนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นในรูปแบบต่างๆ ส่วนในเรื่อง สอดคล้องกับ ไพฑูรย์ พงศบุตร (2546) ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นการท่องเที่ยวที่ กระตุ้นจิตสำนึกของคนในท้องถิ่นให้พยายามดูแลรักษาและปกป้องทรัพยากรการท่องเที่ยวเหล่านั้น โดยไม่กระทำการใดๆ ที่เป็นผลเสียต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเพียงเพื่อหวังผลประโยชน์ส่วนตน

ความคาดหวังของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัด นครศรีธรรมราช ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน อยู่ในระดับมาก และการรับรู้ประสบการณ์จริงของ นักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านความสัมพันธ์ กับชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ชุมชนมีจิตสำนึกในการร่วมรักษาแหล่งท่องเที่ยวในเชิงอนุรักษ์ ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวสามารถที่จะเรียนรู้และมีปฏิสัมพันธ์กับ ชุมชนได้อย่างใกล้ชิด ในแต่ละข้อมีระดับของความคาดหวังและการรับรู้ประสบการณ์จริงอยู่ในระดับ มากถึงมากที่สุด เนื่องจากหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการรณรงค์สร้างจิตสำนึกอนุรักษ์ ทำให้ชุมชนมีจิตสำนึกในการร่วมรักษาแหล่งท่องเที่ยวในเชิงอนุรักษ์ และทำให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการ จัดการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นภายในชุมชน และทำให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ว่าคนในชุมชนมีส่วนร่วมและมี จิตสำนึกในการอนุรักษ์ เมื่อจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จึงทำให้สามารถจัดการการท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์ได้เป็นอย่างดีและทำให้เกิดการส่งมอบประสบการณ์ในการรับรู้จริงของการมาท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์กับนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งวิทย์ ตรีกุล (2558) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนบึงปลาอุทัยในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน พบว่า ประชาชนในชุมชน บึงปลาอุทัย จังหวัดร้อยเอ็ด มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยรวมอยู่ในระดับมาก และ สอดคล้องกับ ไพฑูรย์ พงศบุตร (2546) ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ควรเป็นการท่องเที่ยวที่ ให้ความรู้ความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยว เพื่อตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวที่ตน เดินทางเข้าไปเยือน และให้ความร่วมมือแก่ชุมชนในท้องถิ่นในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอันเป็นมรดกตก ทอดของคนในท้องถิ่นนั้นๆ ให้คงสภาพที่ดีต่อไปนานๆ เช่นเดียวกับ กิตติ กระทรวงการท่องเที่ยวและ กีฬา (2557) ที่ว่าการสร้างจิตสำนึก เป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความรู้สึกประทับใจ สนใจ ใส่ใจ และ การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม และการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชน/ ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการคิด การพิจารณาตัดสินใจ การดำเนินการ และร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ ที่จะมีผลกระทบต่อประชาชนหรือชุมชนนั้นๆ รวมทั้งการกระจายรายได้หรือผลประโยชน์สู่ท้องถิ่น

2. ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังและการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ความคาดหวังของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับปานกลาง กล่าวคือ เมื่อนักท่องเที่ยวได้เดินทางมาท่องเที่ยวในหมู่บ้านคีรีวงย่อมทำให้มีความรู้สึกหลายๆ ลักษณะต่อแหล่งท่องเที่ยวที่ตนเองได้เข้าไปพบเห็น และได้สัมผัส ซึ่งความรู้สึกเหล่านั้นมักอยู่ในรูปของความคาดหวังที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการได้พบเห็น ได้สัมผัส ได้รับรู้ความสนุกสนาน ความเพลิดเพลิน ภายใต้บรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่สวยงามมีความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ มีสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการที่ดีจากแหล่งท่องเที่ยวที่ตนได้ไปสัมผัส รวมไปถึงการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งจากเพื่อน คนรู้จัก หรือผ่านตามหน้าเว็บไซต์ต่างๆ ก็ตาม และเมื่อได้มาท่องเที่ยวที่หมู่บ้านคีรีวงแล้ว ได้พบเห็น ได้สัมผัส และได้รู้ว่าเป็นสิ่งที่น่าประทับใจ เป็นไปตามที่คาดหวังหรือมากกว่าสิ่งที่คาดหวังไว้ ย่อมก่อให้เกิดความพึงพอใจที่ดีตามมาต่อการการจัดสภาพแวดล้อมแต่ละด้านสอดคล้องกันหรือเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยผู้วิจัยมีความเห็นว่า หากนักท่องเที่ยวเกิดความคาดหวังต่ำและการรับรู้ประสบการณ์จริงต่ำ เป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญน้อยกว่าความคาดหวังและการรับรู้ประสบการณ์จริงในด้านนั้นๆ น้อยหน่วยงานการวางแผนท่องเที่ยวอาจจะปรับปรุงหรือแก้ไขอย่างจำกัดและเท่าที่จำเป็น แต่ถ้าความคาดหวังสูงและการรับรู้ประสบการณ์จริงต่ำ แสดงว่า สิ่งที่นักท่องเที่ยวได้รับรู้ประสบการณ์จริงนั้นไม่ตรงกับความคาดหวังที่ตั้งไว้ ดังนั้นจึงควรได้รับการปรับปรุงหรือพัฒนาเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ประสบการณ์จริงตามที่นักท่องเที่ยวได้คาดหวังไว้ โดยควรที่จะปรับปรุงหรือพัฒนาให้อยู่ภายในขอบเขตที่พอดี ในกรณีที่มีความคาดหวังต่ำและการรับรู้ประสบการณ์จริงสูง แสดงถึงนักท่องเที่ยวรับรู้ประสบการณ์จริงเกินกว่าความคาดหวังที่ตั้งไว้ ถือว่าเป็นสิ่งที่ดีสำหรับการรับรู้ประสบการณ์จริง แต่ควรมีการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเกิดความคาดหวังในระดับที่สูงขึ้น รวมถึงต้องมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอยู่เสมอเพื่อให้การรับรู้ประสบการณ์จริงยังคงอยู่ในระดับสูงเพื่อตอบสนองต่อความคาดหวังของนักท่องเที่ยวได้ และหากความคาดหวังสูงประกอบกับการรับรู้ประสบการณ์จริงสูง ดังกรณีของหมู่บ้านคีรีวงนั้นนั่นหมายถึงการที่หน่วยงานดูแลการท่องเที่ยวต้องพยายามดูแลจัดการท่องเที่ยวให้ เป็นไปตามความคาดหวังเพื่อทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดี การกลับมาเที่ยวใหม่ หรือการบอกต่อปากต่อปากในเชิงบวกได้ ทั้งนี้ผลวิจัยจะสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศณา เกื้อเลี้ยง และคณะ (2555) ศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวหน้าตกทรายขาว พบว่า ความคาดหวังกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการคมนาคม ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค

ด้านสิ่งดึงดูดใจ และด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย และสอดคล้องกับแนวคิดของ อุดมศักดิ์ แนวจิตร (2544) กล่าวว่า ตามธรรมชาติของมนุษย์ก่อนที่จะไปท่องเที่ยวในสถานที่ใดมักคาดหวัง คิดฝัน และจินตนาการจะให้เห็นความสวยงาม ได้พบกับความแปลกใหม่ ได้สัมผัสบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดี ผสมผสานไปกับข้อมูลข่าวสารของแหล่งท่องเที่ยวที่ตนได้รับรู้มา จึงทำให้นักท่องเที่ยวมีความคาดหวังต่อสภาพต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยว โดยไม่ขึ้นกับว่าเขาจะมีอายุเท่าไร มีการศึกษาระดับใด หรืออยู่ที่ไหน ประกอบอาชีพอะไร และไม่จำเป็นต้องมีความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเป็นอย่างดีมาก่อน เพราะมนุษย์ทุกคนมักมีความมุ่งหวังแต่สิ่งดีๆ และเมื่อนักท่องเที่ยวได้เที่ยวชม ได้พบเห็น และได้สัมผัสสิ่งแวดล้อมที่น่าประทับใจตามที่คาดหวังไว้ ย่อมเกิดความพึงพอใจที่ดีตามมา แต่หากมิได้เป็นตามที่คาดหวัง ได้พบ ได้เห็น หรือได้สัมผัสในสิ่งที่ตนไม่ชอบหรือไม่ถูกใจ ย่อมเกิดความพึงพอใจเพียงเล็กน้อย โดยความพึงพอใจดังกล่าวไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ การศึกษา อาชีพ ภูมิฐานะ และความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้วยเช่นเดียวกัน และหากการท่องเที่ยวนั้นเป็นประสบการณ์ที่ดีก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีก็จะส่งผลต่อการเดินทางกลับมายังสถานที่ท่องเที่ยวใหม่ หรือการแนะนำบอกต่อให้ผู้อื่น (Gunn, 1988) เดินทางมาท่องเที่ยว โดยการแนะนำหรือการบอกต่อ กับผู้อื่นนั้นอาจเกิดจากการบอกต่อจากเพื่อนสู่เพื่อน จากเพื่อนสู่อุครอบครัวหรือคนรู้จัก และทำให้เกิดการท่องเที่ยวกับเพื่อนหรือครอบครัว ซึ่งทำให้เกิดการกระชับความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันมากขึ้นระหว่างการท่องเที่ยว ไม่จะเป็นระหว่างเพื่อนกับเพื่อนหรือกับครอบครัวก็ตาม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. ควรมีระบบการจัดการสำหรับแยกประเภทของขยะภายในแหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้านคีรีวง โดยการแยกประเภทขยะที่สามารถนำกลับมาใช้หรือผลิตใหม่ (Reuse/Recycle) ออกมาต่างหาก เช่น การแยกขวดน้ำพลาสติก กระป๋องน้ำอัดลม ขวดแก้ว ออกมาเพื่อนำไปขาย เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน และเก็บไว้เป็นเงินกองกลางของหมู่บ้านเพื่อใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในหมู่บ้านต่อไป
2. ชมรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง ควรส่งเสริมให้มีที่พักแบบโฮมสเตย์ โดยคนภายในชุมชนหมู่บ้านคีรีวง เป็นเจ้าของและจัดการดูแลโฮมสเตย์ด้วยตนเอง เพื่อเป็นการรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว และต้องการที่จะเรียนรู้วิถีชีวิตของคนในชุมชน ทั้งนี้นอกจากจะเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชนแล้ว ยังถือได้ว่าเป็นการส่งเสริมวิถีชีวิตของคนในชุมชนต่อไป
3. จากข้อมูลของแบบสอบถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเดินทางมาท่องเที่ยวในหมู่บ้านคีรีวงส่วนใหญ่เดินทางมาด้วยรถยนต์ส่วนบุคคล จึงอาจทำให้การจราจรบนถนนดูคับแคบ กรมทางหลวง

ชนบทและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงควรมีการจัดการเกี่ยวกับการเดินรถบนท้องถนนและเพื่อความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวที่ใช้จักรยานในการท่องเที่ยวภายในหมู่บ้านคีรีวง และควรจัดทำป้ายบอกทาง ระยะทางของสถานที่ท่องเที่ยวภายในหมู่บ้านให้ชัดเจนทุกป้ายมากกว่านี้ นอกจากนี้แล้วยังพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาเป็นเวลาจำนวน 1 วัน การจัดทำป้ายบอกสถานที่ท่องเที่ยวภายในหมู่บ้านคีรีวงเพิ่มเติมจะช่วยเพิ่มความสะดวกในการวางแผนการเดินทางแก่นักท่องเที่ยวได้

4. เนื่องจากศูนย์บริการนักท่องเที่ยวของหมู่บ้านคีรีวงไม่ได้อยู่บนถนนเส้นหลักของหมู่บ้านคีรีวง จึงควรมีการจัดทำแผนพับบอกสถานที่ท่องเที่ยว สถานที่ที่พักแบบโฮมสเตย์แจกตามจุดต่างๆ เช่น ในพื้นที่กิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มองค์กรชุมชน ร้านค้า ร้านอาหาร

5. ควรมีการสนับสนุนการประชาสัมพันธ์เว็บไซต์แนะนำการท่องเที่ยวของหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งปัจจุบันมีเว็บไซต์สำหรับให้ข้อมูลการท่องเที่ยวอยู่แล้ว แต่ยังขาดการเข้าถึงของข้อมูล เนื่องจากมีนักท่องเที่ยวเพียงบางส่วนที่เข้าชมและหาข้อมูลจากเว็บไซต์ของหมู่บ้านคีรีวง เพราะฉะนั้นจึงควรมีการสนับสนุนการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่การเข้าถึงเว็บไซต์ให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะประโยชน์สำหรับการค้นหาข้อมูลการท่องเที่ยวของหมู่บ้านคีรีวงสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางมาท่องเที่ยว ณ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาเชิงคุณภาพเพิ่มเติม เช่น การสัมภาษณ์หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้นำชุมชน เพื่อเป็นข้อมูลเชิงลึกว่าได้มีการวางแผน วางนโยบาย หรือมีโครงการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ใดบ้าง เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการท่องเที่ยวร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

2. จากการศึกษาความคาดหวังและการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า นักท่องเที่ยวมีการรับรู้ประสบการณ์จริงมากกว่าสิ่งที่ได้คาดหวังไว้ ดังนั้นควรศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในหมู่บ้านคีรีวงเพิ่มเติม ว่านักท่องเที่ยวมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างไร

3. ควรมีการศึกษาความต้องการและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เข้าร่วมกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวต่อไป

4. เนื่องจากกลุ่มลูกไม้ เป็นกลุ่มที่มีภรรยาเสด็จจากธรรมชาติที่มีอยู่แล้วในชุมชนมาใช้ในการสร้างรายได้ให้คนในชุมชน จากความน่าสนใจของกลุ่มดังกล่าว ผู้วิจัยขอเสนอแนะในการนำมาต่อยอดสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไปเกี่ยวกับของที่ระลึกด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งเป็นการนำเอาวัสดุจากธรรมชาติที่มีอยู่แล้วในชุมชนมาสร้างประโยชน์และรายได้ให้เกิดแก่คนในชุมชน

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กนกวรรณ แก้วอุไทย, นภวรรณ ฐานะกาญจน์ พงษ์เชียว และดรธรณี เอ็มพันธ์. (2555). การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนแบบเน้นประสบการณ์ เรื่องเติมการประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 50: สาขาวิทยาศาสตร์, สาขาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (หน้า 299-306). กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กรมการท่องเที่ยว. (2558). สถิติ. แหล่งที่มา
<http://tourism2.tourism.go.th/home/listcategory/11/217>
- กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2557). คู่มือการตรวจประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรงแรมท่องเที่ยวการส่งเสริมการท่องเที่ยวผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์.
- กรวี กันเงิน. (2550). ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดกาญจนบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กันยา สุวรรณแสง. (2544). จิตวิทยาทั่วไป = *General psychology*. กรุงเทพมหานคร: รวมสาราน.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2538). นโยบายและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (*ECO-TOURISM*) ปี พ.ศ. 2538-2539. กรุงเทพมหานคร: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2542). การดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. กรุงเทพฯ: กองวางแผนโครงการการท่องเที่ยว.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2556). ประเภทการท่องเที่ยว. แหล่งที่มา
<http://www.igpthai.org/NS057/userfiles/files/Tourism.pdf>
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานนครศรีธรรมราช. (2558). นครศรีธรรมราช. แหล่งที่มา
http://thai.tourismthailand.org/fileadmin/upload_img/Multimedia/Ebrochure/60/NakhonSiTH.pdf
- กิตติ ปัทมเสวี. (2549). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเซนต์จอร์จ.
- จำเนียร ช่างโชติ. (2525). จิตวิทยาการรับรู้และการเรียนรู้: วิดอร์ีเพาเวอร์ บายต์.
- ฉลองศรี พิมพ์สมพงษ์. (2544). อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ฉลองศรี พิมพ์สมพงษ์. (2549). การวางแผนและพัฒนาการตลาดทางการท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชวัลนุช อุทยาน. (2552). พฤติกรรมนักท่องเที่ยว. แหล่งที่มา
<https://touristbehaviour.wordpress.com/1/>
- ณ มาดา แสงนิมมวล. (2543). การรับรู้ ความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการของ กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐนรี สมิตร. (2558). ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อำเภอป่าฝาง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. วารสารวิชาการ สถาบันการพลศึกษา, 7, 163-179.
- ดรชณี เอมพันธ์ และสุรเชษฐ์ เชษฐมาส. (2539, 27-28 พฤษภาคม 2539). การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ : แนวคิดหลักการและความเป็นไปได้ในการประยุกต์ใช้ในอุทยานแห่งชาติ. ใน การประชุมสัมมนาอุทยานแห่งชาติกับนันทนาการและการท่องเที่ยวในทศวรรษหน้าเพื่อทรัพยากรที่ยั่งยืน, กรมป่าไม้ กรุงเทพมหานคร.
- ทัศนาก่อเส้ง, เยาวดี ศรีราม และวิจิต บัวปรอท. (2555). ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติกทรายชาว. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- นิคม จารุมณี. (2544). การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร: บริษัท โอเอส พรินติ้งเฮาส์.
- นิตา ชัชกุล. (2557). อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บรรยงค์ โตจินดา. (2543). การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพมหานคร: รวมสาส์น.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2542). การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. เชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวธุรกิจที่ไม่มีวันตายของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ ซี.พี. บุ๊ค สแตนดาร์ด.
- ประจักษ์ วิฑูรเศรษฐ์. (2551). ผลของการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อุทยานแห่งชาติภูผาเทิบ จังหวัดมุกดาหาร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปราโมชน์ รอดจำรัส. (2553). พฤติกรรมนักท่องเที่ยว = *Tourist behavior* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พยอม ธรรมบุตร. (2549). เอกสารประกอบการเรียนการสอนเกี่ยวกับองค์ประกอบของการท่องเที่ยว กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- พรศิริ บินนาราวิ. (2555). ความคาดหวังและการรับรู้ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวใน
อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), มหาวิทยาลัยธุรกิจ
บัณฑิตย.
- พชนี เษยจรรยา, เมตตา วิวัฒนากุล และถิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์. (2538). แนวคิดหลักนิเทศศาสตร์
(พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ ข้าวฟ่าง จำกัด.
- พิศมัย จารุจิตติพันธ์. (2557). ศักยภาพของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเกาะสมุย. วารสาร
สังคมศาสตร์, 17, 131-150.
- ไพฑูริย์ พงศะบุตร. (2546). การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. กรุงเทพฯ: โครงการสารานุกรมไทยสำหรับ
เยาวชน.
- ไพฑูริย์ พงศะบุตร และวิลาสวงศ์ พงศะบุตร. (2542). คู่มือการอบรมมัคคุเทศก์. กรุงเทพมหานคร:
ศูนย์การศึกษาต่อเนื่องแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยงยุทธ กระจ่างโลก, & และนิพัฒน์ บุญเพ็ชร. (2552). ชุมชนศิรีวง.
- ยุทธ ไกยวรรณ และกุสุมา ผลาพรหม. (2553). พื้นฐานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริม
กรุงเทพฯ.
- รัชนิกร เศรษฐ. (2528). สังคมวิทยาชนบท. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- รัตนา สุขะนินทร์. (2547). ความคาดหวังและการรับรู้ที่มีผลต่อความพึงพอใจในบริการล้านช้างรีสอร์ท
ของนักท่องเที่ยวชาวอเมริกันและชาวยุโรป. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ),
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รุ่งวิทย์ ตรีกุล. (2558). การมีส่วนร่วมของชุมชนบึงปลาอู๋ชัยในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.
วารสารวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาการจัดการ มข., 8, 133-150.
- ลักขณา สรวิวัฒน์. (2549). จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- วรรณพร วณิชชานุกร. (2540). การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์. กรุงเทพฯ: ทรรศน์ศิลป์.
- วรรณภา ศรีประเสริฐทรัพย์. (2550). คุณภาพบริการตามความคาดหวังและการรับรู้ของนักท่องเที่ยว
ชาวไทย ผู้พักแรมที่โรงแรมชลจันทร์ พัทยา รีสอร์ท. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ),
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วลัยพร ธีวตระกุลไพบูลย์. (2551). แนวโน้มพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในอนาคต. กรุงเทพมหานคร:
สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวไทย.
- วศยาภาส บัวทองคำ. (2557). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การ
ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ป่าชายเลนบางปู จังหวัด
สมุทรปราการ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมป์ฟอร์ด.

- วารสารการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (TAT Review Magazine). (2556). สรุปผลงานวิจัยโครงการ
ศึกษาศาสนาการณและโอกาสการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวกลุ่ม Eco & Adventure.
แหล่งที่มา <http://www.tatreviewmagazine.com/mobile/index.php/menu-read-tat/menu-2013/menu-2013-jul-sep/125-32556-eco-adventure>
- วารสารการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (TAT Review Magazine). (2557). สรุปผลงานวิจัยโครงการ
ศึกษาศาสนาการณและโอกาสการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวกลุ่ม Eco & Adventure.
แหล่งที่มา <http://www.tatreviewmagazine.com/mobile/index.php/menu-read-tat/menu-2013/menu-2013-jul-sep/125-32556-eco-adventure>
- วารัตน์ มัชยมบุรุษ. (2553). รูปแบบการท่องเที่ยวในประเทศไทย. แหล่งที่มา
www.estudytourism.com/TourismJournal.html
- วาสนา อ่องเอี่ยม. (2546). พฤติกรรมนักท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- วิษชุดา จิตอัคคะ. (2551). ความคาดหวังและความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อรูปแบบกิจกรรมของ
องค์การพิพิธภัณฑวิทยาศาสตร์แห่งชาติ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538). ค่าเฉลี่ยกับการแปลความหมาย: เรื่องง่ายๆ ที่บางครั้งก็พลาดได้. ข่าวสาร
วิจัยทางการศึกษา, 18, 8-11.
- วิภาพร มาพบสุข. (2540). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- วิมล จิโรจพันธ์ และคณะ. (2548). การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แสงดาว.
- วิวัฒน์ จันทร์กิ่งทอง. (2557). ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของประเทศไทย. วารสารมหาวิทยาลัย
ศิลปากร ฉบับภาษาไทย, 34, 31-50.
- ศิริ ฮามสุโพธิ์. (2543). สังคมวิทยาการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ศิริพร คงจินดา. (2552). แนวทางการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ประเภท อำเภอบ้านตา
ขุน จังหวัดสุราษฎร์ธานี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ศุภลักษณ์ อัครางกูร. (2553). พฤติกรรมนักท่องเที่ยว. ขอนแก่น: หจก.โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา.
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. (2542). รายงานขั้นสุดท้ายการดำเนินการ
กำหนดนโยบายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. (2539). ความหมายการท่องเที่ยวเชิงอนู
รักษ์. แหล่งที่มา <http://www.tistr.or.th/tistr2006/indexn.php?pages=home>
- สมบัติ กาญจนกิจ. (2557). นันทนาการและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สมยศ โอง์เคลือบ. (2557). แนวคิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. แหล่งที่มา <https://www.slideshare.net/blackstarshooter99/7-1-37072398>
- สาทิศ สุข่องศรี. (2543). แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนศรีวัง อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559. แหล่งที่มา http://www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=4147
- สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว. (2546). เอกสารชุดฝึกอบรมทางไกลหลักสูตรการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว.
- สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ จังหวัดนครศรีธรรมราช. (2557). แผนพัฒนาจังหวัดนครศรีธรรมราช. แหล่งที่มา http://www.pdc.go.th/wpcontent/uploads/2015/11/แผนพัฒนาจังหวัดนครศรีธรรมราช57_60_ฉบับทบทวน.pdf
- สิทธิโชค วรานุสันติกุล. (2547). จิตวิทยาสังคม: ทฤษฎีและการประยุกต์. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- สุกัญญา เจริญศรี. (2552). การรับรู้และแนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยวใน 6 จังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน หลังได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ธรณีพิบัติ (Tsunami) ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุชา จันทร์อม. (2544). จิตวิทยาทั่วไป (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- สุชา จันทร์อม และสุรางค์ จันทร์อม. (2529). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร: แพร์พิทยา.
- สุธาสิณี พัดไธสง. (2547). ความคาดหวังและการรับรู้ในคุณภาพบริการของลูกค้าชาวไทยที่มีต่อโรงแรมอิมพีเรียลแม่ปิงเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุภัคธัญญา สุขสำราญ. (2544). ความสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมและความคาดหวังของผู้บริหารและครูผู้สอนสถานศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 5 ในการปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), สถาบันราชภัฏเพชรบุรี.
- สุวีร์ณัสญ์ โสภณศิริ. (2554). การวิเคราะห์พฤติกรรมนักท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร: อินทนิล.
- เสรี เวชบุษกร. (2538). ส่วนนันทนาการและสื่อความหมาย สำนักอุทยานแห่งชาติ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. แหล่งที่มา http://www.dnp.go.th/npo/html/Tour/Eco_Tour.html

- อัศวิน แสงพิบูล. (2556). ระเบียบวิธีวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรม (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- อานิสงค์ โอทาทะวงศ์. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ทะเลบัวแดง ในเขตเทศบาลตำบลเชียงแหว อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี. วารสารวิทยบริการ, 25, 47-53.
- อารีย์ วรเวชชนกุล. (2546). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยใน จังหวัดนครปฐม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อิทธิพล โกมลิล. (2553). รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ : กรณีศึกษาบ้านวังน้ำมอก อำเภอศรี เชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อิศริฎฐ์ รินไธสง และคณะ. (2552). รูปแบบการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชนเมืองเก่า อำเภอมือ จังหวัดสงขลา. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา.
- อุดมศักดิ์ แนวจิตร. (2544). ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อม เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อุบลวรรณ ภวานันท์ และคณะผู้เขียน. (2554). จิตวิทยาทั่วไป (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ภาษาอังกฤษ

- Aho, S. K. (2001). Towards a general theory of touristic experiences: Modelling experience process in tourism. *Tourism Review*, 56(3&4), 33-37.
- Boo, E. (1991). Management the competitive destination of the future. *WTO News*, 9, 2-4.
- Buhalis, D. (2000). Tourism and the Environment: pitfalls and liabilities of eco-tourism development. *Tourism Management Special Issue*.
- Ceballos-Lascurain, H. (1991). *Tourism, ecotourism and protected areas In Kusler, Eco-tourism and Resource Conservation*. Maryland: The wilife Society.
- Cohen, E. (1979). A Phenomenology of Tourist Experience. *Sociology*, 9, 179-201.

- Cole, S. T., & Scott, D. (2004). Examining the mediating role of experience quality in a model of tourists experiences. *Journal of Travel and Tourism Marketing*, 16(1), 77–88.
- Cusick, J., McCure, B. and Cox, L. (2010). Representations of ecotourism in the Hawaiian Islands: a content analysis of local media. *Journal of Ecotourism*, 9, 21-35.
- Cutler, S. Q., & Carmichael, B. A. (2010). The dimension of the tourist experience. In M. Morgan– P. Lugosi – J.R.B. Ritchie (eds.) *The Tourism and Leisure Experience: Consumer and Managerial Perspectives*.
- Dorsey, E. R., Steeves, H.L. and Porras, L.E. (2004). Advertising ecotourism on the internet: commodifying environment and culture. *New Media & Society*, 6, 753-779.
- Evans, J. W. (1962). Alienation and Learning in a Hospital Setting. *American Sociology Review*, 27, 772-782.
- Fiorello, A. a. B., D. (2012). Community-based ecotourism to meet the new tourist's expectations: an exploratory study. *Journal of Hospitality Marketing & Management*, 21, 758-778.
- Govers, R., Go, F.M. and Kumar, K. (2007). Promoting Tourism Destination Image. *Journal of Travel Research*, 14, 15-23.
- Graefe, A. R., and Vaske, J.J. (1987). A framework for managing quality in the tourist experience. *Annals of Tourism Research*, 14, 390-404.
- Gunn, C. (1988). *Vacationscapes: Designing tourist regions*. New York Van Nostrand Reinhold.
- Heung, V. C. S., Qu, H. and Chu, R. (2001). 'The Relationship Between Vacation Factors and Socio-Demographic and Travelling Characteristics: The Case of Japanese Leisure Travelers'. *International Journal of Tourism Management*, 22(3), 259–269.
- Kotler, P., Armstrong, G. (2009). *Principles of Marketing* (15 ed.). New Jersey.
- Kotler, P., Armstrong, G., Saunders, J., and Wong, V. (1999). *Principles of Marketing* (2nd ed.). Upper Saddle River: Prentice Hall Inc.
- Kotler, P., Bowen, T. J. and Makens, C. J. . (2010). *Marketing for Hospitality and Tourism*. New Jersey Pearson Education Inc.

- Larsen, S. (2007). Aspects of a Psychology of the Tourist Experience. *Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism*, 7(1), 7-18.
- Mathieson, A., & Wall, G. (1982). *Tourism: Economic, physical and social impact*. Harlow: Longman.
- Michalkó, G., & Rátz, T. (2005). A kulturális turizmus élmény-gazdaságtani szempontjai [The experience economy aspects of cultural tourism]. In Gy. Egyedi – K. Keresztély (2005), *A magyar városok kulturális gazdasága* [Cultural economy of Hungarian cities]. 123-141.
- Mitchell, T. R., L. Thompson, E. Peterson, and R. Cronk. (1997). Temporal Adjustments in the Evaluation of Events: The ‘Rosy View’. *Journal of Experimental Psychology*, 33, 421-448.
- Morrison, A. M. (1988). *Hospitality and Travel Marketing*. New York: Delmar Publishing.
- Oh, H., Fiore, A. M., & Jeoung, M. (2007). “Measuring Experience Economy Concepts: Tourism Applications”. *Journal of Travel Research*, 46 Nov., 119-132.
- Ooi, C. (2003). Crafting tourism experiences: Managing the attention product, paper presented at the 12th Nordic Symposium on Tourism and Hospitality Research. 2-5 October.
- Page, S. J. (1995). *Urban Tourism*. London: Routledge.
- Perreault, W. D., and Dorden, W. R. (1979). A Psychological classification of vacation life-styles. *Journal of Leisure Research*, 8, 208-224.
- Postica, D. (2014). Current Development Level of Ecotourism and Eco-Touristic Products in Moldova. *International Journal of Business and Social Science*, 5, 83-94.
- Qu, H., & Ping, E. W. Y. (1999). ‘A Service Performance Model of Hong Kong Cruise Travelers’ Motivation Factors And Satisfaction’. *International Journal of Tourism Management*, 20(2), 237-244.
- Reynolds, W. H. (1965). The role of the consumer in image building. *California Management Review*, 7, 69-76.
- Turner, S. (1982). *Total quality Management : Three step to continuous improvement*. M.A Addison-Wesley.

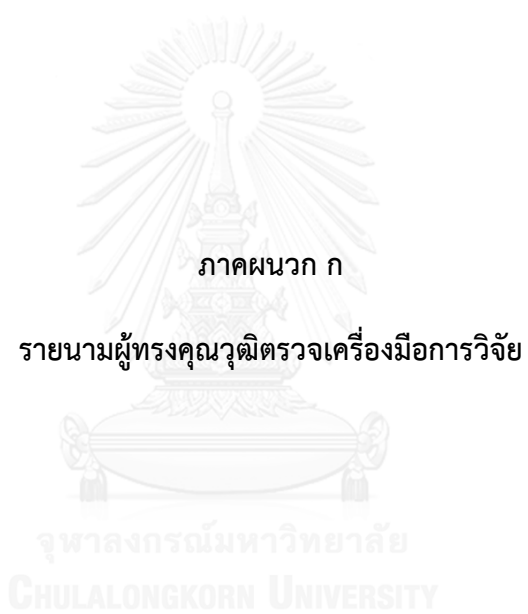
- Vroom, V. H. (1964). *Work and motivation*. New York: John Wiley & Sons.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3rd ed.). New York: Harper and Row Publication.
- Zambrano, A. M. A., Broadbent, Eben N. and Durham, William H. (2010). Social and environmental effects of ecotourism in the Osa Peninsula of Costa Rica: the Lapa Rios case. *Journal of Ecotourism*, 9, 62-83.
- Zátori, A. (2013). Tourist experience management at countryside destinations. Conference active countryside tourism. *Conference active countryside tourism, 2013 January, 23-25*.
- Zeithaml, V. A., Berry, L. L., & Parasuraman, A. (1990). *Delivering Quality Service - Balancing Customer Perceptions and Expectations*. New York: Free Press.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพรัตน์ ศุทธิถกกล	อาจารย์ประจำภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน
2. อาจารย์ ดร.กฤติกา สายณะรัตน์ชัย	อาจารย์ประจำคณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ ดร.คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา	อาจารย์ประจำคณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. อาจารย์ ดร.วรรณพร ทองตะโก	รองคณบดีฝ่ายกิจการนิสิต คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. อาจารย์ ดร.โสมฤทัย สุนธยาร	อาจารย์ประจำแขนงวิชาการจัดการนันทนาการ และการท่องเที่ยว คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

เอกสารแจ้งผ่านการรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
เลขที่กรมวิจัย 00661
วันที่ 6 มี.ค. 60 เวลา 15.30

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 โทร.0-2218 3202
ที่ จว 191/2560 วันที่ 3 มีนาคม 2560
เรื่อง แจ้งผลผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย

เรียน คณบดีคณะวิทยาศาสตร์การกีฬา

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารแจ้งผ่านการรับรองผลการพิจารณา

ตามที่นิสิต/บุคลากรในสังกัดของท่านได้เสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย จากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นั้น ในกรณีนี้ กรรมการผู้ทบทวนหลักได้เห็นสมควรให้ผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยได้ ดังนี้

โครงการวิจัยที่ 008.1/60 เรื่อง ความคาดหวังและการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยว ในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านศรีวัง จังหวัดนครศรีธรรมราช (TOURISTS' EXPECTATION AND ACTUAL EXPERIENCE PERCEPTION TOWARDS ECOTOURISM IN KIRIWONG VILLAGE NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE) ของ นางสาวอิงอร ยิ้มมุก

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

พิมพ์ วัฒนวิมล

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทรี ชัยชนะวงศาโรจน์)

กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน
กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เรียน คณบดี คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา

เพื่อโปรด

- ทราบ และดำเนินการต่อไป
- พิจารณา
- ออกรายงาน
- อื่นๆ

ลงชื่อ

6 มี.ค. 2560

บันทึกข้อความ

บันทึกงานจังหวัด
6667 ประชุม 11 โททอทม

บันทึก

N.Noh

11
7 มี.ค. 60

6/3/60

AF 01-12

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 254 อาคารจามจุรี 1 ชั้น 2 ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
 โทรศัพท์/โทรสาร: 0-2218-3202 E-mail: eccu@chula.ac.th

COA No. 038/2560

ใบรับรองโครงการวิจัย

โครงการวิจัยที่ 008.1/60 : ความคาดหวังและการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการ
 ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผู้วิจัยหลัก : นางสาวอิงอร ชัยมุก

หน่วยงาน : คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 ได้พิจารณา โดยใช้หลัก ของ The International Conference on Harmonization – Good Clinical Practice
 (ICH-GCP) อนุมัติให้ดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่องดังกล่าวได้

ลงนาม.....
 (รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ปรีดา ทิสนประดิษฐ์)
 ประธาน

ลงนาม.....
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทรี ชัยชนะวงศาโรจน์)
 กรรมการและเลขานุการ

วันที่รับรอง : 2 มีนาคม 2560

วันหมดอายุ : 1 มีนาคม 2561

เอกสารที่คณะกรรมการรับรอง

- 1) โครงการวิจัย
- 2) ข้อมูลสำหรับกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย
- 3) ผู้วิจัย 008.1/60
- 4) แบบสอบถาม ..... - 2 มี.ค. 2560
- ..... วันที่รับรอง
- ..... - 1 มี.ค. 2561
- ..... วันหมดอายุ

เงื่อนไข

1. ข้าพเจ้ารับทราบว่าเป็นการผิดจริยธรรม หากดำเนินการเก็บข้อมูลการวิจัยก่อนได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยฯ
2. หากใบรับรองโครงการวิจัยหมดอายุ การดำเนินการวิจัยต้องยุติ เมื่อต้องการต่ออายุต้องขออนุมัติใหม่ล่วงหน้าไม่ต่ำกว่า 1 เดือน หรือส่งรายงานความก้าวหน้าการวิจัย
3. ต้องดำเนินการวิจัยตามที่ระบุไว้ในโครงการวิจัยอย่างเคร่งครัด
4. ใช้เอกสารข้อมูลสำหรับกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย ใบยินยอมของกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย และเอกสารเชิญเข้าร่วมวิจัย (ถ้ามี) เฉพาะที่ประทับตราคณะกรรมการเท่านั้น
5. หากเกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ร้ายแรงในสถานที่เก็บข้อมูลที่ขออนุมัติจากคณะกรรมการ ต้องรายงานคณะกรรมการภายใน 5 วันทำการ
6. หากมีการเปลี่ยนแปลงการดำเนินการวิจัย ให้ส่งคณะกรรมการพิจารณารับรองก่อนดำเนินการ
7. โครงการวิจัยไม่เกิน 1 ปี ส่งแบบรายงานสิ้นสุดโครงการวิจัย (AF 03-12) และบทคัดย่อผลการวิจัยภายใน 30 วัน เมื่อโครงการวิจัยเสร็จสิ้น สำหรับโครงการวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ให้ส่งบทคัดย่อผลการวิจัย ภายใน 30 วัน เมื่อโครงการวิจัยเสร็จสิ้น

AF 04-07

ข้อมูลสำหรับกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

ชื่อ โครงการวิจัย ความคาดหวังและการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิง
อนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ชื่อผู้วิจัย นางสาวอิงอร ชัยมุก ตำแหน่ง นิสิตระดับมหาบัณฑิต

สถานที่ติดต่อผู้วิจัย (ที่ทำงาน) คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถนนพระราม 1
แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

โทรศัพท์มือถือ 080-104-3804 E-mail : ING-ON_FAI@hotmail.com

1. ขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมในการวิจัยเรื่อง “ความคาดหวังและการรับรู้ประสบการณ์จริงของ
นักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช” ก่อนที่ท่านจะ
ตัดสินใจเข้าร่วมในการวิจัย มีความจำเป็นที่ท่านควรทำความเข้าใจว่างานวิจัยนี้ทำเพราะเหตุใด และ
เกี่ยวข้องกับอะไร กรุณาใช้เวลาในการอ่านข้อมูลต่อไปนี้อย่างละเอียดรอบคอบ และสอบถามข้อมูล
เพิ่มเติมหรือข้อมูลที่ไม่ชัดเจนได้ตลอดเวลา

2. โครงการนี้เกี่ยวข้องกับการวิจัยเพื่อศึกษาความคาดหวังและการรับรู้ประสบการณ์จริงของ
นักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมุ่งเน้นศึกษา
หาความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังและการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการ
ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนา
ส่งเสริม และเพื่อประโยชน์ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชน
ต่อไป

3. รายละเอียดของกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างเป็นประชากรนักท่องเที่ยวชาวไทยทั้งเพศชาย และเพศหญิงที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป ที่เข้า
มาท่องเที่ยวในหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 400 คน

คุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่าง

เกณฑ์การคัดเลือก

1. นักท่องเที่ยวเพศชาย และเพศหญิง ที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป ที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ใน
หมู่บ้านคีรี ณ อุทยานแห่งชาติเขาค้อหลวง ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวหมู่บ้านคีรีวง พื้นที่กิจกรรมการเรียนรู้
กลุ่มองค์กรชุมชน และศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของหมู่บ้าน

2. ผู้ที่สมัครใจและพร้อมให้ความร่วมมือในการวิจัย

3. ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยสามารถอ่านออก เขียนได้ และหากผู้ที่ไม่สะดวกอ่านแบบสอบถามเอง
ผู้วิจัยขออนุญาตอ่านคำถามคำตอบให้ฟัง หากผู้มีส่วนร่วมฯ ยินดีให้ข้อมูล

เกณฑ์การคัดออก

1. ชาวบ้านที่อาศัยในหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. เจ้าหน้าที่ที่ทำงานในอุทยานแห่งชาติเขาค้อหลวง

3. กลุ่มนักวิชาการที่มีจุดประสงค์เพื่อมาศึกษางานเป็นหมู่คณะ

โครงการวิจัย 008.1/60
วันที่รับรอง - 2 มี.ค. 2560
วันหมดอายุ - 1 มี.ค. 2561

AF 04-07

4. กระบวนการการวิจัยที่กระทำต่อกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

ผู้วิจัยจะเป็นผู้ไปทำการเก็บข้อมูลโดยการสุ่มเลือก และทำการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง คนละ 1 ฉบับ โดยแบบสอบถาม 1 ฉบับแบ่งออกเป็น 4 ตอน มีจำนวนทั้งสิ้น 21 ข้อ ประกอบไปด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ ตอนที่ 2 ข้อมูลพฤติกรรมกรรทอ้งเที่ยวในหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราชของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 6 ข้อ ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคาดหวังและการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 10 ข้อ และตอนที่ 4 ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยใช้เวลาในการตอบแบบสอบถามประมาณ 10-15 นาที และหากผู้ที่ไม่สะดวกอ่านแบบสอบถามเอง ผู้วิจัยขออนุญาตอ่านคำถามคำตอบให้ฟัง หากผู้มีส่วนร่วมฯ ยินดีให้ข้อมูล ซึ่งเป็นการตอบแบบสอบถามเพียงครั้งเดียว ผู้วิจัยจะรวบรวมแบบสอบถามกลับทันทีที่กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อย

โดยการวิจัยครั้งนี้เป็นการตอบแบบสอบถามโดยไม่ระบุชื่อผู้ตอบ เมื่อเสร็จสิ้นการวิจัยแล้วข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยจะถูกทำลาย

5. กระบวนการให้ข้อมูลแก่กลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

ผู้วิจัยเป็นผู้อธิบายให้ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยทราบถึงวัตถุประสงค์การวิจัย ขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย รวมทั้งเหตุผลที่ได้เชิญเข้าร่วมวิจัยครั้งนี้ และเปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็น

6. การวิจัยครั้งนี้ผู้เข้าร่วมการวิจัยไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยง และอันตรายต่อร่างกาย จิตใจ เศรษฐกิจ และความเชื่อของผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย แต่อาจจะรบกวนเวลาส่วนตัวของท่าน

7. ประโยชน์ในการเข้าร่วมวิจัย

ได้ทราบถึงระดับความคาดหวังและการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวอนุรักษ์ของหมู่บ้านคีรีวง และชุมชนของหมู่บ้านคีรีวงสามารถนำข้อมูลที่ได้รับจากงานวิจัยไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวอนุรักษ์ในอนาคต

8. การเข้าร่วมในการวิจัยของท่านเป็นโดยสมัครใจ และสามารถปฏิเสธที่จะเข้าร่วมหรือถอนตัวจากการวิจัยได้ทุกขณะ โดยไม่ต้องให้เหตุผลและไม่สูญเสียประโยชน์ที่พึงได้รับในการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช กล่าวคือผู้วิจัยจะทำการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มประชากรที่มีความยินดี และเต็มใจในการทำแบบสอบถามเท่านั้น

9. หากท่านมีข้อสงสัยให้สอบถามเพิ่มเติมได้โดยสามารถติดต่อผู้วิจัยได้ตลอดเวลา

10. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับท่านจะเก็บเป็นความลับ หากมีการเสนอผลการวิจัยจะเสนอเป็นภาพรวม ข้อมูลใดที่สามารถระบุถึงตัวท่านได้จะไม่ปรากฏในรายงาน

11. ภายหลังจากผู้เข้าร่วมการวิจัยได้ทำการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะมีซองที่ระมัดระวังให้คือปากกาลูกกลิ้งมอบให้กับผู้เข้าร่วมการวิจัยที่สะดวกเวลาในการตอบแบบสอบถาม

12. หากท่านไม่ได้รับการปฏิบัติตามข้อมูลดังกล่าวสามารถร้องเรียนได้ที่ คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 254 อาคารจามจุรี 1 ชั้น 2 ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 โทรศัพท์/โทรสาร 0-2218-3202 E-mail: eccu@chula.ac.th

ภาคผนวก ค

ใบขออนุญาตเข้าไปทำการศึกษาหรือวิจัยทางวิชาการในพื้นที่ป่าอนุรักษ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เลขที่หนังสือรับ ๐๑๐๓๘ วันที่ 10 มี.ย. 62 เวลา 16.21.
--

ที่ ทส ๐๙๑๐.๒/ ๖ ๙ ๕ ๕

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๖๑ ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร
กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

๓ ๑ มีนาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตเข้าไปทำการศึกษารวบรวมข้อมูลทางวิชาการในพื้นที่ป่าอนุรักษ์
(นางสาวอิงอร ยิ้มมุก : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

เรียน คณบดีคณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อ้างถึง หนังสือคณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ ศธ ๐๕๑๒.๒๔/๐๓๐๙
ลงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๐

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เงื่อนไขประกอบการอนุญาตให้เข้าร่วมทำการศึกษารวบรวมข้อมูลทางวิชาการในพื้นที่ป่าอนุรักษ์
๒. พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔
๓. ระเบียบกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ว่าด้วยการเข้าไปในอุทยานแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๕๒

ตามหนังสือที่อ้างถึง คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แจ้งความประสงค์
ขออนุญาตให้ นางสาวอิงอร ยิ้มมุก หัวหน้าโครงการวิจัย เข้าไปทำการศึกษารวบรวมข้อมูลทางวิชาการในพื้นที่ป่าอนุรักษ์
เรื่อง “ความคาดหวังและการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง
จังหวัดนครศรีธรรมราช” ณ อุทยานแห่งชาติเขาหลวง ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ถึงวันที่ ๑๔ พฤษภาคม
๒๕๖๐ นั้น

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช พิจารณาแล้ว จึงอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๘
แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ประกอบกับระเบียบกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
ว่าด้วยการเข้าไปในอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๔ (๒๐) อนุญาตให้ นางสาวอิงอร ยิ้มมุก เข้าไปศึกษา
หรือวิจัยทางวิชาการในอุทยานแห่งชาติเขาหลวง ตามโครงการศึกษาหรือวิจัยดังกล่าว ตั้งแต่วันที่ ๑
พฤษภาคม ๒๕๖๐ ถึงวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๐ โดยจะต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย
โดยให้อยู่ในการควบคุม ดูแล ของหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ ทั้งนี้ ก่อนเข้าไปดำเนินการศึกษาหรือวิจัยในพื้นที่
ขอให้แจ้งเป็นหนังสือให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ทราบล่วงหน้าอย่างน้อย ๑๕ วัน พร้อมทั้ง

ประสาน...

- ๒ -

ประสานงานให้หัวหน้าอุทยานแห่งชาติเขาหลวงทราบ และเมื่อสิ้นสุดโครงการวิจัยแล้วจะต้องส่งรายงาน
ผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ จำนวน ๕ เล่ม พร้อมแผ่นบันทึกข้อมูล จำนวน ๑ แผ่น ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า
และพันธุ์พืช เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาแจ้งผู้ได้รับอนุญาตเข้าทำการศึกษาวิจัยทราบ และถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายณัฐพล รัตนพันธุ์)

นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการพิเศษ

ผู้อำนวยการส่วนจัดการอุทยานแห่งชาติทางทะเล

รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนักอุทยานแห่งชาติ

ปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

สำนักอุทยานแห่งชาติ

โทร. ๐ ๒๕๖๑ ๐๗๗๗ ต่อ ๑๗๒๐, ๑๗๒๒

โทรสาร ๐ ๒๕๖๒ ๐๗๕๙

เรียน นาย

เพื่อโปรด

- ทราบ และดำเนินการต่อไป
- พิจารณา
- ลงนาม
- อนุมัติ
- ลงชื่อ

นักวิชาการส่วนจัดการอุทยาน
เขว ทราบแล้ว ยินดี ทบ

10 มิ.ย. 2560

จำแนก

10 มิ.ย. 60

แบบสอบถาม

เรื่อง ความคาดหวังและการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช

คำชี้แจง : แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
วิชาการจัดการนันทนาการและการท่องเที่ยว คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
โดยคำตอบของท่านจะนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการศึกษาเท่านั้น

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยวในหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช
จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคาดหวังและการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยว
ในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : ทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ให้ตรงกับความเป็นจริงของท่านให้มากที่สุด

1. เพศ

1. ชาย

2. หญิง

2. อายุ ..... ปี

3. ระดับการศึกษาสูงสุด

1. ต่ำกว่ามัธยมศึกษา

2. มัธยมศึกษา

3. ปวช./ปวส.หรือเทียบเท่า

4.ปริญญาตรี

5. สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

1. นิสิต/นักศึกษา

2. เกษตรกร

3. รับจ้างทั่วไป

4. ธุรกิจส่วนตัว

5. ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ

6. พนักงานบริษัทเอกชน

5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

1. ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท   2. 10,001 – 20,000 บาท
 3. 20,001 – 30,000 บาท   4. 30,001 บาทขึ้นไป

ตอนที่ 2 ข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยวในหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช

คำชี้แจง : ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ให้ตรงกับความเป็นจริงของท่านให้มากที่สุด

6. ท่านเดินทางมาท่องเที่ยวที่หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราชมาแล้วกี่ครั้ง (รวมครั้งนี้)

1. ครั้งแรก   2. 2-3 ครั้ง
 3. 4-5 ครั้ง   4. มากกว่า 5 ครั้ง

7. การมาท่องเที่ยวหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ท่านเดินทางโดยพาหนะชนิดใด

1. รถยนต์ส่วนตัว   2. รถจักรยานยนต์
 3. รถประจำทาง (รถสองแถว)   4. รถทัวร์
 5. รถรับจ้าง (TAXI)   6. รถตู้
 7. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

8. การเดินทางมาท่องเที่ยวในหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราชในครั้งนี้นำเวลาพักในพื้นที่กี่วัน

1. เข้าไป-เย็นกลับ   2. 1 วัน
 3. 2 วัน   4. 3 วันขึ้นไป

9. การเดินทางมาท่องเที่ยวในหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราชในครั้งนี้นำมาท่องเที่ยวเกี่ยวกับใคร

1. เดินทางมาคนเดียว   2. มากับครอบครัว
 3. มากับเพื่อน   4. มากับหน่วยงาน
 5. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

10. ท่านได้รับข้อมูลการท่องเที่ยวของหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผ่านช่องทางใด (สามารถ

ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. โทรทัศน์   2. นิตยสารท่องเที่ยว
 3. หนังสือพิมพ์   4. วิทยุ
 5. เฟซบุ๊ก   6. ยูทูบ
 7. เพื่อน, คนรู้จัก
 8. เว็บไซต์หมู่บ้านคีรีวง (<http://kiriwonggroup.com>)
 9. เว็บไซต์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (<http://thai.tourismthailand.org/บ้านคีรีวง>)
 10. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

11. ท่านจะแนะนำให้ผู้อื่นเดินทางมาท่องเที่ยวในหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช หรือไม่

1. แนะนำ

2. ไม่แนะนำ

3. ไม่แน่ใจ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคาดหวังและการรับรู้ประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช

คำชี้แจง : กรุณาลงเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ก่อนการเดินทางมาท่องเที่ยวในหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ท่านมีความคาดหวังว่าจะมีความประทับใจในการได้รับความสะดวกสบายในด้านต่างๆ พร้อมกับการให้บริการและด้านอื่นๆ และ/หรือ หลังจากที่ท่านได้เดินทางมาท่องเที่ยวในหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช แล้วนั้น ท่านมีการรับรู้ประสบการณ์จริงตามความประทับใจ สะดวกสบายในสิ่งดังกล่าวข้างต้นในระดับ

ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหมายเลข 5 หมายถึง มากที่สุด

ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหมายเลข 4 หมายถึง มาก

ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหมายเลข 3 หมายถึง ปานกลาง

ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหมายเลข 2 หมายถึง น้อย

ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหมายเลข 1 หมายถึง น้อยที่สุด

ระดับของความคาดหวัง					รายการ	ระดับของการรับรู้ประสบการณ์จริง				
5	4	3	2	1		5	4	3	2	1
					ด้านกายภาพสิ่งแวดล้อม					
					12. แหล่งท่องเที่ยวมีทัศนียภาพที่สวยงามและมีแหล่งธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ เช่น อุทยานแห่งชาติเขาหลวง					
					13. แหล่งท่องเที่ยวมีกิจกรรมที่สอดคล้องกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ เช่น กิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มองค์กรชุมชน					
					14. แหล่งท่องเที่ยวมีวิถีชีวิตชุมชน ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีความเป็นเอกลักษณ์ เช่น การทำเกษตรผสมผสาน					

ระดับของความคาดหวัง					รายการ	ระดับของการรับรู้ประสบการณ์จริง				
5	4	3	2	1		5	4	3	2	1
					ด้านกระบวนการจัดการ					
					15. แหล่งท่องเที่ยวมีนโยบายและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เหมาะสม เช่น การประชาสัมพันธ์ การรณรงค์สร้างจิตสำนึกอนุรักษ์ ข้อห้ามต่างๆ					
					16. แหล่งท่องเที่ยวมีสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภคที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เช่น จักรยาน ถังขยะ ห้องน้ำ					
					17. แหล่งท่องเที่ยวมีการสร้างและส่งเสริมจิตสำนึกจากคนรุ่นเดิมไปยังคนรุ่นใหม่					
					18. แหล่งท่องเที่ยวสร้างรายได้ที่หมุนเวียนให้กับชุมชนท้องถิ่น					
					ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน					
					19. ชุมชนมีจิตสำนึกในการร่วมรักษาแหล่งท่องเที่ยวในเชิงอนุรักษ์					
					20. ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว					
					21. นักท่องเที่ยวสามารถที่จะเรียนรู้และมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชนได้อย่างใกล้ชิด					

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณในความร่วมมือที่ท่านได้เสียสละเวลาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยในครั้งนี้

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ชื่อ-นามสกุล	นางสาวอิงอร ยิ้มมุก
วัน/เดือน/ปีเกิด	19 กรกฎาคม พ.ศ. 2535
ภูมิลำเนา	อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
ประวัติการศึกษา	
ปัจจุบัน	สำเร็จการศึกษาหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการจัดการนันทนาการและการท่องเที่ยว คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2558
ปริญญาตรี	สำเร็จการศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (วิทยาศาสตร์การกีฬา) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2557
อีเมลติดต่อ	ING-ON_FAI@hotmail.com